

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM 2. KADEMEDE ÖĞRENCİ VELİLERİNİN
RESİM-İŞ DERSİNDEN BEKLENTİLERİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Sezen AKSU

BURSA, 2008

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 2. KADEMEDE ÖĞRENCİ VELİLERİNİN
RESİM-İŞ DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Danışman
Yard. Doç. Dr. Bedri YALMAN

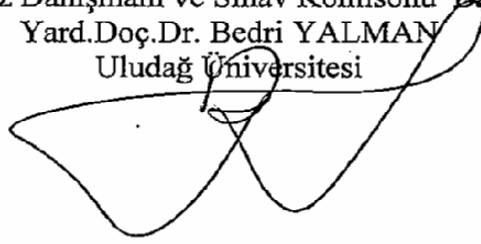
Sezen AKSU

BURSA, 2008

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı'nda U2004330 numaralı Sezen AKSU'nun hazırladığı "İlköğretim 2. Kademe Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri" konulu Yüksek Lisans ile ilgili tez savunma sınavı, 03.01.2008 günü, 11:00-12:00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin başarılı olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

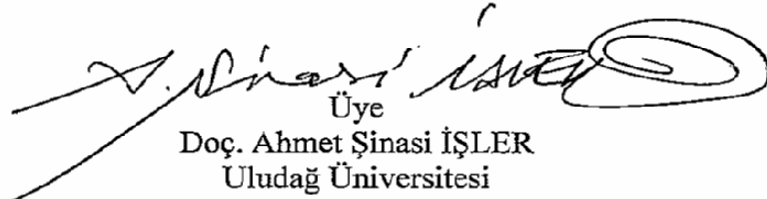
Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisonu Başkanı)
Yard.Doç.Dr. Bedri YALMAN
Uludağ Üniversitesi

Üye
Yard.Doç. Rüçhan ÖZKILIÇ
Uludağ Üniversitesi

Üye
Doç. Ahmet Şinasi İŞLER
Uludağ Üniversitesi

ÖZET

Yazar	: Sezen AKSU
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı	: Resim- İş Eğitimi Bilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XIII + 145
Mezuniyet Tarihi	: 2008
Tez Danışmanı	: Yard. Doç. Dr. Bedri Yalman

İlköğretim 2. Kademedeki Öğrenci Velilerinin Resim- İş Dersinden Beklentileri

Bu araştırma, ilköğretim 2. kademedeki öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentilerini belirlemek için yapılmıştır. Velilerin resim-iş dersinden beklentilerinin ne düzeyde olduğu ve resim-iş dersine bakış açıları, demografik özelliklerde dikkate alınarak saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma 2005-2006 eğitim-öğretim yılında, Bursa ili, Osmangazi ilçesinden seçkisiz tabaka örnekleme yöntemi ile seçilmiş 3 ilköğretim okulundaki 673 veli üzerinde gerçekleştirilmiştir. Velilerin, 238'i 6.sınıf velisi, 227'si 7.sınıf velisi ve 208'i de 8.sınıf velisi olarak belirlenmiştir. Araştırmada sosyoekonomik düzeye göre beklentilerin değişip değişmediği de bulgulanacağından, okulların belirlenmesinde bölgelerin demografik yapıları göz önünde bulundurulmuştur.

Bu araştırmada, anket tekniği uygulanmıştır. Öğrenci velilerine 4 bölümden oluşan 61 soruluk bir anket formu dağıtılmış, sonuçlar SPSS istatistik programında çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Öncelikle velilerin kişisel ve demografik özellikleri belirlenmiş, ardından araştırmanın bulgularında, anket formunda yer alan önermelere velilerin katılıp katılmadıklarına dair yüzde ve frekans dağılımları elde edilmiştir. Daha sonrada veli beklentileri sosyoekonomik düzeye göre; yaşa göre, mesleğe göre, aylık gelire göre, öğrenim düzeyine göre ve okullara göre karşılaştırılarak aralarında farklılıklar olup olmadığı bulgulanmıştır. Yine velilerin anket formunda belirtmiş oldukları kişisel görüşlerde değerlendirilerek araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, velilerin büyük çoğunluğunun sanata yada sanatın herhangi bir dalına karşı ilgilerinin olmadığı ve genellikle sanatsal aktivitelere katılmadıkları fakat resim-iş dersi konusunda yaklaşımlarının ve beklentilerinin genel olarak olumlu yönde olduğu görülmüştür. Bunun yanında, bazı olumsuz yaklaşımlar da saptanmıştır. Velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunamamış fakat mesleğe, eğitim düzeyine, aylık gelire ve okullara göre anlamlı farklılıklar bulgulanmıştır. Bu farklılıkların nedeninin, sosyoekonomik düzeylerinden kaynaklandığı, yine velilerin, bu ders ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamalarının da bunda etkili olduğu, bu nedenle de, velilerin sanat eğitimi ve resim-iş dersi konusunda bilgilendirilmelerinin gerektiği, iyi bir okul-aile işbirliği ile bunun mümkün olabileceği ve sanat eğitiminin istenilen düzeye çıkarılmasında bu ilişkinin fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler

Sanat Eğitimi Resim- İş Eğitimi Sosyoekonomik Düzey Okul- Aile İşbirliği

ABSTRACT

Author : Sezen AKSU
University : Uludağ University
Department : Department of Fine Arts Education
Program : Art Painting Program
Type of Thesis : Graduate Thesis
Number of pages : XIII + 145
Graduation Date : 2008
Thesis Consultant : Asst. Prof. Bedri Yalman

Expectations Of Students Parents From The Art Painting Courses In Level 2 Of Primary Education

This research was executed in order to establish the expectations of students' parents from the art painting courses in level 2 of primary education. It was tried to set out at which level are the expectations of parents from art painting courses and their viewpoint on art painting course, considering demographic aspects as well.

This research was conducted on 673 parents at 3 primary schools located at Bursa city, Osmangazi district, that were selected through random class sampling method, in academic year of 2005-2006. 238 of parents were selected to be parents of class 6, 227 of class 7, and 208 of class 8. In this research since it was discovered whether expectations vary depending on socioeconomic level, demographic structures of the regions were taken into consideration when selecting the schools.

In this research, questionnaire methodology was applied. An questionnaire form consisting of 4 sections comprising 61 questions were handed out to the students' parents, and the results were analyzed, and then percentage and frequency distributions on whether parents participated in propositions contained in questionnaire form were obtained in the findings of the research. Then it was discovered if there is any variation between the expectations of the parents comparing them depending on socioeconomic level, age, occupation, monthly earning, education level and schools. Again the personal thoughts of the parents which they stated in the questionnaire were evaluated and included in the research.

In the result of the research, it was observed that a big majority of parents are not interested in the art or any branch of art and that they do not usually participate in artistic activities, but their approaches to and expectations from the art painting course were positive in general. However some negative approaches also were ascertained. Amongst the expectations of parents from art painting course, there was no significant variance found depending on the age, but significant variances were found depending on occupation, level of education, monthly earning, and schools. It is thought that the reason of such variances is arising from their socioeconomic levels, and yet lack of sufficient knowledge on this course is effective thereto, and therefore it is required to inform parents on art education and art painting course, and that this can be achieved through a good school-family collaboration and this relation shall be beneficial to promoting the art education to the desired level.

Key Words

Art Education Art Painting Education Socioeconomic Level
School-Family Collaboration

ÖNSÖZ

Bu araştırma, ilköğretim 2. kademede öğrenci velilerinin resim-iş derslerinden beklentilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek, resim-iş dersine bakış açılarını saptamak, görüşlerini almak ve elde edilen bulgular doğrultusunda, çeşitli öneriler getirmek amacı ile hazırlanmıştır. Bireyin eğitim sürecinde anne ve babaların büyük rolü olduğu düşüncesinden yola çıkarak, resim-iş dersi ve eğitimi konusunda velilerin de görüşleri, beklentileri alınmak istenmiştir. Velilerin beklentilerinin ve resim-iş dersine karşı tutumlarının, günümüzde uygulanmakta olan resim-iş dersi amaçları ile ne kadar örtüştüğü, velilerin resim-iş dersi ve resim-iş eğitimi konusunda ne kadar bilgiye ve birikime sahip olduğu belirlenmek istenmiştir. Ailenin eğitim konusundaki etkinliğinin de önemi vurgulanarak, bu etkinliğin resim-iş dersi adına nasıl bir boyutta yer aldığı saptanmak istenmiştir. Velilerin beklentileri, sahip oldukları sosyoekonomik ve kültürel düzeye göre de incelenerek, arada farklılıklar olup olmadığı, farklılıklar var ise, bu farklılıkların hangi düzeyler arasında bulunduğu olası sebepleri ile ortaya konulmuştur. Bu araştırma sonucunda elde edilen sonuçların ve veli beklentilerinin, resim-iş dersini geliştirme ve programlama konusuna bir kaynak olabileceği, uzmanlara ve sanat eğitimcilerine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Resim-iş dersinden veli beklentilerini belirlemeye çalıştığım bu çalışmada, hoşgörüsünü ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın Yard.Doç.Dr.Bedri YALMAN'a, bana her zaman vakit ayırarak bilgilerini paylaşan ve destekleyen Sayın Hocam Yard.Doç.Gonca ERİM'e, çalışmalarım sırasında bana yol gösteren Sayın Yard.Doç.Dr.Rüçhan ÖZKILIÇ'a ve istatistik çalışmalarının yapılmasında yardımcı olan U.Ü.İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonometri Bölümü İstatistik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Sayın Yard.Doç.Dr.Nuran BAYRAM'a teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca, çalışmamda kullanmış olduğum anket formlarının velilere ulaştırılması ve toplanmasında bana yardımcı olan uygulama okullarındaki yöneticilere, rehber öğretmenlere ve meslektaşlarım olan resim-iş öğretmenlerine, destekleri ile daima yanımda olan değerli aileme ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler ederim.

Bursa, 2008

Sezen AKSU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
KISALTMALAR.....	X
TABLolar.....	XI
SEMBOLLER.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SANAT EĞİTİMİ.....	4
1.1. Sanat Eğitiminin Anlamı Ve Kapsamı.....	4
1.2. Sanat Eğitiminin Gerekliliği.....	8
1.3. Sanat Eğitiminin Amaçları.....	11
1.4. İlköğretim 2. Kademedede Resim- İş Eğitimi.....	18
2. İLKÖĞRETİMDE RESİM- İŞ ÖĞRETİMİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE ETKENLERİ.....	23
2.1. İlköğretimde Resim- İş Öğretiminde Yaşanan Sorunlar.....	23
2.2. İlköğretimde Resim- İş Öğretimi Sorunlarına Neden Olan Etkenler.....	26
2.2.1. Toplumsal Yapının Etkisi.....	27
2.2.2. Ekonomik Yapının Etkisi.....	28
2.2.3. Sosyal Çevrenin Etkisi.....	30

3. SANAT EĞİTİMİNDE VELİNİN (ANNE- BABANIN) ROLÜ.....	33
3.1. Ailede Eğitim.....	33
3.2. Sanat Eğitiminde Ailenin (Anne- Babanın) Rolü.....	34
3.2.1. Sanat Eğitimi İle İlgili Veli Yaklaşımları.....	37
3.2.2. Sanat Eğitiminde Aileye Düşen Görevler.....	39
3.3. Ailenin Sosyoekonomik Düzeyinin Sanat Eğitimine Etkisi.....	41
3.4. Sanat Eğitiminde Okul- Aile İşbirliğinin Önemi.....	44

İKİNCİ BÖLÜM

1. PROBLEM DURUMU.....	48
1.1. Problem.....	48
1.2. Alt Problemler.....	49
1.3. Amaç.....	49
1.4. Önem.....	50
1.5. Varsayımlar.....	50
1.6. Sınırlılıklar.....	50
1.7. Tanımlar.....	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. YÖNTEM.....	52
1.1. Araştırmanın Modeli.....	52
1.2. Evren Ve Örneklem.....	52
1.3. Veri Toplama Aracı.....	64
1.3.1. Anket Formunun Açılımı.....	65
1.3.1.1. Bölüm 1: Kişisel Bilgiler.....	65

1.3.1.2. Bölüm 2: Resim- İş Dersi İle İlgili Genel Görüşler.....	65
1.3.1.3. Bölüm 3: Resim-İş Dersinin Öğrenciye Kazandırdıkları İle İlgili Görüşler.....	66
1.3.1.4. Bölüm 4: Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri İle İlgili Önergeler.....	66
1.4. Verilerin Toplanması.....	66
1.5. Verilerin Çözümlemesi Ve Yorumlanması.....	67

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1. BULGULAR VE YORUM.....	69
1.1. Anket Sonuçları.....	69
1.1.1. Veli Beklentilerine İlişkin Frekans Ve Yüzde Dağılımı.....	69
1.1.1.1. Bölüm 2: Resim- İş Dersi İle İlgili Genel Görüşlere İlişkin Dağılım.....	70
1.1.1.2. Bölüm 3: Resim-İş Dersinin Öğrenciye Kazandırdıkları İle İlgili Görüşlere İlişkin Dağılım.....	76
1.1.1.3. Bölüm 4: Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri İle İlgili Önergelere İlişkin Dağılım.....	79
1.1.2. Bölümler Bazında Yaş, Meslek, Eğitim Durumu ve Aylık Gelire Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	83
1.1.2.1. Bölümler Bazında Yaşa Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	84
1.1.2.2. Bölümler Bazında Mesleğe Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	85

1.1.2.3. Bölümler Bazında Eğitim Durumuna Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	90
1.1.2.4. Bölümler Bazında Aylık Gelire Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	96
1.1.3. Bölümler Bazında Okullara Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	103
1.1.4. Anket Formuna Yazılı Görüş Bildiren Velilerin Beklentileri.....	109

BEŞİNCİ BÖLÜM

1. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	114
1.1. Sonuç.....	114
1.2. Öneriler.....	119
KAYNAKLAR.....	123
EKLER.....	130
EK:1. İzin Belgeleri	131
EK:2. Araştırma Kapsamındaki Okullar.....	132
EK:3. Anket Formu	133
EK:4. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı 6.7.8. Sınıflar Kazanım Tabloları.....	142
ÖZGEÇMİŞ.....	145

KISALTMALAR

İ.Ö.O.	İlköğretim Okulu
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
SED	Sosyoekonomik Düzey
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi
Bkz.	Bakınız
vb.	Ve Benzeri
a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.tz.	Adı Geçen Tez
a.e.	Aynı Eser
a.y.	Aynı Yer
y.y.	Basım Yeri Yok
ts.	Basım Tarihi Yok
vd.	Ve Devamı
çev.	Çeviren
yay.haz.	Yayına Hazırlayan
sy.	Sayı
ss.	Sayfadan Sayfaya
c.	Cilt

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Öğrenci Velilerinin Okullara ve Sosyoekonomik Düzeye Göre Dağılımı.....	53
Tablo 2. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Devam Ettikleri Sınıflara Göre Dağılımı.....	53
Tablo 3. Öğrenci Velilerinin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	54
Tablo 4. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	54
Tablo 5. Öğrenci Velilerinin Yaşlara Göre Dağılımı.....	54
Tablo 6. Öğrenci Velilerinin Mesleklere Göre Dağılımı.....	55
Tablo 7. Öğrenci Velilerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	56
Tablo 8. Öğrenci Velilerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Dağılım.....	56
Tablo 9. Öğrenci Velilerinin Yaşadıkları Evlere Göre Dağılımı.....	57
Tablo 10. Öğrenci Velilerinin Oturdukları Konut Tipine Göre Dağılımı.....	57
Tablo 11. Öğrenci Velilerinin Evlerindeki Oda Sayısına Göre Dağılımı.....	58
Tablo 12. Öğrenci Velilerinin Ailelerindeki Kişi Sayısına Göre Dağılımı.....	58
Tablo 13. Öğrenci Velilerinin Oturdukları Evlerin Isıtma Sistemine Göre Dağılımı.....	59
Tablo 14. Öğrenci Velilerinin Sanatın Herhangi Bir Dalına İlgilerine İlişkin Dağılım.....	59
Tablo 15. Öğrenci Velilerinin Resim Sergilerine Gitmelerine İlişkin Dağılım.....	60
Tablo 16. Öğrenci Velilerinin Müzeleri Ziyaret Etmelerine İlişkin Dağılım.....	60
Tablo 17. Öğrenci Velilerinin Sanatla İlgili Haber ve Yayınları Takip Etmelerine İlişkin Dağılım	61
Tablo 18. Öğrenci Velilerinin Sanatsal Faaliyetlere Katılabilmelerine İlişkin Dağılım.....	61
Tablo 19. Öğrenci Velilerinin Sanatsal Faaliyetlere Katılmaktan Zevk Almalarına İlişkin Dağılım.....	62
Tablo 20. Öğrenci Velilerinin Çocukları İsterse Sanatla Uğraşmalarını Desteklemelerine İlişkin Dağılım.....	62
Tablo 21. Öğrenci Velilerinin “Resim-İş Dersine Resim-İş Öğretmeni Mi Giriyor” Sorusuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı.....	63
Tablo 22. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Resim-İş Dersinden Aldıkları Notları Sormalarına İlişkin Dağılım.....	63
Tablo 23. Bölüm 2: Resim-İş Dersi İle İlgili Genel Görüşlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	71

Tablo 24. Bölüm 3: Resim-İş Dersinin Öğrenciye Kazandırdıkları İle İlgili Görüşlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	76
Tablo 25. Bölüm 4: Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri İle İlgili Görüşlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	80
Tablo 26. Yaşa Göre 1.2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması	84
Tablo 27. Mesleğe Göre 1.2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması	86
Tablo 28. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Mesleğe Göre TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması.....	89
Tablo 29. Eğitim Durumuna Göre 1.2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması	91
Tablo 30. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Eğitim Durumuna Göre TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması.....	94
Tablo 31. Aylık Gelire Göre 1.2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması	97
Tablo 32. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Aylık Gelire Göre TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması.....	101
Tablo 33. Okullara Göre 1.2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması	104
Tablo 34. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Okullara Göre TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması.....	107

SEMBOLLER

N	Örnekleme Oluşturan Denek Sayısı
SS	Standart Sapma
p	Sig. Anlamlılık
f	Frekans
\bar{x}	Aritmetik Ortalama

GİRİŞ

Resim-iş dersleri ilköğretim okullarında bireyin yeteneklerini geliştiren becerilerini ortaya çıkaran, duygularını, düşüncelerini, yaşantılarını, izlenimlerini, bilinç altına ittikleri olayları, sanatsal anlatım yoluyla; çizgilerle, renklerle, şekillerle ifade etmelerini sağlayan, kişiliklerini, estetik beğenilerini geliştiren, tüm yaşantılarına yardımcı olan bir derstir.

Resim-iş derslerinde yaparak, yaşayarak öğrenme fırsatı bulan öğrenciler, bir taraftan öğrenirken, diğer taraftan da yeteneklerini geliştirir. Yaratıcı etkinliklerle zihinsel, duysal, kavramsal gelişimleri sağlanır. Öğretmen de bu yolla öğrenciyi daha iyi tanıma fırsatı bulur. Çocuk resim yoluyla, verilenleri çözümler, karşılaştırır, eleştirir ve yorumlar. Eleştiri becerisini geliştiren çocuk güven duygusu kazanır.

Resim-iş dersi genel eğitim içerisinde düşünülse de, kendine özgü yöntem ve teknikleri olan bir derstir. Bu nedenle, bu dersin sadece boş zamanları değerlendirme ve rahatlama dersi olarak düşünülmesi yanlıştır. Belirli amaçlar doğrultusunda bireyi geliştirmeyi hedefleyen bu dersin rahatlatıcı özelliğinin yanında, bireye kazandırdığı bir çok sosyal ve kültürel beceriler bulunmaktadır. Sanat eğitimi ile çocuğun duysal algıları geliştirilerek dünyayı öğrenmesi, sanata ve sanatçıya, insan eli ve emeği ile yapılmış ürüne değer vermesi, kendi kültürlerine ait özellikleri tanıyarak, sevmesi ve koruması, diğer kültürleri de tanıyarak saygı duyması hedeflenir. Sanatsal aktivitelerden zevk alan, yaratıcılık ve hayal güçleri gelişmiş, estetik beğeniye ve görsel okuma becerisine sahip bireyler olmaları, sanat eğitimi ile bireye sağlanır. Bu özelliklerle donatılmış bireyler, ileri ve gelişmiş bir toplum olmanın gerekliliğidir.

Hızla endüstrileşen ve gelişen toplumlarda teknoloji yaşama yön vermeye başlamış, buna bağlı olarak da insan duyguları ve duyarlılığı bu sistemin esiri olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmışken, maddi değerlerin tek gerçek ve hakim güç olduğu bu dünyaya karşı en iyi savunma aracı, sanatla zenginleşen ve duyarlı hale gelen bireyler yetiştirmektir. Bu nedendir ki resim-iş dersi adı altında verilmeye çalışılan sanat eğitimine gereken önem verilmelidir. Bu daha güzel, daha iyi, daha ileri bir kültür ortamı için zorunludur.

Sanat eğitimi verilirken, bu dersin önemi ve gerekliliğinin sadece okul ve öğretmenlerce kabul görmüş olması yeterli olmamaktadır. Belirlenen hedeflere ulaşabilmek için bireyin eğitim çevresinde bulunan herkesin bu dersin önemini fark etmiş olması gerekmektedir. Özellikle çocuğun ilk eğitimcileri olan ve bireyin eğitiminde önemli bir yere sahip olan anne-babaların bu bilince ulaşması önemlidir. Çünkü yapacağı etkinliklerde anne ve babasının desteğini alan çocuk, bu alanda daha istekli ve başarılı olabilecektir. Bu nedenle velilerin, ailelerin, sanat eğitiminin öneminin ve gerekliliğinin farkına varmaları ve çocuklarını desteklemeleri gerekmektedir. Çocuğun bu dersin de önemsendiğini fark etmesi, başarıya ulaşmada etkili olabilecektir. Bunun içinde öncelikle velilerin de bu dersin önemi ile ilgili bilgilendirilmesi, okul ile aile arasında iş birliğinin kurulması gerekmektedir. Yaşan sorunlara çözüm bulmak ve öğrencileri bu derse karşı ilgili hale getirmek, bu iş birliği ile daha kolay olabilecektir. Ailelerin resim-iş dersine bakış açıları, ilgileri, tutumları, sahip oldukları sosyoekonomik ve kültürel özellikler çocuklarının eğitimine yansımaktadır. Bu nedenle de ailelerin de beklentilerini, görüşlerini dikkate almak ve var olan olumsuzlukları ortadan kaldırmak gerekmektedir.

Bu araştırma çalışmasının belirlenmesinde etkili olan görüş, resim-iş dersine karşı varolduğu düşünülen olumsuz yaklaşımların, gerçekten var olup olmadığı, var ise bunların neler olduğunun ve nedenlerinin saptanmasının gerekliliğidir. Toplumda olduğu gibi veliler tarafından da bu derse gereken değerin verilmemesi, bunun etkilerinin de okulda, derslerde hissedilmesi, araştırma konusunun belirlenmesinde kaynak oluşturmuştur. Bireyi tüm yönleri ile geliştirmeyi hedefleyen sanat eğitimi ile ilgili velilerin beklentilerini ve bakış açılarını belirlemek için bu araştırma hazırlanmıştır. Araştırmada velilerin demografik özellikleri de dikkate alınmış, beklentilerin yaşa, mesleğe, gelir durumuna ve eğitim düzeyine göre değişip değişmediği sorgulanmıştır.

Çalışmada ilk olarak sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği, amacı, ailenin sanat eğitimine karşı yaklaşımları ve etkileri, okul-aile iş birliğinin bu anlamda gerekliliği ile ilgili literatür taraması yapılmış, daha sonrada anket tekniği kullanılarak ilköğretim 2. kademe velilerinin beklentiler sorgulanmıştır. Anketlerden elde edilen sonuçlar

değerlendirilmiş, ulaşılan sonuçlar tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar ve sunulan önerilerin, sanat eğitimini geliştirmede katkı sağlayacağı öngörülmüştür.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SANAT EĞİTİMİ

1.1. Sanat Eğitiminin Anlamı Ve Kapsamı

Sanat eğitimi, bireyin genel eğitimi içerisinde yer alan ve öğrencinin duygularını, düşüncelerini, izlenimlerini, gözlemlerini ifade etmesine yaratıcı çözümler bularak, estetik ürünler ortaya koymasına olanak sağlayan bir süreçtir. Sanat eğitimi, güzel sanatların tüm diğer alanlarını da içine alan bir kavram olsa da¹, ülkemizde görsel sanatlar eğitimi, okullarda “resim-iş” dersi aracılığıyla verilmeye çalışılmaktadır. Sanat eğitiminin gerekliliği nedeniyle, günümüze kadar 1948, 1968 ilkokul, 1951, 1962, 1971 ortaokul ve 1992 ilköğretim programı geliştirilmiştir.² Son olarak, 1992’den günümüze kadar kullanılan İlköğretim Resim-iş Dersi Programı’nda, 10.08.2006 tarih ve 17827 sayılı karar ile değişiklik yapılmış, “Resim-İş Dersi”, “Görsel Sanatlar Dersi” olarak değiştirilmiş ve yeniden yapılandırılmıştır. Program bu tarihten itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır. Fakat sanat eğitimi yada görsel sanatlar eğitimi, birkaç saat yada birkaç konu ile sınırlı bir eğitim değil, çok boyutlu bir süreçtir. Bu eğitim süreci içinde de mevcut ders saatleri yeterli olmamaktadır. Bu nedenle de sanat eğitimi adıyla haftada 10-15 ders saati olan bir eğitim gerçekleştirilemiyorsa, resim-iş dersinin adını değiştirmek bir anlam taşımamaktadır.³

Görsel sanatlar kavramı; resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafı, moda tasarımı, bilgisayar sanatı gibi oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır.⁴ Bütün bu görsel sanatlar dallarının okullarda uygulanabilirliği ise tartışma konusudur.

¹ San, İnci, *Sanat Eğitimi Kuramları*, 2.basım, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2003, s.17.

² *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8.Sınıflar)*, T.C.Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara, 2006, s.5.

³ Etike, Serap, “Sanat Eğitiminde Çocuğa Ve Gence Sanattan Anlayan Bir Kişilik Kazandırmak Hedeflenir”, *Milli Eğitim Dergisi:Eğitim-Sanat-Kültür*, Türkiye’de Sanat Eğitimi, sy.131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1996, ss.23-24, s.23.

⁴ Kırıçoğlu, Olcay T., *Sanatta Eğitim:Görmek, Öğrenmek, Yaratmak*, 2.basım, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002, s.2.

Sanat eğitimi ile ilgili var olan bu çelişkiler, beraberinde tanımsal farklılıkları da getirmektedir. Sanatın sürekli olarak değişen ve gelişen, toplumlara ve çağlara göre değişebilen bir olgu olduğu düşünüldüğünde, bu farklılıkların yaşanması kaçınılmazdır.

Kırıçoğluna göre; Sanat eğitimi dar anlamda, görsel sanatların eğitimi ve öğretimi ile ilgilenir. Bu öğretimin içinde de, uygulamaya yönelik sanat etkinlikleri; sanat yapıtı inceleme, sanat tarihi ve estetik gibi diğer disiplinler yer alır.⁵ Günümüzde okullarımızda verilen sanat eğitimi de, bu dar anlamı kapsamaktadır.

Sanat eğitimini daha genel bir çerçeve içerisinde ele alan Galip Türkdoğan'a göre ise; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede, yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitim çabalarına "sanat eğitimi" adını vermek uygun olacaktır.⁶

Telli'ye göre de sanat eğitimi yolu ile öğrenci, sorunlar karşısında, yargılayarak, hayal gücünü kullanarak, diğer bilgilerini birleştirerek, yanıtlardan birini seçecek ve kendine özgü problemi çözme yolunu bulacaktır.⁷ Sanat eğitimi, bireyde, çağdaş yaşama ve düşünme yolunu açmakta, insanın kişiliğini ortaya koymakta, toplumun refaha ulaşmasında büyük etken olmakta, yaşama biçim vermekte, dünya barışının güvencesi olmakta, insanın özgürlük ve bağımsızlık duygularını doyuma ulaştırmakta, geniş bir açı içerisinde düşünme yeteneğini kazandırmaktadır.⁸

Baltacıoğlu'da, resmin söz gibi bir dil olduğunu ve kendine özgü ifade yollarıyla ve yine kendine özgü yöntem ve tekniklerle, bireye özgü bir dil oluşturduğunu düşünmektedir.⁹ Ürünlerini ortaya koyan öğrenci, düşüncelerini, hayallerini, gözlemlerini, izlenimlerini farklı bir yolla ifade etmiş olur ve bu ürünlerini sergileyerek, düşüncelerini diğer insanlarla paylaşma fırsatı bulur. Bu paylaşım, bireyler

⁵ Kırıçoğlu, a.g.e.,s.3.

⁶ Türkdoğan, Galip, *Sanat Eğitimi Yöntemleri:(Resim-İş Öğretimi)*, Ankara, 1981, s.12.

⁷ Telli, Hidayet, "Türkiye'de Resim-İş Öğretimine Genel Bir Bakış", *Orta Öğretim Kurumlarında Resim-İş Eğitimi Ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.3-33, s.8.

⁸ A.e.,s.6-8.

⁹ Baltacıoğlu, İsmail H., *Resim Ve Terbiye*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1931, s.2.

arasında iletişim yolunu açar. Bu nedenle de sanat her şeyden önce bir iletişim aracıdır.¹⁰

Sanat eğitimi bireye, kendi yaşantısı yoluyla, belirli amaçlar doğrultusunda, belirli sanatsal davranışları kazandırırken yada bireyde belirli sanatsal değişiklikler oluştururken, estetik bir tavırda kazandırır.¹¹ Bu yolla sanat eğitimi bireye, ilerideki yaşantısı için, estetik değerlerini biçimlendirmesinde yardımcı olur.

Bireyin zihinsel, duygusal, algısal gelişiminde son derece önemli olan sanat eğitiminin, kendine özgü metotları ve amaçları olsa da, genel eğitiminin bir parçası olarak düşünülmesi, diğer derslere verilen önem, resim-iş dersine de verilmeli ve iyi planlanmış bir programla ve iyi yetiştirilmiş öğretmenlerce bütünlük içerisinde işlenmelidir. Sanatın; konular arasında köprü kurma, sentez yapma ve karıştırılmış bilgi ve beceriler ile gerçek dünyaya ayna tutması gerekmektedir.¹² Eğitim bir bütün olduğuna göre ve bireyi her yönden donatmayı ve geliştirmeyi hedef aldığına göre, sanat eğitimi bunun dışında tutulmamalıdır. “Sanatın görme, duyma, duyumsama, düşünme, sezme yetilerinin bütünlüğünden bir ileti olduğunu göz önünde tutarak sanata bir “görme biçimi” olarak yaklaşır, sanat eğitimi her şeyden önce “görme eğitimi” olarak düşünürsek o zaman sanat eğitimi bütünlüğü içinde yerini bulacak, eğitimin vazgeçilmez bir parçası olacaktır.”¹³

Bireyin sanat eğitimi sürecinde, öğrenciye ait yeni, özgün, ilginç düşünsel arayışlar, resim-iş dersinde yaptırılan etkinlikler aracılığıyla somutlaşır; görülebilir, eleştirilebilir, geliştirilebilir bir duruma dönüşür.¹⁴ Bu yolla da bireyin iç dünyasına inmek, algılama şeklini görmek, düşüncelerini irdelemek mümkün hale gelir.

¹⁰ Kırıçoğlu, Olcay, “Okullarda Sanat Eğitimi Sorunları Ve Okul-Toplum İlişkisi”, *1. Plastik Sanatlar Sempozyumu 25-27 Nisan 1985*, T.C.Kültür Ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Ankara, Ağustos, 1986, ss. 68-71, s.68.

¹¹ Uçan, Ali, “Sanat Eğitiminin Niteliği, Üç Ana Türü Ve Bazı Temel Sorunları”, *Eğitim Dergisi*, c.1, sy.2, 1992, ss.56-73, s.56.

¹² Roucher, Noncy-Lovano-Kerr, Jessie, “Can The Arts Maintain Integrity In Interdisciplinary?”, *Art Education Policy Review*, Mar/Apr 95, Vol.96, Issue 4, p20,6p.

¹³ İpşiroğlu, Nazan, “Duyu Algılarının Eğitimi”, *Çağdaş Eğitimde Sanat*, 2.baskı, Çağdaş Eğitimi Destekleme Derneği Yayınları-9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1996, ss.13-20, s.16.

¹⁴ Sezer, Hulusi, *İlköğretimde Resim-İş Eğitimi: İlköğretimde Etkili Öğretme Ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*, Modül 10, y.y., Ankara, 2001, s.1.

“Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde, estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabasını esas alır.”¹⁵ İnsana özgü bir ihtiyaç olan sanat eğitimi, bireyin (öğrencinin) bütün ruhsal ve bedensel bütünlüğünü koruyarak, estetik duygularının geliştirir, yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü olgunlaştır.¹⁶

Ülkemizde sanat eğitiminin verilmeye çalışıldığı resim-iş dersi, yeni adıyla görsel sanatlar dersi, sanıldığı gibi sadece el becerisini geliştirici, bir boş zaman uğraşısı değil, aynı zamanda zihinsel ve yaratıcı bir faaliyettir. Estetik duyarlılığın eğitimidir. Bu nedenle de yaratıcılık kavramı, en çok güzel sanatlar alanındaki yaratıcılık için kullanılmıştır.¹⁷ Bu anlamda sanat eğitimi ve yaratıcılık birbirinden ayrı düşünülmemesi gereken kavramlardır. “Bilinen şeylerden yepyeni bir şey çıkarmak, yeni, özgün bir bileşime (sentez) varmak, birtakım sorunlara yeni çözüm yolları bulmak”¹⁸ olarak tanımlanan yaratıcılık, sadece sanatsal sürece yada sanat eğitimine ilişkin etkinliklerde rol oynayan bir yeti olarak düşünülmemeli, insanın tüm yaşamında ve diğer tüm yönlerinde de yer alan temel bir yetenek olarak ele alınmalıdır.¹⁹

Bütün bunların dışında sanat eğitimi; bireye çağdaş yaşama ve özgür düşünme olanağı kazandıran, birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan bireyler yetiştiren, kendi kültürüne sahip çıkan, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada rol üstlenen, eğitimin her basamağında gerekli olan eğitsel bir faaliyettir.²⁰ Sonuç olarak, ilköğretim okullarında verilen sanat eğitimi ile sanatçı yetiştirmek hedeflenmemektedir. Sanat eğitimi ile bireylerin kendilerini sanatsal etkinliklerle ifade etmeleri, yetenek ve yaratıcılıklarını, estetik yargılarını geliştirmeleri, sanatsal eleştiriler yapabilmeleri ve sanata değer vererek yaşamlarında sanata yer vermeleri sağlanmaya çalışılmaktadır. Önemli olan bireylerde sanatsal duyarlılık yaratmak ve bunun önemini kavratmaktır. Bu

¹⁵ Artut, Kazım, *Sanat Eğitimi: Kuramları ve Yöntemleri*, 2.baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, 2002, s.98.

¹⁶ Katrancı, Meltem D., “Sanat Eğitimi Nasıl Olmalıdır?”, <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/katranci.htm>, 08.04.2006.

¹⁷ San, İnci, “Sanatta Yaratıcılık:Oyun, Drama”, *Yaratıcılık Ve Eğitim*, yay.haz.Ayşegül Ataman, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.71-99, s.71.

¹⁸ San, İnci, *Sanat Ve Eğitim:Yaratıcılık, Temel Sanat Kuramları, Sanat Eleştirisi Yaklaşımları*, 3.baskı, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2003, s.15.

¹⁹ A.e., s.14.

²⁰ Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, a.g.e., s.5.

başarıldığında sanat eğitimi üstlendiği görevi yerine getirmiş ve anlamını bulmuş olacaktır.

1.2. Sanat Eğitiminin Gerekliliği

“Çocuk bireylerin”²¹ gelişim sürecinde sanat eğitimi, önemli bir yer teşkil etmektedir. Çocuğun sağlıklı bir eğitim süreci geçirebilmesi için verilen eğitim, zihinsel aynı zamanda, sezgisel, algısal içerikli olmalıdır. Sanat eğitimi özellikle de bireyin duygusal gelişiminde etkili bir yere sahiptir. Çocuğun kendisini dışa vurmasında, duygularını diğer insanla açmasında en önemli araçtır. Sanatsal etkinliklerle kendisini ifade eden çocuk, hem enerjisini boşaltmış, hem de yaratma hazzını yaşayarak motive olmuş olur. Bu nedenle, eğitimde çocuğun kendisini anlatabileceği ve böylelikle rahatlayacağı, ama aynı zamanda da çok yönlü kazanımlar elde edebileceği bir ders gereklidir. Fakat, resim-iş dersinin sadece rahatlatma dersi olarak algılanması da yanlıştır. Çünkü sanatsal aktivitelerde çocuk rahatlar, aynı zamanda da belirli tavır, tutum, alışkanlıklar kazanır, güzeli özgünü, estetik olanı düşünmek, aramak, bulmak, uyuma ve bütünlüğe ulaşmak gibi düşünsel ve eylemsel çabalar gösterir.²² Çocuğun yaratma ihtiyacını ve izlenimlerini yeniden yaşama olanağı sağlar.²³

Çocuklar resim yaparak bir eşyayı, bir olayı, bir düşünceyi kâğıt üzerine çizgi ve renklerle canlandırmaktan hoşlanır, duygu ve düşüncelerini resimle anlatan çocuk daha istekle çalışır, güven duygusu artar.²⁴

Sanat eğitimi sırasında çocuk, yapmış olduğu etkinlikler yoluyla, bakmayı, dokunmayı öğrenerek, değişik malzemeleri tanıma fırsatı bulur, kendi yeteneklerinin farkına varır, duygularını, görüşlerini malzemeye aktarırken yeni deneyimler kazanır, nesnelere arasında ilişki kurarak senteze ulaşmayı öğrenir, yeni anlatım yolları geliştirir, çevresindeki olaylara farklı gözle bakmayı öğrenir, karşılaştığı problemleri daha esnek

²¹ Atan, Ahmet, “Çocuk Gelişiminde Resim Eğitiminin Yeri”, <http://www.ahmetatan.com/mak-cocukgel.htm>, 18.02.2006.

²² Etike, Serap, *Sanat Eğitimi Yazıları*, 1.baskı, İlke Kitabevi Yayınları, y.y., 1995, s.15.

²³ Bingöl, Cemal, *Resim Nedir? Nasıl Yapılır, Nasıl Öğretilir*, 1. basım, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1975, s.18.

²⁴ Sezer, a.g.e., s.4.

çözer, sanatçı ve sanat eserleri ile kendisi arasında bir bağ kurmaya başlayarak daha iyiye, daha güzele doğru gelişim gösterir, araştırma, bulma, sınıma ve yeniden kurma gibi yaratıcı süreçlerle, varolan yetilerini geliştirir.²⁵ Örneğin çocuktan soyut kavramları anlatmasını istediğimizde çocuk, bu kavramları elindeki malzemeyle ilişkilendirir, kavramlarla nesnelere bütünleştirir, denemeler yapar, irdeler, yaparak yaşayarak öğrenir ve bu öğrendiklerini sentezleyerek daha kolay anlamlandırabilir. Kendini ifade etme, eleştirel ve yaratıcı düşünme, sanat aracılığıyla iletişim kurma, problem çözme, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, sorumluluk alma, başladığı işi bitirme, görsel okuma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme gibi becerileri kazanır.²⁶

Sanat eğitimi ile bütün çocukların sanatçı olması yada sanattan eşit olarak zevk alması mümkün değildir. Bütün çocuklar farklı ilgi alanlarına sahiptirler ve farklı alanlara dağılacaktırlar. Fakat önemli olan, bu süreçte çocukların zihinsel, sosyal, duygusal gelişimlerinin sağlıklı bir biçimde tamamlanması ve yaşamlarının zenginleşmesidir. Sanat eğitimi ile çocuğun elde ettiği kazanımlar, bunu sağlayacak uygun yapıya sahiptir.

Sanatsal etkinlikler, çocuğun duyuşsal algısını teşvik ederek dünyayı öğrenmesini, hissetmesini sağlar. Görsel, sezgisel, kinestetik ve dokunsal nitelikler sanata özgüdür ve sanat yoluyla çocuğa kazandırılır. Sanat eğitimi çocuğun, sembolize etme, tasvir etme deneyimlerini öğrenmesine, onların içinde yeni anlamlar, yeni hisler, problemlere alternatif çözümler bulmasına yardım eder. Diğer insanların yaptıklarına saygı duymayı, verilen emeğe değer vermeyi öğretir. Sanatsal aktivitelerin esnek olması, geniş standartlar sunması, çocukların yaşamlarına farklı açılardan katkılar sağlar. Çeşitli sanatsal grup aktivitelerine katılmak, onlara, bir topluma ait olma hissi kazandırır. Bir grubun üyesi olma, karşılıklı olarak ortak zevk alma yolu bulma doyumunu sağlar. Sanat çocuğun dünyasını genişletir. Sezgileri ile anlamalarını ve sezgilerini kullanmalarını öğretir. Dünyaya ve sanata karşı duyarlılıklarını arttırır. Bu

²⁵ Gel, Yücel, "Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılık", *Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi*, <http://www.eğitim.aku.edu.tr/gel.htm>, 18.02.2006.

²⁶ Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı:(1-8. Sınıflar), a.g.e., s.10.

zevkleri tadan çocuk, sanatı yaşamının bir parçası haline getirebilir ve daha mutlu bir kişilik yapısına kavuşabilir.²⁷

“Sanat eğitimi, genel düzeyleri nasıl olursa olsun tüm toplumlar ve ülkeler için kaçınılmaz bir gereksinimdir. Hızla gelişen, sanayileşen, kentleşen toplumların bireylerinde görülen ruhsal rahatsızlıkların arttığı ve bunların kökenlerinde makineleşmenin yattığı, tekdüze hızlı yaşam ve elektronik cihazların egemen oluşu, kişilerin deşarj olma olanaklarını kısıtlayabilmektedir.”²⁸ Sanat eğitimi bu yeni dünya düzeninde, bireylerin ruh sağlığına yardımcı olucu ve üretme zevkini tattırıcı bir yol olarak görülmelidir. Özellikle de günümüzde teknoloji ile oldukça fazla iç içe olan çocuğun sosyalleşmesine, çevresine uyum sağlamasına katkıda bulunmak için, sanat eğitimi önemli bir yol olarak değerlendirilmelidir. İyi bir sanat eğitimi, bireyin ruhsal sağlığı, dolayısıyla da toplumun ruh sağlığı için bu gereklidir. Dewey’e göre de bireyin çevresi ile ilişkilerinde dengeli, sabırlı, uyumlu olması en temel gereksinimdir ve bu gereksinim, eğitim ile sağlanabilir.²⁹

Herbert Read, sanat ve eğitimin gerekliliğini anlatırken; sanatsız toplumların dengelerini kaybettiklerini belirtmiştir.³⁰ Görülüyor ki, sanat eğitimi bireysel olduğu kadar, toplumsal açıdan da bir zorunluluktur. Ülkemizde giderek düzeysizleşen kültür ortamı, daha iyi bir yaşam ve güzel bir çevre için, sanat eğitimi, toplumumuz için daha da önemlidir.³¹

Sanat eğitiminin gerekliliğinden söz ederken, sanatın gerekliliği düşüncesi de öne çıkmaktadır.³² Çünkü okullarda verilecek sanat eğitimi ile, bireylerde sanat bilinci oluşturmak mümkün olacak ve sanatın gerekliliğine inanan ve ona sahip çıkan bireyler yetiştirilebilecektir. Birey ve toplum için sanatın önemini ve gerekliliğini anlatmak,

²⁷ Bowman, Barbara T., “The Arts And Development”, *Early Childhood Creative Arts*, American Alliance For Health Physical Education, Reston, Virgini, 1991, ss.3-8, s.3 vd.

²⁸ Artut, a.g.e., s.105.

²⁹ Kırıçoğlu, a.g.e., s.18.

³⁰ Artut, a.g.e., s.105.

³¹ Kırıçoğlu, a.g.e., s.1.

³² Çetin, Turan, “Sanat Eğitimin Gerekliliği Üstüne”, *Türkiye’de Sanat Eğitimi Ve Öğretmen Yetiştirme: Gazi Üniversitesi’nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası, Ankara, 2002, ss.205-209, s.205.

sanat eğitimi yolu ile mümkün olacaktır. Daha anlamlı bir dünyaya geçmek için de bu çaba gereklidir.³³

Sanat eğitimi ile birey, estetik bir bakış açısına, beğeniye sahip olur. Seçici davranmayı, güzeli çirkinden ayırmayı, çevresini ve yaşadığı toplumu daha güzel ve yaşanabilir kılmayı öğrenir. Bu da gelişmiş ve ileri bir toplum olmanın gerekliliğidir. Zafer Gençaydın'ın da belirttiği gibi; estetik eğitimden yoksun bırakılan insan tipleri gelecekte toplumlar için tehlike oluşturabilmektedir.³⁴ Bu nedenle sanat eğitimi, gelecek nesiller için son derece etkili verimli bir yatırımdır.³⁵ Çünkü sanatsal bir yapıyla donatılmış bireyler kültürel kalkınmayı, kültürel kalkınmada beraberinde ülke kalkınmasını getirecektir.³⁶

1.3. Sanat Eğitiminin Amaçları

“Sanat, insanlık tarihinin her döneminde var olan bir olgudur.³⁷ Çünkü sanat insanın sezgisel, düşünsel, bilişsel, imgesel ve gizemli dünyası üzerine kurulmuştur ve insanlık var oldukça, sanatta onunla birlikte var olacaktır.³⁸ Bu denli insana özgü olan bir olgunun, eğitim içerisindeki var oluşu kaçınılmazdır. Çünkü iyi bir sanat eğitimi ile, çağın gerekliliklerine ayak uydurabilen bireyler yetiştirilmiş olur ki, bu da sanat eğitiminin temel amaçları arasındadır.³⁹ Sanat eğitiminden beklenen de; sanatsal güzelliklerden zevk alabilen, kendi kültürünü tanıyabilen, diğer kültürlerle saygı gösteren, sanat eserlerine eleştirel bir gözle bakabilen bireyler yetiştirmektir.⁴⁰ Sanat eseri ile karşılaşan çocuğun eseri tanımlayıp, çözümleyip, yorumlayabilmesini daha sonrada eser ile ilgili bir yargıya ulaşabilmesini sağlamak, sanat eğitiminin amaçları

³³ Fischer, Ernst, *Sanatın Gerekliliği*, çev. Cevat Çapan, 9.basım, Payel Yayınevi, İstanbul, 2003, s.10.

³⁴ Etike, Serap, *Cumhuriyet Dönemi Resim Eğitimi:1923-1950*, 1.basım, Güldiken Yayınları, Ankara, 2001, s.30.

³⁵ Uçan, Ali, “Türkiye'nin Kalkınmasında Sanatın Yeri Ve İşlevi”, *Ülke Kalkınmasında Sanatın Yeri*, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları:11, Ankara, ts., ss.115-121, s.119.

³⁶ A.e., s.118.

³⁷ Etike, Serap, “Sanat Nedir?”, *Fotografya*, <http://www.fotografya.gen.tr>, 18.02.2006.

³⁸ Pekmezci, Hasan, “Eğitim-Sanat Eğitimi-Nitelikli İnsan Eğitimi”, *Türkiye’de Sanat Eğitimi Öğretmen Yetiştirme*, Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75.Yılı sanat Eğitimi Sempozyumu:08-09-10 Mayıs, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası, Ankara, 2002, ss.31-38, s.37.

³⁹ Atan, a.g.m., s.5.

⁴⁰ A.e., a.y.

arasındadır. Bu eleştirel düşünme yöntemini sanat eğitimine kazandıran E. Feldman olmuş ve araştırmacı bir sanat eleştirisi sistemi geliştirmiştir.⁴¹ Bu yolla çocuk ayrıntılı bir sistemle eseri inceleme fırsatı bulur, böylece de duyarlı tepkiler verebilecek bir düzeye gelir. Sanat eseri ve sanatçı ile ilişki kurarak, sanat eserini daha rahat anlamlandırabilir.

İsmail Hakkı Tonguç ise, sanat eğitiminin amacını ve önemini şöyle açıklamaktadır; “Çocuğu sanatçı gibi davranabilecek etkinliğe kavuşturmakla, türlü konuları çeşitli vasıtalarla şekillendirme olanağına kavuşulur. Okulda böyle bir durumu yaratmanın eğitsel değeri büyüktür...Çocuğun da, tıpkı sanatçı gibi içinde saklı duyguların ifade etme, sanat eserleriyle temasta bulunma suretiyle güzellik zevkini tadacağı düşünülmektedir. Bu da ancak okulda sanat havası yaratmak, öğrencilere sanat alanında çalışma zemini hazırlamak, sanat eserleriyle temasa geçirmek ve onları sanat eserleriyle etkileşecekleri bir çevre içinde tutmakla mümkündür.”⁴²

Sanat eğitiminin öncelikli ve temel olarak sayılabilecek amacı, çizgi, renk vb. sanatsal öğeler yardımıyla bir dil oluşturabilmektir.⁴³ Bu dile alışan ve seven öğrenci, zaten bu dili geliştirmek ve öğrenmek için çaba sarf edecektir.

Sanat eğitimi ile ilgili yaygın olarak benimsenen görüş; resim-iş dersinin el becerisini geliştirmeye yönelik ve yetenek gerektiren bir ders olduğudur. Oysa sanat eğitiminin amacı sadece araştırmalar yaptırarak beceri geliştirmek değil, bunun yanında çocuğa özgür bir ortam sunarak, yaratıcı güçlerini ortaya koymalarını ve buluş zenginliğine ulaşmalarını sağlamaktır.⁴⁴ “Yaygın biçimde sanıldığı gibi, sanat eğitimi yalnızca yeteneklilerin eğitimi için bir ‘lüks’ değil, herkes için gerekli olan bir kişilik eğitimidir.”⁴⁵ Bu gerekliliği ülkemizde incelemeler yaparak raporlaştırmış olan Dewey şöyle aktarmaktadır; Türk gençlerinin resimde, çizgide ve boya sanatında yeteneklerinin

⁴¹ Stockrocki, Mary ve Olcay T. Kırıçoğlu, *Ortaöğretim Sanat Öğretimi*, YÖK Dünya Bankası, Milli Eğitim Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara, 1997, s.1.9.

⁴² Kurtuluş, Yıldız, *Köy Enstitülerinde Sanat Eğitimi ve Tonguç*, 1.basım, Güldikeni Yayınları:150, Ankara, 2001, s.14.

⁴³ Gel, H.Yücel, “Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılık”, *Çağdaş Eğitimde Sanat*, 2.baskı, Çadaş Yaşamı Destekleme Yayınları:9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1996, ss.37-51, s.43.

⁴⁴ Gel, H.Yücel, “Türkiye’de Resim-İş Öğretiminde Yöntem Ve Değerlendirme”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.179-201, s.129.

⁴⁵ Gençaydın, Zafer, “Sanat Eğitiminin Düşünsel Temeli”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.43-55, s.44.

geliştirilmesi hem bireysel hem de toplumsal olarak medeniyetler arasındaki yerini koruması için gerekli ve önemlidir.⁴⁶ Bu nedenle de Dewey, sanat eğitiminin eğitim programına alınmasının gerektiğini düşünmektedir. Bunu, Türkiye'nin medeni milletler arasında yetkin, canlı, özgür, bağımsız ve laik bir cumhuriyet olarak gelişmesinin gerekliliği olarak görmektedir.⁴⁷ Demokratik bir toplumda özgür düşünen bireylerin yetişmesi için sanat eğitimi önemli bir araçtır.

Sanat eğitiminin bir diğer amacı, çocuğun ve gencin yaratıcı gücünü, düşünce gücünü, estetik sezgilerini geliştirmektir.⁴⁸ Çünkü yaratıcı bireyler, yaratıcı ve dengeli toplumlar meydana getirecektir.

Sanat eğitimi verilirken, sanat eğitiminin de kendi içerisinde belirli amaçlarının olduğu ve bu amaçlara ulaşıldığı takdirde elde edilen kazanımların bireye çok önemli değerler katacağı unutulmamalıdır. Bu anlamda sanat eğitimi ile bireye; iletişim kurma, görsel okur-yazarlık kazanma, niteliksel ayırmsamaya yönelik eleştirel düşünme, kendi kültürünü ve diğer kültürleri öğrenme ve değerlendirme, duygularını, düşüncelerini, imgelerini bir ürüne dönüştürmede yaratıcı davranış kazanma, yaratma hazzını duyumsama, çok sayıda sanat eseri ile karşılaşma ve bu eserlerdeki değeri benimseme, toplumsal ve kültürel gelişim için katılımcı bireyler olma gibi kazanımlar verilir ki bu da sanat eğitiminin amaçlarındandır.⁴⁹

Nitelikli bir sanat eğitimi ile;

- Bir sanatçı gibi düşündürmek, hayal ettirmek, hissettirmek ve teknik beceriler kazandırmak,
- Görmelerini ve gördüklerini estetik bir perspektifle aktarmalarını sağlamak,
- Kaliteli sanatsal performanslar için hayal güçlerini geliştirmek,
- Görsel kültürü çözümlerle anlamalarını ve kendilerinin de bunu kullanmalarını sağlamak,

⁴⁶ Dewey, John, *Türkiye Maarifi Hakkında Rapor*, 2.baskı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1952, s.28.

⁴⁷ A.e., s.8.

⁴⁸ Gökaydın, Nevide, "Amaç Çocuğun Ve Gencin Yaratıcı Gücünü Ve Estetik Sezgisini Geliştirmek Olmalıdır", *Milli Eğitim Dergisi: Eğitim-Sanat-Kültür*, Türkiye'de Sanat Eğitimi, sy.131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1996, ss.27-28, s.28.

⁴⁹ Kırıçoğlu, a.g.e., s.48 vd.

- Yaratıcı problem çözücü bireyler olarak yetiştirmek,
- Duygularını dışa vurmaları sağlanarak, esnekliği ve özgürlüğü elde etmelerini, bu yolla da yeni durumlara kolay adapte olmalarını ve zorlanmadan uyum sağlamalarını kolaylaştırarak, mutluluklarına katkıda bulunmak,
- Zihinsel, düşünsel, duyuşsal, algısal gelişimlerine, öğrenme yetilerine katkı sağlamak,
- Bilinçli seçimler yapmalarına yardımcı olmak,
- Akademik performanslarına destekleyici olmak,
- Diğer alanları tamamlayarak bütünleştirmek,
- Farklı ve kendine özgün olanı ayırabilmelerine yardımcı olmak,
- Sanat-kültür ilişkisini fark ettirmek,
- Sanatsal zekalarını geliştirmek,
- Kendi kişiliklerinin farkına varmalarını sağlamak hedeflenmektedir.⁵⁰

Eğitimde bu denli önemli olan unsurları, sanat eğitimi bir vizyon olarak üstlenmiştir. Bu vizyon belirlenirken de bireyin ve toplumun ihtiyaçları, kültürü göz önünde bulundurulmalıdır.⁵¹

Sanat eğitimcileri ve uzmanlar tarafından saptanan bu amaçlarla birlikte, ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 1992'den günümüze kadar kullanılan , fakat 2006 yılında yapılan program değişikliği ile, 2006'dan itibaren sadece ilköğretim 7.8. sınıflarda uygulanarak kademeli olarak yürürlükten kaldırılacak olan programa göre*, sanat eğitiminin verilmeye çalışıldığı resim-iş dersinin genel amaçları şöyledir:

1. Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme.

⁵⁰ Eisner, Elliot W., *The Arts And The Creation Of Mind*, Yale University Pres, New Haven, Landon, 2002, s.25 vd.

⁵¹ Gel, a.g.e., s.43.

*Araştırmaya 2006 yılından önce başlanması nedeniyle, anket sorularının oluşturulmasında bu amaçlar kullanılmış, bu nedenle, literatürde de bu amaçlara yer verilmiştir.

2. Sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve yeterlilik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur-yazarlığını sağlayabilme.
3. Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme.
4. Her alanda kullanılacak yaratıcı davranışlar geliştirme.
5. Düşünceleri gerçekleştirebilmek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla bireysel anlayışını ve teknik yeteneklerini geliştirebilme.
6. Estetik duyguların geliştirilmesi yoluyla, sanat ve tasarımla ilgili olarak bilinçli estetik hükümler verebilmelerini sağlamak.
7. Özgün düşünme, üretme ve deneme kapasitelerini geliştirebilme.
8. Düzensizliklerden rahatsız olmalarını ve çevresini güzelleştirmesini sağlayacak estetik kişilik kazandırabilme.
9. Sanat yoluyla ifade imkânı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme.
10. Öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkân tanıyabilme.
11. Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme.
12. Bireysel veya grup çalışmada sorumluluk ve işbirliği, dayanışma anlayışını; birbirleri arasında sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi duygu ve davranışları geliştirebilme.
13. Sanatın özgünlük olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme.
14. Sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayabilme.
15. Biçimsel anlatımla ilgili teknik becerileri kazandırabilme.
16. Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme.
17. Tarihi ören yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım stüdyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkabilme.⁵²

⁵² *İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1992, s.5.

2006 yılında yapılan değişikliklerle *görsel sanatlar* olarak adı ve içeriği değiştirilen, yeniden yapılandırılan ve kademeli olarak uygulamaya konulan programda*, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen görsel sanatlar dersinin amaçları ise; bireysel ve toplumsal,algısal, teknik amaçlar olarak gruplandırılmıştır. Buna göre, görsel sanatlar dersinin *bireysel ve toplumsal amaçları*;

1. Öğrenciye doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak,
2. Öğrencinin analiz ve sentez yeteneği (seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme) ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
3. Öğrencilerin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve geliştirmesini sağlamak,
4. Öğrencilerin görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade etmesini sağlamak,
5. Öğrencilerin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihi eser vb.), bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,
6. Öğrencilerin her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
7. Öğrencilerin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanımasını sağlamak,
8. Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,
9. Geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma ve onur duyma duyarlılığını kazandırmak,
10. İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işini de saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,
11. Öğrencilerin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma, duygusal tepkilerini ortaya koyma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,

*Bu program 2006 eğitim-öğretim yılında ilköğretim II. kademe 6. sınıflarda , 2007 eğitim-öğretim yılında 7. sınıflarda ve 2008 eğitim-öğretim yılında da 8. sınıflarda geçerli olacaktır ve devam edecektir.

12. Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak.⁵³

Görsel sanatlar dersinin *algısal amaçları*:

1. Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
2. Öğrencinin görsel algı ve birikimleri ile öznel algılarını sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkân tanımak,
3. Öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
4. Öğrenciye bilgi ve birikimi dönüştürme yeteneği kazandırmak,
5. Öğrenciye yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak.⁵⁴

Görsel sanatlar dersinin *estetik amaçları*:

1. Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,
2. Öğrenciye doğadan, çevreden ve geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,
3. Öğrenciye görsel sanat sevgisi ve bu sevgiyi yaşamın her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi haline geçirebilme yetisi kazandırmak,
4. Öğrenciye, doğada olan ve insan eli ile üretilen her şeyi estetik değerlendirme birikimi kazandırmak,
5. Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak.⁵⁵

Görsel sanatlar dersinin *teknik amaçları*:

⁵³ Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı: (1-8. Sınıflar), a.g.e., s.8.

⁵⁴ A.e.,s.8 vd.

⁵⁵ A.e., s.9.

1. Öğrenciye her türlü araç ve gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırmak ve öğrencinin gelişmesine imkân tanımak,
2. Öğrenciye değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak,
3. Öğrenciyi farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına vardırabilmek,
4. Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,
5. Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedен anlam çıkarma becerisi kazandırmak,
6. Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmak.⁵⁶

Sanat eğitiminin hedeflemiş olduğu bu amaçlar ile gelecek için daha çağdaş bireyler yetiştirmek mümkün olacaktır. Çünkü birey sanatı, yaşamı ile bütünleştirir ise daha bilinçli ve duyarlı olabilecek, daha geniş boyutlu düşünebilecek, yaratıcı kişilik kazanabilecek ve güzeli algılama yetileri gelişecektir.⁵⁷ Çağdaş bir toplum için; okuyan, araştıran, sorgulayan, tartışan, karşılaştıran, bilimsel düşünceye inanan, duygularını, düşüncelerini, aklını başkalarının güdümüne bırakmayan, kendini, içinde yaşadığı toplumu tanıyan, anlayan, duygularını özgürce anlatan, yaratıcı güçlerini özgürce ortaya koyan, insani değerleri yüksek, paylaşımcı niteliklere sahip bireyler gereklidir.⁵⁸

1.4. İlköğretim 2. Kademe Resim- İş Eğitimi

Ülkemizde ilköğretim süreci 1. sınıftan 8. sınıfa kadar olan dönemi içermekte ve sekiz yıllık bir zaman dilimini kapsamaktadır. İlköğretimde 1.2.3.4. ve 5. sınıflar 1. kademe, 6.7. ve 8. sınıflar ise 2. kademe olarak adlandırılmaktadır. Bu sekiz yıllık

⁵⁶ A.e., a.y.

⁵⁷ Artut, a.g.e., s.107.

⁵⁸ Pekmezci, a.g.m., s.37.

eğitim s¼reci t¼m çocuklar için zorunludur. Bu nedenle 7-14 yaş arasındaki t¼m çocuklar zorunlu eğitim çağındadır. 12-14 yaş arasındaki çocuklar, bu eğitimin 2. kademesini oluşturmaktadır.

12-14 yaş aralığındaki çocuklar ergenlik d¼neminin başlangıcındadırlar. Gençliğe adım atmanın bunalımlarını ve zorluklarını yaşayan ocuk, bu etkilerin davranış ve d¼ř¼n¼ř sorunlarını ve bunun sonuçlarını doğal olarak okula ve eğitime de yansıtır. Ergenliğe bağlı olarak duygularında, d¼ř¼ncelerinde, beklentilerinde, isteklerinde, davranışlarında değişiklikler g¼r¼lmeye başlar. Bu değişiklikler ilgi alanlarını, zevklerini de etkiler, y¼nlendirir ve değiştirir.

Genel olarak okul ¼ncesi d¼nemde okuma-yazma bilmeyen ocuk kendini ifade etme aracı olarak resmi kullanır ve bunu da severek, isteyerek yapar. Daha sonra ilkokula başlayan ocuk farklı bir evre içine girer, okuma- yazma ¼đrenir, buna bağlı olarak da ¼nceliklerinde değişim g¼r¼l¼r. T¼m bu değişimlere, okula başlamanın etkilerine rağmen, ilköğretimin 1. basamağındaki ocuk, genel olarak resim yapma konusunda hevesli ve isteklidir, bundan da b¼y¼k zevk alır. Oysa ilköğretimin 2. basamağında ki ocuk için durum biraz daha farklıdır. 2. kademeye geçen çocuğun, ergenliğe de adım atmanın etkileriyle istekleri farklılaşır. Çocuğun duyguları ile birlikte, resim yapmaya karşı olan yaklaşımlarında da değişiklik yaşanır ve resim yapma adına daha kısır bir d¼nem başlar. Bu nedenle resim-iş dersi programı hazırlanırken bu d¼nem çocuğunun ¼zellikleri, istekleri , zevkleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

11-12 yaşlarına kadar çocuğun doğal bir estetik i tepkileri vardır. Bunun yansıması olarak da, daha iten daha hesapsız bir tutum içindedirler. Oysa bunun tam tersine, 2. kademede ergenliğe geçiş yapan ocuk resimlerinde daha akılcı uygulamalara y¼nelir.⁵⁹

Bu d¼nemde ocuk, g¼rsel gerçekçilik evresinde yer alır ve ayrıntılara ¼nem verir, resimlerinde ayrıntıları yansıtmaya çalışır ki bu da g¼rsel algı eğitimi sağlayan resim-iş dersinin, bu yaş çocukları için ¼nemini arttırır.⁶⁰ Fakat ne yazık ki ¼lkemizde

⁵⁹ Read, Herbert, *Sanat ve Toplum*, ev. Selçuk M¼layim, Umran Yayınları, Sanat Dizisi:1, Ankara, Temmuz, 1981, s.122.

⁶⁰ T¼rkan, Burçin, “İlköğretim Okulları Resim-İş Öğretim Programının Değerlendirilmesi”, *Anadolu ¼niversitesi Eğitim Fak¼ltesi Dergisi*, c.9, sy. 1-2, G¼z, 1999, ss.61-75, s.64.

bunun önemi yeterince kavranamamış ve haftada sadece bir ders saati (40 dk) ile kısıtlı kalmıştır. Resim-iş dersi için ayrılan süre diğer derslerle karşılaştırıldığında son derece yetersiz kaldığı görülmektedir.⁶¹ Oysa yaratma ortamına en çok ihtiyaç gereksinim duyan gençlerdir ve genç insanın doğal yapısında var olan enerji, yaratma eyleminin de dinamiğidir.⁶² Bu nedenle, var olan bu dinamik doğru kullanılmalı ve gençlerin bu dönemlerinde sanatsal faaliyetlerden yararlanılarak yaratıcılıkları ortaya çıkarılmalıdır.

Bu dönemde öğrencide, resim-iş dersine karşı isteksizlik ve başarısızlık görülmesine rağmen, özellikle 7. ve 8. sınıflarda estetik sezgi ve bilgiler yoğunlaşır ve soyut düşünmeye yönelim başlar.⁶³ Resimlerde dinamik- kinetik etkiler, dramatik ve duygusal sahneler görülür, çevre ve doğadaki değişkenlikleri ifade yetileri güçlenir.⁶⁴ Fakat yetişkin gibi çizme çabaları sonuç vermediğinde çalışmalarını beğenmeyebilir ama dışarıdan gelen eleştirilere de tahammül edemezler.⁶⁵ Bu nedenle öğrencilere bu dönemlerinde daha hoşgörülü ve sabırla yaklaşılmalı, konular seçilirken de, duygusal durumlarına ve ilgi alanlarına uygun olanların seçimine dikkat edilmelidir.⁶⁶ Bu dönemlerde çocuğun iyi resim yapmaktan çok sağlam bir kişilik kazanmaya ve sanat sevgisini edinmeye ihtiyacı vardır.⁶⁷

İlköğretim 2. kademede 2006 yılına kadar uygulanan ve 2006 yılından sonra da sadece 7. ve 8. sınıflarda uygulanmasına devam eden, 2008'den sonra bu sınıflarda da kademeli olarak uygulamadan kalkacak olan resim-iş dersi programına göre, Milli Eğitim Bakanlığı'nca belirlenen resim-iş dersinin başlıca uygulama alanları şöyledir:

- İki boyutlu çalışmalar,
- Üç boyutlu çalışmalar

⁶¹ Kırıçoğlu, Olcay, "İlkokullarda Dört Ayrı Program Tipinde Resim- İş Dersinin Konumu, Önemi, İşlevi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Türkiye'de İlköğretim Sempozyumu: 21-22 Mayıs 1992, sy. 8, ss. 199-208, s.199.

⁶² Ashier, Mustafa, "İnsan Yapısı Dünyada Sanatın Yeri", *HÜGSF Ülke Kalkınmasında Sanatın Yeri: Kalkınma Ve Sanat Sempozyumu*, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları: 11, 1991, ss. 9-13, s.13.

⁶³ Sezer, a.g.e., s.7.

⁶⁴ Artut, a.g.e., s.227.

⁶⁵ A.e., a.y.

⁶⁶ A.e., a.y.

⁶⁷ Etike, a.g.e., s.238.

- Eser inceleme.⁶⁸

Buna göre *iki boyutlu çalışmalar*; farklı malzemelerin kullanılarak yapıldığı çizgisel çalışmaları, pastel boya, guaj boya, sulu boya gibi malzemelerle yapılan renkli çalışmalar ve baskı çalışmalarını içerir.

Üç boyutlu çalışmalar; yoğrulabilen kil, kağıt hamuru, oyun hamuru, alçı, artık malzemeler vb. gereçlere şekil verilerek yapılan modelaj ve heykel çalışmaları ile çocuğun yaşına uygun park, bahçe, ev, oyuncak gibi tasarım çalışmalarından oluşur.

Eser İnceleme; Yine çocuğun yaşına ve çevre imkânlarına uygun olarak yerli ve yabancı sanatçılara ait eserlerin sınıfta çeşitli yöntemler kullanılarak, röprodüksiyonlar aracılığı ile yada, müze, sergi, geziler ve diğer sanat etkinlikleri ile tanıtılmasını içerir.

Görsel sanatlar olarak adı ve içeriği değiştirilen, kademeli olarak uygulamaya konulan görsel sanatlar öğretim programı ise, üç öğrenme alanı altında yapılandırılmıştır. Bu alanlar şöyledir:

1. Görsel sanatlarda biçimlendirme
2. Görsel sanatlar kültürü
3. Müze bilinci⁶⁹

Görsel sanatlarda biçimlendirme öğrenme alanı; çizgi, biçim, doku, leke, yapı, mekan, renk gibi görsel sanatlar öğeleri ile denge, vurgu, ahenk, değişiklik, hareket, ritim, dereceleme, oran-orantı gibi sanatsal düzenleme ilkelerinin, farklı sanatsal etkinliklerle belirlenen yöntem ve tekniklerle, duyuşsal ve devinimsel kazanımlara yönelik uygulamaları içerir.⁷⁰

Görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında; estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi gibi disiplinlerin bütünleştirilmiş bir biçimde öğrenciye verilerek, sanat eserlerini çözümleyebilen, sanat eseri niteliği içerenle içermeyeni değerlendirip, ayırabilen,

⁶⁸ İlköğretim Kurumları Resim- İş Dersi Öğretim Programı, a.g.e., s.10 vd.

⁶⁹ Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı: (1-8. Sınıflar), a.g.e., s.11.

⁷⁰ A.e., a.y.

sanatçı ile zanaatçı farkını algılayabilen, bunların toplumdaki yerlerini ve önemini kavrayabilen çağdaş bireyler yetiştirilmesi hedeflenir.⁷¹

Müze bilinci öğrenme alanında ise; öğrenciler, görsel sanatların birbirinden farklı olan kültürel ve tarihsel kalıtını, topraklarımızın zengin arkeolojik yapısını, uygarlıklarını tanır ve bu değerlere sahip çıkma bilinci, müzelerin sunacağı zengin ve geniş olanaklarla verilir.⁷² Çünkü müzeler, ören yerleri, anıtlar, tarihi yapılar, galeriler çocukların yaparak, yaşayarak, duyuşsal, devinimsel, zihinsel, bilişsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunabilecek, görselliği bol olan, aktif birer öğrenme ortamıdır.⁷³

Bu nedenle de sanat eğitimi içerisinde kullanılması öğrenciye büyük kazanımlar sağlayacaktır.

Görsel sanatlar dersi programda yer alan bu öğrenim alanları öğrenciye, eski programlarda olduğu gibi çizgisel çalışmalar, renkli çalışmalar, iki boyutlu ve üç boyutlu çalışmalar gibi birbirinin tekrarı olan konular çerçevesinde değil, bu alanlarla ilgili olarak belirlen kazanımlara uygun farklı etkinliklerce verilmektedir. (Bkz. Ek: 4)

Her iki program karşılaştırıldığında, eski programda yer alan ve ayrı alanlar olarak değerlendirilen iki ve üç boyutlu çalışmalara ait uygulama alanları, yeni programda “görsel sanatlarda biçimlendirme” öğrenme alanında birleştirilmiştir. Yine eski programda “eser inceleme” adı altında toplanmış olan sanat eleştirisi ve müze bilinci alanları, yeni programda ayrı birer öğrenme alanı olarak düzenlenmiştir. Bir diğer değişiklik olarak, yeni programda hedef ve davranışlar yerine, kazanımlara yer verilmiş, yapılan etkinliklerle belirlenmiş olan kazanımlar verilmeye çalışılmıştır. Eski programda “konular” olarak belirtilen çalışmalar “etkinlik” adı altında düzenlenmiştir. Yeni programda müze bilincinin kazandırılmasına daha büyük yer verilmiş ve ayrı bir öğrenme alanı olarak saptanmıştır. Her iki programda da Atatürkçülük konuları programa dahil edilmiştir. Yeni programda, çalışmalara yönelik değerlendirmelerin de yine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan programda yer alan çeşitli derecelendirme ölçekleri ile ve öğrencilerin sene boyunca hazırladıkları ürün

⁷¹ A.e., s.11 vd.

⁷² A.e., s.13.

⁷³ A.e., s.12.

dosyalarına göre yapılması öngörölmüş ve değerlendirme konusunda daha ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır.

Yeni programda öğrencilerin, daha aktif olarak etkinliklerin içine çekilmeleri ve daha çok, buluş yolu ile yaparak yaşayarak öğrenmeleri sağlanmak istenmiştir.

2. İLKÖĞRETİMDE RESİM-İŞ ÖĞRETİMİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE ETKENLERİ

Bireyin ve toplumun ilerlemesinde, çağdaş bir yapı kazanmasında, diğer dünya devletleri arasında hak ettiği yeri almasında, sanatsal ve kültürel eğitimin yeri,işlevi ve önemi tartışılmaz bir gerçektir. Fakat ne yazık ki ülkemizde bunun önemi yeterince kavranamamış ve bu alana gereken önem verilememiştir. Bu nedenle ülkemizde sanat eğitiminin verilmeye çalışıldığı resim-iş dersleri (görsel sanatlar dersi) okullarda en sorunlu alanlardan biri haline gelmiştir.⁷⁴ Bu sorunlar ve nedenleri ise çok çeşitlilik göstermektedir.

2.1. İlköğretimde Resim-iş Öğretiminde Yaşanan Sorunlar

İlköğretim kurumlarında resim-iş (görsel sanatlar) dersinin istenilen seviyede ve istenilen şekilde verilememesine neden olan sorunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- *Ders saatinin yetersizliği:* İlköğretim okullarında resim-iş dersinin haftada sadece bir ders saati (40 dk) ile kısıtlı olması yaşanan en önemli olumsuzluklardandır. Kaliteli ve verimli bir sanat eğitiminin haftada 40 dakika gibi kısa bir zaman diliminde verilebilmesi olanaksızdır. Yine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan programda belirtilen hedeflere, bu kısıtlı sürede ulaşmanın zor olduğu görölmektedir.

⁷⁴ Kırışoğlu, Olcay, “Resim-İş Öğretiminde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar”, *Türk Eğitim Derneği Yayınları*, Ankara, ts., ss.89-107.

- *Fiziki şartların yetersizliği:* Okullarda donanımlı atölyelerin bulunmayışı, araç gereç yetersizliği, derslerin genellikle kalabalık olan sınıf ortamlarında işlenmek zorunda oluşu, buna bağlı olarak da kısıtlı malzemelerle (kalem, kâğıt ve boyalar) çalışılması, farklı gereçlerin sınıf ortamında kullanılamaması, kaynak yetersizliği, tüm öğrencilerin sınıf ortamında kolaylıkla görebilecekleri boyutta afişler, röprodüksiyonlar vb. kaynakların olmayışı, teknolojik donanımın (tv, projeksiyon, bilgisayar,CD vb.) yetersizliği, öğrenci çalışmalarının muhafaza edilmesi ve sergilenmesi için gerekli ortamların bulunamayışı yaşanan en önemli sorunlardandır.
- *Müfredat programının yapısı:* Müfredat programlarının genel olarak birbirinden kopuk bir yapıya sahip oluşu, bütünlük, ardıllık içermemesi, yaşanan sorunlardan bir diğeridir.
- *Yetenek, yaratıcılık, sanatsal yeti gibi kavramların yanlış anlaşılması:*⁷⁵ Resim yapabilmenin sadece yeteneğe bağlanarak bunun bir kaçış yolu olarak kullanılması yaşanan önemli sorunlardandır. Öğrenci, veli, toplum, resim yapmanın özel bir yetenek ve sanatsal yeti gerektirdiğini düşünür. Özellikle öğrencinin bunu öne sürerek isteksiz bir tavır içine girdiği görülür.
- *Amaçsal sorunlar:* Resim-iş dersi ile ilgili amaç dağınıklığının yaşanması ve resim-iş derslerine, sanatın dışında birçok işlev yüklenerek programdaki konumunun sarsılması yaşanan sorunlardandır.⁷⁶
- *Resim-iş dersinin ikinci derecede öneli bir ders olarak görülmesi:* Bireyin yaratıcılığının geliştirilmesinde, kişinin sanatsal, estetik ve kültürel yönden yetiştirilmesinde, resim-iş dersinin öneminin ve gerekliliğinin herkes tarafından vurgulanmasına rağmen, resim-iş dersleri okullarda çok fazla önemszenmeyen, her durumda geçilecek olan, ikinci plânda yer alan bir ders olarak görülmektedir.⁷⁷ Bu da resim-iş dersi için büyük bir olumsuzluk teşkil etmektedir.

⁷⁵ A.e., s.93.

⁷⁶ A.e., s.92.

⁷⁷ Kırıçoğlu, a.g.m., s.69.

- *Resim-iş derslerinde belirli gün ve haftalar ile ilgili sürekli aynı çalışmaların yaptırılması:* Öğrencilere, Cumhuriyet, 23 Nisan, 19 Mayıs, 10 Kasım, 24 Kasım gibi önemli gün ve haftalarda, ilköğretim süreci boyunca her yıl aynı konulu çalışmaların yaptırılması, öğrencilerin sıkılmasına ve bunları bir zorunluluk olarak görmesine yol açmaktadır. Bu da öğrencinin olumsuz yaklaşımını arttırmaktadır.
- *Sanat eğitime karşı var olan olumsuz yaklaşımlar:* Okul idaresinin, diğer öğretmenlerin ve ailelerin bu dersi sadece bir rahatlama dersi olarak görmeleri, onun kültürel, iletişimsel, bilgilendirici, aydınlatıcı ve davranış geliştirici işlevlerini kavrayamamaları yaşanan sorunlardan bir diğeridir.⁷⁸ “Sanatın bir us uğraşısı değil el uğraşısı olarak algılanması...”⁷⁹ sanat eğitiminin hedeflerine ulaşmasını zorlaştırmaktadır.
- *Resim-iş dersinde öğretmen sorunu:* Ülkemizde öğretmen yetersizliğinden dolayı, resim-iş öğretmenin bulunmadığı yerlerde, bu derslerin diğer branş öğretmenleri tarafından yürütülmesi, sanat eğitimi adına büyük olumsuzluklar yaratmaktadır.
- *Ölçme ve değerlendirme sorunu:* Resim-iş dersinin notla değerlendirilmesinde problemler yaşanmaktadır. Veli ve okul idaresi bu dersten öğrenciye düşük not verilmemesi gerektiğini düşünmekte, ve bu doğrultuda zaman zaman öğretmeni yönlendirmeye çalışabilmektedir. Bu da öğretmen açısından sıkıntı verici bir durum olarak görülmektedir.
- *Resim-iş öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlar:* Resim-iş öğretmenleri ilerleyen yıllarda, yaşanan olumsuzlukların da etkisiyle, yığınlığa düşebilmektedirler. Öğretmenlerin, süregelmiş, kalıplaşmış yöntemlerle bu dersi işlemeleri, yine öğretmenlerin bu alanda hizmet içi eğitimlerinin eksik kalması, öğretmenlerin mesleki yeterlilik ve nitelikleri, bu dersi etkileyen sorunlardandır.

⁷⁸ Kırıoğlu, a.g.e., s.7.

⁷⁹ A.e., s.9.

- *Öğrencilerin yaklaşımından kaynaklanan sorunlar:* Öğrencilerin resim-iş dersini “ders” kavramı içerisinde değerlendirmemesi ve ileride girecek oldukları sınavlarda sanat yada resim adına var olan bilgilerinin sorgulanmayacak oluşu, bu derse yaklaşımlarını etkilemektedir. Bu düşünce yapısı da, resim-iş dersinin boşa geçen zaman olarak değerlendirilmesine yol açmaktadır.
- *Ailelerin yaklaşımından kaynaklanan sorunlar:* Öğrenci velilerinin bu dersin içeriğini ve önemini yeterince kavrayamaması ve çocukları için sanatın da bir seçenek olduğunu düşünmemeleri, bu alanda çocuklarını yeterince desteklememelerine yol açmaktadır. Sanat bilincinin toplumda oturmamış olması, toplum olarak sanata verilen değer niteliği, ailelerin sanatsal donanımlarının düşük oluşu, ailelerin bu alandaki yaklaşımlarını olumsuz yönde etkilemekte ve bir sorun teşkil etmektedir.

Resim-iş dersi ile ilgili yaşanan sorunların dersi etkileme dereceleri farklı olsa da, bir bütün olarak düşünüldüğünde sorunların ne kadar “çok boyutlu”⁸⁰ olduğu görülmektedir.

Önemli olan bir diğer konu, genel anlamda yaşanan bu sorunların nedenlerinin nereden kaynaklandığıdır. Bu anlamda yaşanan sorunların kökeninin, ülkenin politik, ekonomik, eğitimsel, çevresel yapısı ve kişisellik olduğu söylenebilir.⁸¹ Önemli olanda bu kaynakların incelenerek yaşanan olumsuzlukların ortadan kaldırılmasıdır.

2.2. İlköğretimde Resim-İş Öğretimi Sorunlarına Neden Olan Etkenler

İlköğretimde resim-iş dersinin uygulanmasında yaşanan olumsuzlukların ve sorunların nedenlerine bakıldığında, bu sorunların , o ülkenin toplumsal yapısıyla, sosyal çevresiyle, ekonomik ve politik özellikleriyle doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle de sanat eğitimi, toplumsal yapıdan, ekonomik ve politik

⁸⁰ A.e., s.3.

⁸¹ Artut, a.g.e., s.122.

yapıdan, sosyal çevreden, kişisel yapıdan kaynaklanan sorunlardan etkilenmektedir.⁸² Sanatın hem bireysel hem de toplumsal boyutlarının olduğu düşünülürken, yaşanan sorunları ülkenin toplumsal yapısından ayırmak, sanat eğitimi salt okul içerisinde yaşanan ve orada biten bir olgu olduğunu düşünmek ve bu şekilde irdelemek yeterli olmayacaktır. Bu bağlamda sanat eğitiminde yaşanan sorunlara yol açan etmenleri; toplumsal yapının, sosyal çevrenin, ekonomik yapının etkilerini de incelemek, bu sorunların kaynaklarına inmek yararlı olacaktır.

2.2.1. Toplumsal Yapının Etkisi

Bir toplumun varlığını devam ettiren fiziki ve kültürel zeminin belli özellikler ve kurallarla, zaman içerisinde birleşmesiyle o toplumun sosyal yapısı (toplumsal yapısı) meydana gelir.⁸³ Bu yapı içerisinde toplumun sahip olduğu kültürel değerler toplumsal yapının en önemli belirleyicisidir. Birey, belirli bir toplumda ve o topluma ait kültürle yetiştiğine göre, bireyin eğitiminde ve şekillenmesinde bu yapı önemli bir yere sahiptir. Bireyin içinde yaşadığı toplumsal yapı, bu yapıdaki farklılıklar eğitimi her anlamda etkilemektedir.⁸⁴ Bu etki sanat eğitiminde de kendini göstermektedir.

Bir ülkenin geri kalmışlığı, kültürel anlamda gelişmemiş olması, o toplumda yaşayan bireyleri ve bu bireylerin sanata bakış açılarını belirler.⁸⁵ Sanatı sevmek, sanata ve sanatçıya değer vermek, korumak, sahip çıkmak ve eğitim alanında sanatı yaygınlaştırmak, sanatsal bilinçlenmeyi ve altyapıyı gerektirir. Eğer bireyin içinde yaşadığı toplumun bakış açısı bu bilince ulaşmamış, kültürel anlamda yüksek bir seviyeye ulaşmamış ise, bu bireylerin sanata ve sanat eğitimine olumsuz yaklaşımları doğal bir sonuçtur. Sanatı ve sanat eğitimi, boş zamanları değerlendirme, el becerisini geliştirme ve bir süs olarak algılayan geleneksel bakış açısı, sanat eğitimine de gereken önemi veremeyecektir.⁸⁶ Bu bakış açısı, o toplumda yaşayan bireyleri etkileyecek, sanatsal çalışmalar konusunda düşüncelerini yönlendirecektir. Bireysel ve

⁸² A.e., a.y.

⁸³ Akyüz, Hüseyin, *Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram Ve Alanları Üzerine Bir Araştırma*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2001, s.160.

⁸⁴ A.e., s.278.

⁸⁵ Artut, a.g.e., s.122.

⁸⁶ A.e., a.y.

toplumsal kişiliğin sağlamlığı ve saygınlığı da, onu yaratan kültürle ve sanatla ölçülecek ve değerlendirilecektir.⁸⁷

Ülkemizde plastik sanatlar eğitiminin genel eğitim sistemi içerisinde yerini geç alması, dini engellemeler, nüfus artışı, gelir seviyesindeki düşüklük (sanatın lüks bir zevk olarak görülmesi) gibi sebepler, toplumda sanata olumlu bakışın yükselmesini engellemektedir.⁸⁸ Olumsuz bakış açıları da, olumsuz kararların alınmasına, sanat eğitime gereken değerin verilmemesine, bundan dolayı da sürekli olarak çözüm arayan sorunlu bir ders olmasına yol açmaktadır.

Unutulmamalıdır ki sanat eğitimi, toplumda sanata verilen değerle yakından ilgilidir.⁸⁹ Bu nedenle sanat eğitimi ile ilgili sorunlara çözüm aranırken, bu durum toplumsal bir sorun olarak devlet politikası içinde ele alınmalı ve eğitim sisteminin geneli içinde çözümler aranmalıdır.⁹⁰

2.2.2. Ekonomik Yapının Etkisi

Sürekli gelişen, ilerleyen ve teknolojinin her alanda etkili olduğu dünya düzeninde bireyin gücünü belirleyen en önemli etken, kişinin sahip olduğu ekonomik ve sosyal güçtür. Bu güçler her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kendisini göstermektedir. Ekonomik faktörler “dış etkenler”⁹¹ olarak kendini gösterse de bireyi başarısızlığa itebilecek özelliğe de sahiptir. Yoksulluk, aile ortamının elverişsizliği, ailede ki değerler, okulun değerleri ile ailenin değerlerinin birbirini tutmaması gibi etkenler, öğrenciyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir.⁹²

Birey, bir ailenin ve bir toplumun parçası ise, o toplumun yada o ailenin önem verdiği değerlere; toplum fiziki güce önem veriyorsa fiziki güce, sosyal yada

⁸⁷ Erinç, Sıtkı M., “Bireysel Ve Toplumsal Kimlik Aramada Kültürün Ve Sanatın Rolü”, *Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi:Sanat Yazıları II*, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları: 7, y.y., t.s., ss.47-53, s.50.

⁸⁸ Erbay, Mutlu, *Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2000, s.176.

⁸⁹ A.e., a.y.

⁹⁰ A.e., a.y.

⁹¹ A.e., s.164.

⁹² A.e., a.y.

ekonomik güce önem veriyorsa, bu güçlere sahip olma çabası içine girebilmektedir.⁹³ Ailenin ekonomik yapısı, gelir düzeyi bireyi bu anlamda etkilemektedir. Ailenin sahip olduğu bu ekonomik şartlar eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi, sanat eğitime karşı yaklaşımlarını etkilemektedir. Özellikle de alt sınıf olarak adlandırılan ebeveyn grupları, çocuklarını sanatsal meslekler ve aktiviteler için cesaretlendirmezler.⁹⁴ Çünkü anne ve babalar, çocuklarının ileride kendilerine daha çok parasal imkân ve statü kazandırabilecek alanlara yönelmelerini isterler.⁹⁵ Bu nedenle de okullarda verilen sanat eğitimi onlar için mesleki anlamda bir seçenek oluşturmaz.

Ailelerin, temelinde ekonomik şartları içeren bu yaklaşımlarından etkilenen bireyler, kendilerine yüklenen bu rolü icra ederler. “Çünkü aile, insanı bütün yönlerden kuşatan atmosfer gibidir.”⁹⁶ Bu nedenle gençler de kendilerine ekonomik rahatlık , konfor ve lüks sağlayacak mesleklere ve alanlara yönelmeyi tercih ederler.⁹⁷

Ekonomiyi okulun dışında bir olgu olarak düşünmek mümkün değildir. Çünkü söz konusu sanat eğitimi olduğunda, akla gelen düşüncelerden birisi de, sanat eğitiminin pahalı ve masraf gerektiren bir ders olduğudur. Gerçekte resim-iş dersinin araç-gereç ve malzeme gerektiren bir ders olduğu doğrudur. Özellikle de gelir düzeyi düşük olan velilerin yaklaşımları bu nedenle olumsuzluk içerebilmektedir. Bu aileler sanat etkinlikleri için gerekli olan malzemeleri karşılayacak mali güce sahip olamayabilmekte, bu da sanat eğitimi adına olumsuzluk teşkil edebilmektedir. Bu nedenle de mali finanssal koşulların yokluğu bu derslerin verimini doğrudan etkilemektedir.⁹⁸ Eğitim kurumları da çoğu zaman bu anlamda öğrenciyi destekleyecek kapasiteye ve donanıma sahip olmadığından, ekonomik şartlar, sanat eğitiminde olumsuzlukların yaşanmasına yol açmaktadır. Hem okulun (buna bağlı olarak da devletin) ekonomik yapısı, ekonomi politikası, sanat eğitime yaptığı yatırım, hem de

⁹³ Ulusoy, Demet M., *Sanatın Sosyal Sınırları*, 1.baskı, Ütopya Yayınları, Ankara, 2005, s.137.

⁹⁴ A.e., s.143.

⁹⁵ Çoşkun, Nuray, “Farklı Sosyoekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Resim Dersine Yönelik Tutumları İle Okul Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” (Gaziantep Örneği), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep, 2001, s.10.

⁹⁶ Akyüz, a.g.e., s.234.

⁹⁷ Mercimekçi, Mehmet, “Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Sanat Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Sanatla İlgili Meslek Seçimlerine Etkisi”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2003, s.44.

⁹⁸ Artut, a.g.e., s.122.

ailenin sahip olduğu ekonomik yapı, sanat eğitimini doğrudan etkilemektedir. Oysa ekonomik düzeyin yüksek olduğu okullarda ve çevrelerde, ekonomik yapıdan kaynaklanan sorunlar ve olumsuzluklar daha az yaşanmakta ve bir problem olarak sanat eğitimcisinin ve ailenin önüne gelmemektedir. Gelir düzeyi yüksek olan aileler resim dersi için gerekli olan malzemeleri daha rahat ve çeşitlilik içinde temin edebilmekte, gerekli şartları hazırlayabilmektedir. Sanat eğitimcisi de, ekonomik kaygı gütmekten malzeme çeşitliliğine gitme imkanı bulmakta, böylece sürekli aynı malzemeleri kullanmanın getirmiş olduğu tekdüzelikten uzaklaşabilmektedir. Bu çocuk için motive edici olmakla birlikte, dersin de daha zengin içerikli olmasını sağlamaktadır. Sanat eğitimcisi malzeme kaygısı gütmekten farklı etkinlikleri derse dahil edebilmekte, bu da sanat eğitimi adına olumlu kazanımlar getirmektedir.

2.2.3. Sosyal Çevrenin Etkisi

“Çevre insanları etkileyen bir çok etki alanının karşılıklı ilişkisidir.”⁹⁹Eğitim söz konusu olduğunda çocuğun yaşadığı çevre akla gelir ve bireyin yaşadığı sosyal kültürel çevre, bir okulu etkileyen ekonomik ve kültürel faktörleri içine alır.¹⁰⁰

Bireyin yaşadığı sosyal çevrede galeri, müze, sanat atölyeleri vb. sanat içerikli merkezlerin yokluğu ve okul ile ailenin işbirliğinin kurulamaması gibi sorunlar, sanat eğitimine yansımakta ve bu da sanat eğitimi ile ilgili birçok yeni soruna yol açmaktadır.¹⁰¹ Bu nedenle bireyi tek başına bir varlık olarak değil, onu kuşatan ve yönlendiren sosyal-kültürel çevreyle beraber incelemek gerekmektedir.¹⁰² Çünkü birey yaşadığı çevrenin ve aile ortamının sahip olduğu davranış kalıplarını okula taşır ve aldığı eğitimi de bu kalıplar üzerine oturtur.¹⁰³

Çocuğun doğduğu ve içinde yaşadığı sosyal çevre, okuldaki etkinliğini ve hatta ileride seçeceği mesleği de etkiler.¹⁰⁴ Çocuğun 15 yaşına kadar olan dönemini

⁹⁹ Stockrocki, a.g.e., s.3.56.

¹⁰⁰ A.e., a.y.

¹⁰¹ Artut, a.g.e., s.122.

¹⁰² Akyüz, a.g.e., s.170.

¹⁰³ A.e., s.186.

¹⁰⁴ A.e., s.191.

ilköğretim sürecinde geçirdiği ve bu dönemin daha çok dışa, sosyal çevreye bağımlı olduğu düşüldüğünde, çevrenin etkisi daha da önem kazanmaktadır.¹⁰⁵

Sanat eğitimi söz konusu olduğunda “yaratıcılık” en temel ve en önemli kavramlardan biri olarak karşımıza çıkar. Sanat eğitimi ile bireye yaratıcı düşünme becerisi kazandırmak, yaratıcı bireyler yetiştirmek amaçlanır. Yaratıcılık, yaratıcı sanat etkinlikleri için bir kaynak oluşturur. Fakat yaratıcı olabilmek için de görmek gerekmektedir. Çünkü görmek yaratmanın ilk koşuludur.¹⁰⁶ İşte bu noktada da sosyal çevre etkisini hissettirir. Şöyle ki; estetik zenginlikten yoksun, kültürel kaynakları sınırlı bir ortamda yetişen çocuğun yaratıcı olması beklenemez.¹⁰⁷ Belirli bir kapasite ile doğan çocuğun, bu kapasiteyi yeteneğe ve üretime çevirebilmesi için, yaşadığı çevrenin kültür değerlerini sunuş biçimi bu doğrultuda olmalıdır.

Sosyal çevre (aile, içinde yaşanılan toplum), çocuğun görsel zenginliğini etkilediği gibi, çocuğun yapmış olduğu resimler üzerinde de etkilidir. Çok sayıda çocuk resmi üzerinde yapılan araştırmada, yapılan resimler, resimleri çizen çocukların sosyal-kültürel yapısına göre de sınıflandırılmıştır.¹⁰⁸ Çünkü çocuk, resimlerinde, gördüğünü, yaşadığı çevreden edindiği izlenimleri ve duygularını anlatır. Bu anlamda çocuk, yaşadığı çevreyi yansıtır. “Çocuğun resimlerine baktığımızda ailesinin yaşantısını, çocuğun iç dünyasını, çevresinin etkilerini görmek mümkündür.”¹⁰⁹

Çocuğun sosyal çevresini oluşturan ilk ve en önemli öge ailedir. Bu nedenle aile çocuk için öncelikli sırada yer alır. Ailenin sahip olduğu değerler, çocuk aracılığıyla okula yansıtılır.¹¹⁰ Ailenin değer yargıları, olaylara bakış açıları, eğitim konusuna ki yaklaşımları, çocuğun düşüncelerini yönlendirir. Durum böyle olunca, sanat eğitimi konusunda da ailenin tavrı, olumlu yada olumsuz bakış açıları çocuk üzerinde etkisini gösterir. Ne yazık ki bu yaklaşımlar çoğu zaman olumsuz bir nitelik taşıyor. Veliler çoğu zaman resim çizmeyi boşa geçen zaman olarak değerlendirir ve zaman zaman da

¹⁰⁵ Ulusoy, a.g.e., s.130.

¹⁰⁶ Kırışoğlu, a.g.e., s.180.

¹⁰⁷ A.e., a.y.

¹⁰⁸ Yavuzer, Haluk, *Resimleriyle Çocuk*, 3.basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993, s.22.

¹⁰⁹ Kökalan, Başak, “Farklı Sosyal çevrelerde Ekonomik Kültürel Faktörlerin İlköğretim Okullarında Plastik Sanatlar Eğitimine Yansımaları”, Anadolu Üniversitesi eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 2001, s.33.

¹¹⁰ Akyüz, a.g.e., s.190.

engellemeye çalışırlar.¹¹¹ Diğer dersleri kötü olan çocuk güzel resim çizse de bu genellikle kimseyi ilgilendirmez ve çocuk bundan dolayı övgü almaz.¹¹² Bu davranış biçimleri de çocukta, sahip olduğu yeteneğin bir önem taşımadığı, bir değer ifade etmediği düşüncesini oluşturur. Bu anlamda veli sanat eğitimi konusunda çocuğu yönlendiremeyebilir yada yanlış yönlendirebilir. Şu da bir gerçektir ki; geçmişte de günümüzde veliler, resim-iş dersine diğer derslerden daha az önem ve değer vermişlerdir.¹¹³

Yine veliler, çocuklarının resim faaliyetlerine katılmaları ile çok fazla ilgilenmemekte ve bu dersten düşük not verilmesini de anlamsız bulmaktadırlar.¹¹⁴ Kimi anne ve babalar çocuklarında bir yetenek keşfetseler de, onları resim kurslarına gönderseler de bunun altında yatan düşünce, yine sanatın bir fantezi ve süs olduğudur.¹¹⁵ Oysa ailelerin eğitim söz konusu olduğunda, okul ile paralel fikirlere sahip olması ve desteklemesi gerekmektedir. Ne yazık ki kimi zaman aile çevresi, okula yardımcı olmaktan çok, engelleyici bir tutum sergileyebilmektedirler.¹¹⁶ Bunu engellemek içinde okul ile çevre (özellikle de aile) etkili bir iletişim kurmalı ve toplantılar, ziyaretler, görüşmeler ile aile, destekleyici bir duruma getirilmelidir.¹¹⁷

Görülmektedir ki çocuğun yaşadığı sosyal çevrenin etkisi (ailenin, anne baba tutumlarının), sahip oldukları ekonomik, sosyal ve kültürel altyapı, ülkemiz açısından sanatı ve sanat etkinliklerini yavaşlatan, zorlaştıran nedenler arasındadır.¹¹⁸

¹¹¹ Arısoy, Alev, "İlkokullarda Resim-İş Eğitimi Ve Karşılaşılan Sorunlar", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1999, s. 42.

¹¹² A.e., a.y.

¹¹³ Ünal, Sema A., "İlköğretim Okullarında Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 1999, s.70.

¹¹⁴ Ayhan, Mahmut, "Ortaöğretimde Resim Dersinin Diğer Derslere Etkisi", Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1992, s.2.

¹¹⁵ Kırıçoğlu, a.g.e., s.7.

¹¹⁶ Erbay, a.g.e., s.197.

¹¹⁷ A.e., a.y.

¹¹⁸ Türkdoğan, a.g.e., s.15 vd.

3. SANAT EĞİTİMİNDE VELİNİN (ANNE-BABANIN) ROLÜ

3.1. Ailede Eğitim

Eğitim bireyi bir bütün olarak; bedensel, zihinsel, duygusal bakımdan geliştirmeyi, sosyal ve kültürel kişilik kazandırmayı ve insani değerleri eğitmeyi amaçlar.¹¹⁹ Eğitim, bireyin potansiyelini, yeteneğini en yüksek seviyeye çıkarmak için gereklidir.¹²⁰ Eğitim hem bireyin ilerideki yaşamı, hem de toplumun geleceği için şarttır. Bu nedenle de insan yaşamının bulunduğu her yerde eğitim gereklidir ve yaşamın insanca devamı için bir koşuldur.¹²¹ Ancak sağlıklı ve başarılı bir eğitim ile sağlıklı ve başarılı toplumlar yetişebilir.

Eğitime bir bütün olarak bakıldığında onun salt okulda edinilen bir bilgilendirme süreci olmadığı görülür. Birey okula başlamadan önce ilk eğitimini ailesinden alır. Çocuğun eğitiminde çok önemli bir dönem olan 0-7 yaş süreci, çocuğun yaşadığı çevrede, aile ortamında geçer. Bu nedenle eğitimde en etkili çevre aile çevresidir.¹²² Çünkü çocuk içinde yaşadığı ailenin kültürünü, yaşam biçimini, özelliklerini taşır. Bunun farklı olması da zaten olanaksızdır. Çocuk ailesinde ne görür, ne yaşar ise onu öğrenir ve o şekilde davranır. Hareketleri, tepkileri, istekleri, beklentileri, düşünceleri sahip olduğu aile yapısına göre şekillenir. İlk bilgilerini ailesinden edinir. Bu nedenle de ailenin; anne-babanın çocuğun ilk öğretmenleri olduğu söylenebilir.¹²³

Çocuk aileden aldıklarını, edindiği bilgileri okula, sınıfa taşır ve orada bir mozaik meydana getirir.¹²⁴ Çocuğun kişiliğini oluşturan temellerin ailede atıldığı ve çocuğun bu temelle okula başladığı düşünüldüğünde ailenin etkisinin ve ailenin sahip olduğu donanımın önemi artar.

¹¹⁹ Akyüz, a.g.e., s.2.

¹²⁰ A.e., s.16.

¹²¹ Binbaşoğlu, Cavit, *Aile Ve Okulda Eğitim Sorunları*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 2000, s.18.

¹²² Tozlu, Necmettin, *İsmayil Hakkı Baltacıoğlu'nun Eğitim Sistemi Üzerine Bir Araştırma*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: Araştırma-İnceleme Dizisi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1989, s.83.

¹²³ Öktem, Ferhunde, "Okul Aile İşbirliği", *Aile Ve Eğitim*, yay.haz. Sabri Koç, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.89-98, s.90.

¹²⁴ A.e., s.93.

Çocuğun “ilk sosyalleşme yeri”¹²⁵ olan ailenin birçok fonksiyonun yanında en önemli fonksiyonlarından biri de eğitimidir.¹²⁶ Aile, çocuğun hayatını kazanması için gerekli olan becerileri verir ve onu yaşama hazırlar.¹²⁷ Anne-babanın bu süreçteki tutumları çocuğun kişilik gelişimini etkiler ve ileride nasıl bir yetişkin olacağını tayin eder.¹²⁸ “İnsanın yetilerinin elverdiği ölçüde geliştirilmesini”¹²⁹ sağlayan eğitim bu nedenle sadece okullara yüklenen bir görev değil, aileyi ve diğer tüm çevreyi de içine alan geniş kapsamlı ve çok boyutlu bir süreçtir.

Ailede iyi bir eğitim alan çocuğun okuldaki eğitimi de daha kolay ve verimli olacaktır. Çünkü sağlam temellerin üzerine yeni bilgi ve becerilerin konulması, başarıyı arttıracak ve eğitimin kalitesini yükseltecektir. Buna karşın ailede iyi bir eğitim almamış, sosyalleşmesi, temel becerileri, bazı davranış biçimleri aile tarafından kazandırılmamış bireylere, olumlu davranışlar kazandırmak zorlaşacak, hatta yerleşmiş olan olumsuzlukların giderilmesi bir sorun olarak eğitimcilerin karşısına çıkacaktır. Bu nedenle, başarılı ve kaliteli bir eğitimin temelinde aile yer alır ve okuldaki eğitim bu temeller üzerine kurulur.

3.2. Sanat Eğitiminde Ailenin (Anne- Babanın) Rolü

Bireyin yaşamında ve eğitiminde ailenin büyük rol oynadığı tartışılmaz bir gerçektir. Çocuğun ailede aldığı eğitim ve kazandırılmış kişilik yapısı okulda da etkisini sürdürür.

“Öğrencinin okuldaki gelişimi ailenin eğitime verdiği önem ile ilişkilidir.”¹³⁰ Ailenin desteği, fiziki çevresi, evdeki çalışma ortamı, ailenin okula karşı tutumu

¹²⁵ Kıncal, Remzi Y., “Aile Ve Eğitim”, *Eğitim Dergisi*, sy.5, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1993, ss.63-69, s.64.

¹²⁶ A.e., s.66.

¹²⁷ A.e., a.y.

¹²⁸ Eldeleklioğlu, Lale, “Anne-Baba Tutumlarıyla İlgili Yapılan Bazı Araştırmalar”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.XI, sy. 2, Bursa, 1996-1997-1998, ss. 285-289, s.285.

¹²⁹ İnce, Metin, “Sanatta Eğitim Sorunu Ve Sanat Eğitimi İlişkisi”, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.10, sy.2, Eskişehir, Güz, 2000, ss.145-151, s.146.

¹³⁰ Demirbulak, Dilara, “Veli- Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma”, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/demirbulak.htm>, 18.02.2006.

öğrencinin okuldaki başarısını etkileyen faktörlerdendir.¹³¹ Aile etkisi çocuğun başarısını, ilgilerini, kişiliğini etkileyen tek yer olmamakla birlikte etkisi büyüktür. Çünkü çocuğun aile ortamında kazandığı ilk eğitim yaşantısı, onu okulda, meslek hayatında ve toplumdaki yaşantısında etkilemeye devam eder.¹³²

Eğitimin her alanında etkili olan aile, çocuğun genel eğitimi içerisinde yer alan ve birey için büyük önem taşıyan sanat eğitiminde de etkilidir. Bireyin yaşantısına, davranış biçimlerine, kişiliğine, okul başarısına her anlamda etki eden aileyi, sanat eğitimi söz konusu olduğunda bu çerçeveden çıkarmak mümkün değildir.

Eğitimin ilk olarak ailede başladığı gibi, sanat eğitimi de ilk olarak ailede başlar. Sanat dallarını oluşturan biçimler dünyasının öğrenimi, öncelikle ailede başlar ve temel eğitimde de devam eder.¹³³

Ailenin etkisi sadece eğitim sürecinde değil, okul öncesi dönemde de kendisini gösterir. Ülkemizde geleneksel aile ortamının etkisi ve sosyal, kültürel, ekonomik nedenlerden dolayı, çocukların bu dönemi sorunlu geçebilmekte, aile sanat eğitiminin temellerini atmakta yetersiz kalabilmektedir.¹³⁴ Hatta aile bunun bir gereklilik ve çocuğa verilmesi gereken bir kazanım olduğunun bile bilincinde olmamaktadır. Çocuğun sanat eğitimi konusunda anne ve babaların çok fazla bir şey bilmemeleri de bu durumun bir diğer sebebidir.¹³⁵ Oysa ailelerin çocuğu bu anlamda teşvik etmeleri ve uygun ortamı hazırlamaları bile yeterli olmaktadır. Çocuk, zaten içinde varolan doğal yaratma isteği ile bunu değerlendirecektir. Bu çocuğun ilerideki sanat eğitimi ve sanata karşı ilgisi açısından önem taşımaktadır. Çünkü çocuk, tercih ettiği, değer verdiği aktiviteleri, ilgi alanlarını, kişisel davranış stillerini, sosyal etkileşimlerini ailesinden ve toplumdan almakta, yine sanat hakkındaki tutumlarını da ailesinden ve toplumdan öğrenmektedir.¹³⁶ Birey çizme konusundaki deneyimlerini yaşarken, her ne kadar gördüklerini, hissettiklerini ifade etse de, sosyal bir varlık olarak çizmeyi sosyal

¹³¹ Kınçal, a.g.m., s.68.

¹³² Binbaşoğlu, a.g.e., s.37.

¹³³ Biçer, Halis, "Sanat Eğitiminin Geleceği", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi: Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi (24-28 Eylül 1990)*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1993, s.255

¹³⁴ Artut, Kazım, "Okulöncesinde Resim Eğitiminin Çocuğun Duygusal Ve Sosyal Gelişimine Etkisi", *Yaşadıkça Eğitim*, sy.83-84, YA/BA, İstanbul, Temmuz-Eylül, 2004, ss.52-55, s.54.

¹³⁵ A.e., a.y.

¹³⁶ Bowman, a.g.e., s.6.

etkileşimle, diğerleri arasında öğrenir.¹³⁷ Bu nedenle çocuğun içinde yaşadığı sosyal ortamın (aile ortamının) donanımı ve bu donanımın etkisi büyüktür.

Birey okula başladıktan sonra ailenin bu durumu çok fazla değişmemektedir. İlköğretimin 1. Basamağında ailenin ilgisi ve desteği biraz daha fazla hissedilse de, 2. kademeye geçildiğinde aile ilgisi ve desteği iyice azalmaktadır. Bu dönemde de sanat eğitimi, resim –iş dersleri sadece boş zaman uğraşısı ve rahatlatma amaçlı bir etkinlik olarak algılanır, bunun sonucu olarak da okullarda hem eğitimciler, hem yöneticiler, öğrenciler, özellikle de veliler tarafından her zaman ikinci derecede önemli bir ders durumunda kalır.¹³⁸ Sanat eğitimi konusunda yaşana bir çok soruna birde yönetici, denetici, öğretmen ve anne-baba yaklaşımının olumsuzluğu eklenince, sorunların boyutları daha da artar.¹³⁹ Aile çocukları için sanatı bir yaşam şekli ve bir meslek olarak düşünmez. Çünkü sanat çoğu için bir hobi, ek bir uğraş niteliği taşır.

Anne-babaların davranış ve ilgileri çocuğa örnek olma açısından önem arz eder. Bir müzik aleti çalan, resim yapan, konserlere, tiyatrolara, resim galerilerine, sergilere sıkça giden anne-babalar, kendi uğraşları ile çocuklarına örnek oluştururlar.¹⁴⁰ İlgilerini büyük ölçüde yakın çevresinden alan çocuk için, bu ilgilerinin oluşmasında çocuğa model olan ailenin rolü büyüktür.¹⁴¹ Hatta Ned Herrmann'a göre; anne-baba, öğretmen, eğitim, yaşam deneyimleri ve kültürel etkilenmeler, bazı beyin araştırmacılarının düşündüğünün tersine, genetik/ kalıttan daha etkili görülmektedir.¹⁴² Yani, çocuğun hangi alana yöneleceği, beynin hangi yarım küresini kullanacağı, bu sosyal ve kültürel etkenlerden daha çok etkilenir. Bu nedenle de öğrencilerin aileleri, anne ve babalar sanat eğitiminin öneminin mutlaka farkına varmalı ve destekçi olmalıdır.

¹³⁷ A.e., s.5.

¹³⁸ Kırıçoğlu, a.g.e., s.5.

¹³⁹ A.e., s.4.

¹⁴⁰ Yavuzer, Haluk, *Anne-Baba Ve Çocuk*, 17. basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2004, s.156.

¹⁴¹ A.e., s.155.

¹⁴² San, 2003b, a.g.e., s.123.

3.2.1. Sanat Eğitimi İle İlgili Veli Yaklaşımları

Ülkemizde, bireyin genel eğitimi içerisinde yer alan sanat eğitimine karşı olan ilgisizlik ve olumsuzluklar, geçmişten günümüze kadar yaşanmakta olan bir sorundur. Özellikle de ailenin ilgisiz tavrı ve olumsuz yaklaşımı, yaşanan sorunlardan birisidir. Bu konu ile ilgili yapılan araştırmalar da bu düşüncüyü desteklemektedir. Yapılan incelemeler, ailelerin sanata ve resim-iş dersine karşı olan tutumlarının hangi yönde olduğunu sergilemektedir.

Velilerin resim-iş dersine karşı yaklaşımlarını içeren bir araştırmada, öğrencilerin ailelerinden yarıya yakın kısmının resim ile ilgilenmediği, %70'e yakın bir veli grubunun, çocuklarının yaptığı resimlerle ilgilendiği fakat sadece %18'lik bir kitlenin resim-iş dersini önemli bulduğu belirlenmiştir.¹⁴³ Burada velilerin çoğunluğunun resim-iş dersini önemsemediği görülmektedir.

Yine öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmada, ailelerin genelde çocuklarının ileride sanat eğitimi almaları konusuna sıcak bakmadıkları, gelir düzeyi daha yüksek ve prestijli mesleklere yönelmelerini istedikleri belirlenmiştir.¹⁴⁴

Öğrenciler üzerinde yapılan bir diğer araştırmada, öğrencilerin %90 gibi büyük bir çoğunluğunun ailelerinin, resimle uğraşmalarını istemedikleri ve bu tutumun da çocuğa yansıdığı ve etkilediği belirlenmiştir.¹⁴⁵

Veliler üzerinde yapılan bir araştırmada ise, velilerin büyük çoğunluğunun sanat eğitimini gerekli gördüğü, sanat eğitiminin çocuk üzerinde olumlu etkilerini ve çocuğun davranışlarındaki değişimleri gözlemledikleri saptanmıştır.¹⁴⁶

Sanat eğitimi ile ilgili olarak ailelerin tutumlarını içeren yurt dışı araştırmalarında, durumun ülkemizdeki ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Chicago'da yapılan bir araştırmada, sanat eğitime karşı ilginin yetersiz olduğu, toplumun sanat eğitimini önemsemediği, diğer akademi dersler kadar önemli

¹⁴³ Kökalan, a.g.tz., s.53 vd.

¹⁴⁴ Mercimekçi, a.g.tz., s.73.

¹⁴⁵ Bayram, Aylin, "Ortaokul Çağı(12-15 Yaş)Çocuğu'nun Resim-İş Dersine Bakış Açılarını Belirleyen Etkenler", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1993, s.42.

¹⁴⁶ Yılmaz, Melek, "1980'den Günümüze İlkokullarda Resim-İş Eğitiminin Önemi", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 1994, s.121 vd.

görülmüdüğü, çünkü çocukların prestijli okullara giriş yapmalarında sanatsal başarının dikkate alınmadığı, sanatın konu dışı bırakılmasında bunun etkili olduğu, ailelerin sanat deneyimlerini çok gerekli görmediğı, bu nedenle de okullarda sanat programının neden ve nasıl uygulandığı ile ilgilenmedikleri görülmüştür. Fakat yinede ailelerin, sanat eğitimi ile çocuklarının kendilerini farklı yollardan ifade edebildiklerini düşündükleri, buna rağmen çocuklarının sanattaki başarılarının farkında olmadıkları, onlar için akademik yaklaşımın daha önemli olduğu, yaratıcı çaba ve aktivitelerin ikinci derecede kaldığı saptanmıştır. Çocuklar açısından inceleme yapıldığında ise çocukların sanat dersi almaktan çok mutlu oldukları, fakat buna rağmen onların da sanat derslerini yeterince önemsemedikleri görülmüştür.¹⁴⁷

Yurt dışında yapılan bir diğer araştırmada ailelere yapılan anketlerde, ailelerin yarısından daha az bir kısmı sanata ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Ailelerin sanat eğitimi konusunda okullarda ve sınıfta neler olup bittiğı ile ilgilenmedikleri, okul aktiviteleri için çok az vakit ayırdıkları, sanat deneyimleri için hazır bulunmadıkları, bunun için okulu yeterli olarak gördükleri, sanat çalışmalarının, diğer derslerin zamanından aldığını düşündükleri ve ailelerin sanatın amacını bilmedikleri belirlenmiştir. Ailelerin yoğun olarak çalışmalarının, bu düşünelere sebep olan önemli bir etken olduğu düşünölmüştür.¹⁴⁸

Görülmektedir ki yurt dışında da durum ölkemizdekinden çok farklı değildir. Sanat eğitiminin önemi ve gerekliliğı ile ilgili bilgisizlik, bu alan ile ilgili olumsuz yaklaşımları ve benzer problemleri beraberinde getirmektedir.

Ailelerin, velilerin bu olumsuz tutumları ve yerleşmiş olan düşünce biçimleri, doğal olarak çocuğu etkilemektedir. Ailesinin bu dersi çok fazla önemsemediğini çocuk hissetmekte ve bazen sadece yüksek not almak için zorunlu olarak çalışmalarını yürütmekte, bu dersten başarısız olduğunda da “resim yapma yeteneğim yok” düşüncesine sığınmakta, ailede bu düşünceye hak vererek konuyu üzerinde fazla durmamaktadır.

¹⁴⁷ Safranski, Jill, “Improving Student And Parent Attitudes Toward Visual Arts”, Chicago Saint Xavier University-IRI Field Based Master Program, Chicago, 1994, s.10 vd.

¹⁴⁸ Kentz, Ponny J.-Orman, Lori N., “Improving Parental Involvement In Elementary Art And Physical Education”, Saint Xavier University In/Skylight Field-Based Masters Program, Chicago, 1998, s.12 vd.

3.2.2. Sanat Eğitiminde Aileye Düşen Görevler

Çocuğun sanat eğitiminde okula ve sanat eğitimcilerine düşen bir çok görev olduğu gibi çocuğun ailesine, anne-babasına da önemli görevler düşmektedir. Bu görevlerden en önemlisi çocuğu sanat etkinlikleri konusunda desteklemek ve yöreklendirmektir. Önemli olan sanat eğitimi ile çocuğun düşünmesi, duyması, algılaması çevresine karşı tepkilerini dile getirebilmesidir.¹⁴⁹ Bunun içinde anaokulundan liseye kadar bütün öğrenciler sanata özendirilmeli, deneyimlerini ortaya koymalarına izin verilmeli, duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine yardım edilmeli, estetik duyarlılığa sahip olmaları sağlanmalıdır.¹⁵⁰

Bunun içinde aile;

- Çocukların resim-iş dersinde ihtiyacı olan ders araç gereçlerini zamanında edinerek, öğrencinin kullanımına sunmalı,
- Yetişkinlerin yaptıkları ile çocukların yaptıklarını karşılaştırmamalı,
- Çocuklarının çalışmalarını için; “Öyle yapılır mı”, “Bu ne biçim resim”, “Resim yapmasını neden beceremiyorsun”, “Bak başkaları nasıl resim yapıyor”, gibi tepkiler göstermemeli,
- Çocuklarının resimlerinde kullandığı renkler konusunda uyarıda bulunmamalı ve karışmamalı,
- Resimleri ile ilgili öyküler kurup anlatmasına izin vererek ona değer vermeli, anlatımlarına ilgisiz kalmamalı,
- “Resim yapmayı bırak, diğer derslerin daha önemli, onlara çalış” gibi yorumlar yapmamalıdır.¹⁵¹

Sanat eğitimi ile ilgili olarak anne-baba ve öğretmenler, çocuğu kendi normlarına göre hareket etmeleri için zorlamamalı, onu kendine özgü dinamik ve canlı

¹⁴⁹ Yavuzer, 2004, a.g.e., s.161.

¹⁵⁰ A.e., a.y.

¹⁵¹ Serin, Yaşar, “Çocuğun Sanat Eğitiminde 4-14 Yaş Gruplarına Göre, Aileye, Eğiticiye Düşen Görevler Ve Sorumluluklara Eleştirel Bir Bakış”, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.13, sy.1, Eskişehir, 2003, ss.125-138, s.129.

ifadesini sürdürmesi yolunda cesaretlendirmeli ve bu doğrultuda uygun ortamı hazırlamalıdır.¹⁵²

Sanat eğitimcilerinin birleştikleri nokta, çocuğun sanat eğitiminde özgür bırakılması, bildiğini çizerek, yoğurarak, kendi ölçülerini kendisinin saptamasına izin verilmesidir. Bu yolla çocuk, kendi yaşantı ve deneyimleri ile öğrenecektir.¹⁵³ Çocuğun yaptığı çalışmalara karışmak, sürekli yönlendirmek ve eleştirmek, çocuğu resim yapmaktan soğutabilmekte ve isteksizliğe yol açabilmektedir. Yine çocuğun çalışmalarını çok fazla yönlendirmek, çocukta bir güvensizliğe ve kendisini bu alanda başarısız olarak hissetmesine neden olabilir.

Anne-baba ve eğitimciler çocuklarının çok boyutlu düşünmelerini sağlamak için uygun strateji ve yöntemleri ve kullanmalıdırlar.¹⁵⁴ Çocukların düşünceleri, sözleri, mantık dışı açıklamaları konusunda cesaretleri kırılmamalı, azarlanmamalı, yaptıkları ürünler için olumlu düşünce belirtilmeli ve pekiştirilmelidir.

Veliler çocuklarının okulda yaptıkları etkinliklere istekle katılmalı, çocuklarının yanında olduklarını göstermeli, onların yaratma sevincini paylaşmalıdırlar. Resim dersinde yaptıkları çalışmalara sadece not beklentisi ile yaklaşmamalı, zaten yüksek not verilecek düşüncesi ile ilgisiz kalmamalıdırlar.

Aileler çocukları ile sergilere, müzelere, gitmeli, çocuklarında gözlemledikleri yetenekleri geliştirmeleri için kurslara, okulda yapılan çalışmalara katılmalarına izin vermelidirler. Bu konu ile ilgili zaman zaman resim öğretmenleri ile görüşmeli ve bu alanda var olan yeteneklerini geliştirmeleri için yapabileceklerini paylaşmalıdırlar.

Anne ve babalar, çocukları sanat ile ilgili bir alana yönelmek istediğinde olumsuz yaklaşımlarda bulunmamalı, çocuklarına destek vermelidirler. Çünkü anne ve babaların düşünceleri çocuk için önem taşımaktadır ve ailelerinden seçimlerine destek vermelerini beklemektedirler.

¹⁵² Yavuzer, 1992, a.g.e., s.84.

¹⁵³ A.e., s.82.

¹⁵⁴ Sönmez, Veysel, “Yaratıcı Okul, Öğretmen, Öğrenci”, *Yaratıcılık Ve Eğitim*, yay.haz. Ayşegül Ataman, Türk Eğitim Derneği Yayınları, yy., ts., ss.145-154, s.148 vd.

Aileler tarafından gerekli olanaklar ve destek çocuğa sağlanmadığında, çocuk bu alandaki ilgisini geliştiremeyecek ve sanata bakış açısı olumsuz bir yön alabilecektir. Bu nedenle anne ve babalar çocuğa model olmalı, sanat eğitiminin onların hayatlarında önemli bir yeri olduğunu anlatmalıdırlar. Çocuklarının sanat sever bir birey olmalarında rol oynamalı, üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelidirler.

3.3. Ailenin Sosyoekonomik Düzeyinin Sanat Eğitimine Etkisi

Ülkemiz farklı kültürel yayılım ve sosyal değişimlerden geçen bir ülkedir.¹⁵⁵ Bu farklılıklar ve değişimler, toplumda farklı sosyoekonomik grupların oluşmasına neden olmaktadır. Farklı sosyoekonomik düzeylerin oluşması da toplum yaşayışındaki tüm dengeleri etkilemektedir. Bu anlamda sosyoekonomik düzey; bireylerin toplumsal ve ekonomik olarak içinde bulunduğu yeri ifade etmektedir. Bu yer sosyoekonomik düzey olarak ifade edilse de bu kavram kültürel öğeleri de içermektedir.¹⁵⁶ Ailelerin yaşam koşulları, anne-babanın eğitim düzeyi, mesleği, geliri, ailedeki kişi sayısı, evin kira olup olmayışı, evdeki oda sayısı, evin büyüklüğü, teknolojik araçların ulaşılabilirliği, evde kitap, dergi ve gazetenin var olup olmaması, evdeki bireylerin sanatsal ve toplumsal katılımları gibi birçok nitelik ailelerin sosyoekonomik aynı zamanda da sosyokültürel düzeylerini belirlemektedir.¹⁵⁷ Bu verilere dayanarak da bireylerin, alt, orta ve üst sosyoekonomik düzeylerinden bahsedilir.¹⁵⁸ Toplumda yaşayan her birey de, bu özelliklere sahip olma düzeylerine göre bu sosyal sınıflardan birine dahil olur.

Kişilerin içinde bulunduğu sosyal sınıf (alt-orta-üst sosyoekonomik düzey) ve sahip oldukları imkânlar, bireylerin yaşam standartlarını belirler. Bu standartlar ailenin her ferdini belirli ölçüde ve farklı biçimde etkiler. Ailenin bir bireyi olan çocuklar da bu standartlardan büyük ölçüde etkilenir. Çünkü çocuklar ailelerinin sahip olduğu şartlar dahilinde yetişir. Çocuğun eğitiminde bu, belirleyici bir rol oynar. Çocuğun geldiği

¹⁵⁵ Ulusavaş, Mualla, "Aile Ana –Baba Ve Çocuk Yönünden Türkiye’de Durum", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.V, sy.1, Bursa, 1990, ss.137-145, s.138.

¹⁵⁶ Bacanlı, Hasan, *Sosyal İlişkilerde Benlik (Kendini Ayarlama Psikolojisi)*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2004, s.104.

¹⁵⁷ A.e., s.105.

¹⁵⁸ A.e., s.104.

sosyal kaynak onun eğitilmesi olayında önemli bir faktör olarak kendini gösterir.¹⁵⁹ Ailenin sahip olduğu maddi imkânlar ve bilgi düzeyi çocuğun eğitimini etkiler.¹⁶⁰

Sosyoekonomik düzeyler arasında ki farklılıklar, sosyal eşitsizlikler, çocuğun sosyalleşmesini de belirler.¹⁶¹ Kültürel düzeyi yüksek ve bilinçli aileler, çocuklarının isteklerine, ilgilerine daha fazla önem verirler ve daha yakından ilgilenirler.¹⁶² Bu ilgi çocukların eğitiminde kendini gösterir. Bunun sonucu olarak da, yüksek statüdeki ailelerin çocuklarının, derslere karşı daha ilgili ve başarılı olduğu görülür.¹⁶³

Ailelerin sahip olduğu statü, sosyoekonomik düzey, çocuklarının eğitimi konusunda ki yaklaşımlarını ve çabalarını etkilediği gibi, sanat eğitimine karşı bakış açılarını da etkiler. Anne-babaların sosyoekonomik ve kültürel donanımlarına göre bakış açıları da değişebilir. Bu bakış açısını en çokta, anne ve babaların çocukları için ileride daha çok parasal olanak sağlayacak mesleklere ve alanlara yönelmelerini istemeleri etkiler.¹⁶⁴ Ailelerin sosyoekonomik durumu, ihtiyaçları, ırk, din, bölgesel özellikleri, yaşantı ve tecrübeleri gibi özellikler çocuğa birebir yansır ve bu da çocuğun sanat eğitimindeki başarı grafiğine etki eder.¹⁶⁵

Güzel sanatlara ilgili yeteneğe sahip olan bir çocuğun bu yeteneği, elverişsiz sosyoekonomik koşullar altında gizli olarak kalabileceği gibi, uygun sosyoekonomik ve kültürel donanımlara sahip olan ve bununla beslenen orta düzeyde yeteneğe sahip bir çocuğun kapasitesi geliştirilebilir ve zenginleştirilebilir.¹⁶⁶ Yine ailenin ılımlı ve geleneksel olmayan rol yapısı, çocuğu sanat vb. alanlarla ilgili mesleklere yönelmelerinde etkili olabilir.¹⁶⁷

Ailelerin gelirler düzeyleri, çocuğun alacağı eğitim türünü de etkilemektedir.¹⁶⁸ Alt sınıfa mensup olan ve sosyoekonomik ve kültürel düzeyi düşük ailelerin çocukları,

¹⁵⁹ Akyüz, a.g.e., s.186.

¹⁶⁰ A.e., s.241.

¹⁶¹ A.e., s.224.

¹⁶² A.e., a.y.

¹⁶³ A.e., s.262 vd.

¹⁶⁴ Kırıñoğlu, Olcay, "Gençlerin Sanat Eğitimi", *Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi: Sanat Yazıları II*, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları:7, Ankara, ts., ss.73-78, s.75.

¹⁶⁵ Başaran, İsmail E., *Eğitim Yönetimi*, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1983, s.111.

¹⁶⁶ Ulusoy, a.g.e., s.126.

¹⁶⁷ A.e., s.135.

¹⁶⁸ A.e., s.138.

entelektüel düzeyde sanat faaliyetleri için desteklenmemektedir.¹⁶⁹ Buna karşın üst sosyoekonomik ve kültürel düzeye sahip ailelerin çocukları bu anlamda daha şanslı olabilmektedir. Fakat yinede, üst sosyoekonomik sınıf da sanata, bir meslek olarak, başlı başına bir alan olarak değil, hoş sohbet yaşamın temel bir unsuru gözüyle bakmamaktadırlar.¹⁷⁰ Orta sınıfa mensup aileler ise çocukları için daha yüksek istekler taşımaktadırlar.¹⁷¹ Bu yüksek isteklere rağmen, yinede sanata ve sanatsal mesleklere destek vermektedirler. Alt sınıfın isteği ise daha çok, çocuklarının bir an önce kısa yoldan para kazanmaları olduğu için, sanatsal faaliyetleri gereksiz ve önemsiz görebilmektedirler. Sanat alanında başarılı olmanın ve bir statü kazanmanın ülkemiz şartlarında ne kadar zor oluşunu görmeleri de, bu düşünceleri pekiştirmektedir.

Ailelerin sosyoekonomik düzeylerinin sanata ve sanat eğitime bakış açılarını etkilediği gibi, çocukların sanatsal etkinliklerini ve yaratıcılıklarını da etkilemektedir. Çocuk içinde yaşadığı çevrenin, ailenin, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerini, yapmış olduğu resimlere de yansıtır. Çünkü resimlerinde çocuk, çevresinde neyi nasıl görüyorsa o şekilde yansıtır. Bir grup içerisinde büyüyen kişi, o grubun düşünce biçimlerinden, yapısından, imajlarından etkilenir, algıları bu yönde gelişir ve kültürel izlenimler, farklı ekonomik gruplar arasında farklı şekilde yansır.¹⁷² Alt sosyoekonomik ve kültürel düzeyden gelen bir çocuk ile üst sosyoekonomik düzeyden gelen bir çocuğun zihinlerinde yarattıkları görsel imajlar birbirinden farklılık gösterir. Çünkü sanat görmeyi içerir ve çocuk neyi ve ne kadarını görüyorsa, o kadarını yansıtabilir. Hatta sosyoekonomik ve kültürel imkânların varlığı, çocuğa cesaret verir, bu cesaretle çocuk daha yaratıcı olabilir ve resimsel gelişim basamaklarını daha çabuk geçebilir.¹⁷³

Çocukların resimlerinde onların resimlerine ait ip uçları bulmak olasıdır. Çünkü çocuk, resimlerinde yaşadıklarını da gösterir ve anlatır. Buna bağlı olarak, yapılan araştırmalarda, çocuk resimleri üzerinde sosyoekonomik ve kültürel faktörlerin etkili

¹⁶⁹ A.e., s.140.

¹⁷⁰ A.e., s.143.

¹⁷¹ A.e., s.137.

¹⁷² Mc Fee, June K., "Trends In Multicultural Art Education", *Journal Of Multicultural And Cross-Cultural: Research In Art Education*, Volume 11, USSEA, 1996, ss.6-17, s.12.

¹⁷³ Cibelek, Elif N., "Sosyo-Ekonomik Ve Kültürel Yaşantının İlkokul Çağı (6-12 Yaş) Çocuk Resimler Üzerine Etkisi", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1990, s.76.

olduğu görülür. Çocuğun resimde kullandığı dil, çizim tarzı, çizdiği nesnelere, objelere, konuları ifade ediş ve gözlemlene şekli, çocuğun yaşadığı ortamla ilgili fikir verici nitelik taşıyabilir.

Ülkemizin karışık bir toplumsal yapıya sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, farklı sosyal çevrelerde bulunan okullarda ki sanat eğitimi de farklılaştığı görülmektedir.¹⁷⁴ Okullarda yapılan sanatsal etkinliklerin niteliği, resim-iş dersinde kullanılan malzemeler, bu malzemelerin çeşitliliği, içinde yaşanan çevreye göre, o çevreyi oluşturan ailelerin sosyoekonomik düzeylerine göre biçimlenir ve değişiklik gösterir. Bu da okullardaki sanat etkinliklerinin ve resim dersinin niteliğini ve kapsamını etkiler. Bu nedenle öğretmenler de, etkinliklerini seçerken, bütün bunları göz önünde tutmak ve ona göre bir program hazırlamak zorunda kalır.

Sonuç olarak veliler, çocuklarının resim-iş dersinden başarılarını sadece karnede alınan notla ölçmekte, sergilerde, yarışmalarda vb. alanlarda kazanılan başarıları sadece gurur verici bir etkinlik olarak algılamaktadır. Bu nedenle de veliler, resim derslerinden bunun dışında bir beklenti içine girmezler. Sosyal, ekonomik ve kültürel düzeyin getirdiği olanaksızlıklar da eklenince, resim eğitimi ve sanat olgusu günlük yaşama giremez ve bir meslek olmaktan öte, lüks olarak görülen bir unsuru oluşturur.¹⁷⁵

3.4. Sanat Eğitiminde Okul- Aile İşbirliğinin Önemi

Eğitim olgusunun çok boyutlu ve kompleks bir yapıya sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu olguya etki eden farklı etmenlerin de olması kaçınılmazdır. Eğitimde hedeflenen amaçlara ulaşmak ve sağlıklı bir eğitim ortamı oluşturmak için, bu farklı etmenlerin bir bütün olarak ele alınması, eğitimde söz konusu kişilerin birlikte hareket etmesi gerekmektedir. Çocuğun eğitiminde okulun ve aile çevresinin önemi büyük olduğuna göre, çocuğun yetiştirilmesi için bu iki öge, okul ile aile el ele çalışmak zorundadır.¹⁷⁶ Bu iki ögenin ilişkilerinin sağlıklı zeminlere oturtulması ve iyi bir organizasyonla çalışması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Çünkü okul- aile işbirliğinin çocuğun

¹⁷⁴ Kökalan, a.g.tz., s.36.

¹⁷⁵ Cibelek, a.g.tz., s.75.

¹⁷⁶ Binbaşoğlu, a.g.e., s.113.

ve aynı zamanda da ailenin eğitiminde çok önemli katkıları bulunmaktadır.¹⁷⁷ Aile ile işbirliği kurularak hem çocukların, hem de anne ve babaların eğitilmesi mümkün olmaktadır.

Okulların amaçlarını gerçekleştirebilmesi için, okul ile ailenin amaçlarının ortak olması ve bu iki kurumun amaçlarına uygun olarak eylemlerde bulunulması gerekmektedir.¹⁷⁸ Bunun için, aileler sürekli olarak okul ile iletişim halinde olmalı ve okulun belirlediği hedefleri desteklemelidirler. Okul ile aile arasında kurulan sıkı bir işbirliği ile, yaşanan problemlerin çözüme ulaştırılması daha kolay olacaktır. Çünkü okul, aile ile sürekli ve iyi bir iletişim ve ilişki kurduğunda, ailelerin yaşayış şekilleri ve sosyoekonomik koşulları rahatlıkla öğrenilebilir. Bununda eğitimde önemi büyüktür.¹⁷⁹ Aile çocuğu ile daha çok vakit geçirmekte, onu daha çok tanımakta, okul dışında yaşadığı olayları bilmekte ve bundan dolayı da çocuğu için bir referans olabilmektedir.

Fakat ne yazık ki genellikle okul ile aile işbirliğinin yeterince kurulamadığı, okul ile ailenin birbirlerinden kopuk olarak hareket ettiği görülmektedir. Yapılan araştırmalarda, okul ile işbirliği yapma konusunda velilerin yeterince çaba sarf etmediği, velilerin daha çok çocuklarının başarı durumlarını öğrenmek için okulla iletişime geçtiği ve bu amaçla öğretmenlerle görüştikleri belirlenmiştir.¹⁸⁰ Oysaki bu iletişimdeki tek amaç öğrenci başarısını paylaşmak değildir.

Çocuğun eğitiminde %40 ailenin, %40 çevrenin ve %20 de okulun etkili olduğu düşünüldüğünde, okul ile ailenin işbirliğinin kurulması ile, çocuğun eğitimindeki %60 gibi büyük bir oran denetim altına alınmış olacaktır.¹⁸¹ Önemli olan ailelerin bu bilince ulaşması, okul ve öğretmenlerle yapılan görüşmeleri bir zorunluluk olarak değil, eğitimde önemli bir sorun çözücü yöntem olarak algılamalarıdır.

¹⁷⁷ Öktem, a.g.m., s.95.

¹⁷⁸ Koçak, Yasemin, "Okul-Aile İletişiminin Engelleri", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sy.6, Ankara, 1991, ss.129-133, s.130.

¹⁷⁹ Saylan, Nevin, "Okul-Aile İşbirliği'nin Çocuğun Eğitimine Etkileri", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.VI, sy.2, Bursa, 1991, ss.139-143, s.142.

¹⁸⁰ Genç, Salih Z., "İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen Ve Veli Görüşleri", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, c.3, sy.2, y.y., Bahar, 2005, ss.227-241, s.229.

¹⁸¹ Kazak, Ender, "Okul-Aile İşbirliği Ve Sorunları (Adapazarı Örneği)", *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Sakarya, 1998, s.22.

Okul-aile işbirliğinin kurulması sadece birinci derecede önem verilen derslerin başarısını yükseltmek için değil, sanat eğitimi için de önemli ve gereklidir. Veliler sadece önemli gördükleri derslerin öğretmenleri ile değil, diğer ders öğretmenleri ile de ilişki kurmak zorundadır. Bu resim-iş dersleri için de geçerlidir. Çünkü genel eğitim içerisinde resim-iş dersi, sorunlu bir yere sahiptir ve veliler tarafından ikinci planda yer alan bir ders olarak görülmektedir. Bu olumsuz durumun ortadan kaldırılabilmesi için resim-iş dersinin amaçları ve öğrenciye kazandırdıkları mutlaka velilere anlatılmalıdır. “Okul, öğrenci ve veli arasında sağlıklı diyalog kurulmalı, plastik sanatların önemi yeterince vurgulanmalıdır”.¹⁸² Çünkü farklı sosyoekonomik ve kültürel yapıya sahip olan aileler, sanat konusunda sanatın insan yaşamındaki önemi konusunda ve sanat eğitiminin gerekliliği konusunda yeterince bilgiye sahip değildirler. İyi bir iletişim ve işbirliği ile, bu anlamda velilerin görüşleri geliştirilmeli, velilerin resim-iş dersi konusunda bilgi edinmeleri sağlanmalıdır. Bu bilgilendirmeler, velilerle yapılacak söyleşilerle, konferanslarla, toplantılarla anlatılmalı, konuya karşı ilgisizliklerinin ortadan kaldırarak çalışmalar yapılmalıdır.¹⁸³

Sanat eğitimi konusunda velilerle diyalog kurarak ve resim-iş dersine ilgiyi arttırmak için, resim-iş öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Velilerin bu konu ile ilgili olumsuz fikirlerini yıkabilecek yetiye sahip kişiler resim öğretmenleridir. Resim öğretmeni, yaptıracağı çalışmalarla, düzenleyeceği sergilerle, ortaya koyacağı sanatsal etkinliklerle ve bu etkinliklere aileleri de aktif olarak katarak, velilerin yaklaşımlarına ve tutumlarına bir ölçüde etki edebilir, onların sanata bakış açılarını zenginleştirebilir ve destek olmalarını sağlayabilir. Bunun içinde zaman zaman veliler, aileler sınıfa, okula davet edilmeli, buradaki sanat işlerini, sanat çalışmalarını, sanatsal etkinlikleri görmeleri, hatta okula davet edilen sanat toplulukları yada yerel sanatçılar aracılığı ile sanatı öğrenmeleri sağlanmalıdır. Veliler sadece veli toplantılarında başarı durumlarını görüşmek için değil, bu tür sanatsal aktiviteleri paylaşmak için de okula çağırılmalıdır. Okulu canlı tutmak için bu gereklidir.

¹⁸² Etike, Serap, “Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Eğitimi Ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.108-123, s.121.

¹⁸³ A.e., s.122.

Aileler, okulda yürütülen sanat eğitimi programı hakkında da bilgilendirilmelidir. Aile sanat eğitimi programının farkında olursa ve severse, desteklemek için daha istekli olabilir ve diğer alanlarla eşit statü kazandırılabilir.¹⁸⁴ Veliler genellikle resim-iş dersi programının içeriğini, neler yapıldığını, niçin yapıldığını bilmedikleri için değer vermeleri de zorlaşmaktadır.

Yine resim-iş öğretmenleri, bu alanda özel yeteneğe sahip öğrencilerin aileleri ile mutlaka ilişki kurmalı, veliye çocukları bu alana yöneldiğinde seçebileceği meslekler ve şartları anlatılmalı, bu konuda da aileler bilgilendirilmeli, çocuklarının istemesi halinde ailelerin destek vermesi sağlanmalıdır. Bu anlamda öğretmen veliye rehberlik etmelidir.

Fakat ne yazık ki ailelerin genellikle bu konuda çocuklarına çok fazla destek olmadıkları görülmektedir. Velilerle yapılan bir araştırmada, spor ve sanat alanında çocukların gerçekleştirdikleri etkinliklere velilerin davet edilip edilmedikleri sorgulandığında, velilerin büyük bir çoğunluğunun olumsuz yanıt verdiği görülmüştür. Yine okul yönetiminin, sanatın ve sporun herhangi bir dalında özel yeteneği olan çocukların ileriye yönelik ne yapmaları konusunda, velilerle iletişim kurup kurmadıkları araştırıldığında, yine olumlu yanıtlar alınmadığı belirlenmiştir.¹⁸⁵ Bu da göstermektedir ki, okul ile aileler arasında yeteri kadar iletişim ve işbirliği kurulamamaktadır.

Bilinmelidir ki, çocuğun eğitiminin başarıya ulaşması için okul ile ailenin işbirliği şarttır. Ancak öğretmen ve ailenin işbirliği başarıyı buldurabilir. Bu nedenle her ikisinin de bunun bilincine varması ve sorumluluğu paylaşması gerekir. Okulun zor bir görevi vardır, fakat doğru ve etkili bir okul, aile öğretmen ve toplum birleşmesi bu görevi kolaylaştırabilir.¹⁸⁶ Velilerin de beklentileri ve istekleri sorgulanarak, birlikte bir çalışma yürütülerek, sanat adına farkındalıkları yükseltilerek amaçlanan hedeflere ulaşılabilir.

¹⁸⁴ Safranski, a.g.tz., s.32.

¹⁸⁵ Ayık, Fuat-Şükrü Ada, "Okul-Aile İşbirliği", *Türkiye'de Sanat Eğitimi Ve Öğretmen Yetiştirme*, Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75.Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu:08-09-10 Mayıs 2002, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası, Ankara, 2002, s.175 vd.

¹⁸⁶ Berger, Eugenia H., "Parent Involvement Yesterday And Today", *Metropolitan State College Of Denver, The Elementary School Journal*, Volume 9, Number 3.

İKİNCİ BÖLÜM

1. PROBLEM DURUMU

1.1. Problem

Sanat eğitimi, öğrenciye resim-iş dersi aracılığıyla verilirken, sanat etkinlikleri yoluyla, el becerilerini geliştirmeleri, kendilerini ifade etmeleri, yaratıcılıklarını, zihinsel, duyuşsal ve kavramsal becerilerini geliştirmeleri sağlanır. Disiplinlerarası bir sanat eğitimi ile öğrencilere, estetik, eleştirel ve kültürel bir yapı kazandırılır. Bu yolla birey, çevresindeki olaylara farklı bakmayı, sahip olduğu kültürü sevmeyi ve korumayı öğrenir. Daha duyarlı ve seçici bireyler olmalarına katkıda bulunur. Bu anlamda sanatın gerekliliği tartışılmazdır.

Ülkemizde sanat eğitimine karşı varolan olumsuz yaklaşımlar ve çeşitli imkansızlıklar, resim-iş öğretiminin istendiği gibi gerçekleştirilememesine, diğer dersler arasında hak ettiği yeri bulamamasına neden olmaktadır. Varolan olumsuzluklardan birisi de, resim-iş dersine olan ilgisizliktir. İlköğretimin 1. basamağından itibaren, resim-iş dersi sadece, bir rahatlama dersi olarak algılanıp gereken önem verilememektedir. Toplumun, öğrencilerin ve öğrenci velilerinin bu dersin önemini ve gerekliliğini yeterince kavrayamayıp ilgisiz kalmaları, yaşanan en büyük olumsuzluklardan birisidir.

Çocuğun eğitim sürecinde, okul ve aile bir bütün olarak düşünöldüğünde, ailenin demografik özellikleri, eğitime bakış açıları, ilgileri ve tutumları, bireyin eğitimi üzerinde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle, resim-iş eğitimini ele alırken, sadece okulu, öğretmenleri ve öğrencileri değil, öğrenci velilerinin de beklentilerini, görüşlerini dikkate almak gerekmektedir.

Bu araştırmada, öğrenci velilerinin çocukları üzerindeki etkileri düşünöülerek “ilköğretim 2. kademedede öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri” problem

olarak belirlenmiş ve öğrenci velilerinin beklentileri, demografik özellikleri de dikkate alınarak, incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

1.2. Alt Problemler

Çalışmanın alt problemleri şu şekilde sıralanabilir;

1. Araştırmaya katılan velilerin demografik özellikleri nelerdir?
2. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin resim-iş dersi ile ilgili genel görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin, resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili görüşleri nelerdir?
4. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri nelerdir?
5. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin beklentileri, yaşa göre farklılık gösterir mi?
6. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin beklentileri, mesleğe göre farklılık gösterir mi?
7. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin beklentileri, eğitim durumuna göre farklılık gösterir mi?
8. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin beklentileri, aylık gelire göre farklılık gösterir mi?
9. İlköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin beklentileri, farklı sosyoekonomik düzeydeki okullar arasında farklılık gösterir mi?

1.3. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, ilköğretim 2. kademedeki öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek, resim-iş dersine bakış açılarını saptamak, görüşlerini almak ve elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler getirmektir.

1.4. Önem

Bu araştırma, ilköğretim 2. kademedede alınan resim eğitimi ile ilgili olarak, veli görüşlerinin alınması ve velilerin bu dersten beklentilerinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmada, veli beklentilerinin, resim-iş dersi amaçlarıyla ne kadar örtüştüğü ortaya çıkacağından, elde edilen sonuçların resim-iş dersini geliştirmede ve programının hazırlanmasında uzmanlara ve sanat eğitimcilerine katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

1.5. Varsayımlar

Araştırmanın dayandığı temel varsayımlar şöyledir;

1. Araştırmanın anket uygulamasına katılan örneklemin, araştırma evrenini doğru olarak temsil ettiği,
2. Veli beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanan anket formunun belirleyiciliğine ilişkin uzman görüşlerinin yeterli olduğu,
3. Araştırmaya katılan velilerin anket sorularını içtenlikle yanıtladıkları,
4. Kaynaklardan ve kişilerden alınan bilgilerin doğru olduğu,
5. Araştırmaya alınan örneklem grubundaki Hatice Salih İlköğretim Okulu'nun Alt-SED' e, Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu'nun Orta-SED'e Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'nun Üst-SED' e ait olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde sıralanabilir.

1. Bu araştırmanın örneklemini, Bursa ili Osmangazi İlçesi, ilköğretim 2. kademededen, seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiş 3 ilköğretim okulundaki, 673 2. kademe 6. 7. 8. sınıf öğrenci velileri ile sınırlıdır.
2. Araştırma bulguları, anket sorularına verilen yanıtlarla sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Sanat Eğitimi: Bireyin duygularını, düşüncelerini, gözlemlerini, izlenimlerini anlatabilmesi, zihinsel, duygusal, bedensel ve estetik duygularının geliştirilmesi, yeteneğinin olgunlaştırılması ve yaratıcılığının artırılması için yapılan eğitimidir.

Resim-İş Dersi: Okullarda sanat eğitiminin verilmeye çalışıldığı, öğrencilerin duygu, düşünce ve izlenimlerini çizgi, biçim ve renklerle ifade ettiği bir anlatım dersidir.

Görsel Sanatlar Dersi: Eski adıyla resim-iş dersi olan görsel sanatlar dersi, bireye görsel sanatlar kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme alanlarında eğitim veren bir derstir.

Okul-Aile İşbirliği: Eğitimin kalitesini ve öğrenci başarısını arttırmak için, okul ile ailenin ortak hedefler doğrultusunda hareket ederek işbirliği yapması ve ailenin eğitim sürecine etkin bir biçimde katılmasıdır.

Sosyoekonomik Düzey: Bireyin yada toplumun ekonomik, toplumsal ve kültürel yönden içinde bulunduğu yeri ifade etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. YÖNTEM

1.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim 2. kademede öğrenci velilerinin, resim-iş dersinden beklentilerini belirlenmek istendiği bu çalışmada, tarama modeli kullanılmıştır. Hazırlanan anket formları velilere dağıtılmış, velilerin doldurmuş oldukları formlar toplanarak incelenmiş ve analiz edilmiştir.

1.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2005-2006 eğitim- öğretim yılında, Bursa ili Osmangazi merkez ilçesindeki ilköğretim okullarının, 2. kademe 6. 7. 8. sınıflarında okuyan öğrencilerin velileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, Bursa ili Osmangazi İlçesi'nden seçkisiz örnekleme yoluyla belirlenen, 3 ilköğretim okulunun (Bkz.EK.2) 2. kademe 6. 7. 8. sınıflarda okuyan 673 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Örneklemi oluşturan öğrenci velilerinin 238'i 6. sınıf velisi, 227'si 7. sınıf velisi ve 208'i de 8. sınıf velisidir.

Araştırmada, sosyoekonomik düzeye göre beklentilerin değişip değişmediğine de yer verileceğinden, örneklem seçimi, okulların bulunduğu bölgenin sosyoekonomik yapısına göre belirlenmiştir. Bunun için, Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden, okulların bulunduğu bölgelere ait demografik özellikler tespit edilmiş, buradan verilen bilgiler doğrultusunda okullar belirlenmiştir. Buna göre; Osmangazi İlçesi'nde bulunan Hatice Salih İlköğretim Okulu'nun alt sosyoekonomik düzeyde (Alt-SED), aynı ilçede bulunan Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu'nun orta sosyoekonomik düzeyde (Orta-SED), yine aynı ilçede bulunan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'nun üst sosyoekonomik düzeyde (Üst-SED) olduğu varsayılmıştır.

Örnekleme oluşturan öğrenci velilerinin kişisel bilgileri aşağıdaki tablolarda görülmektedir. Araştırmada velilerin sosyoekonomik düzeylerine göre de karşılaştırmalar yapılacağından kişisel özellikler ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Tablo 1. Öğrenci Velilerinin Okullara ve Sosyoekonomik Düzeye Göre Dağılımı

Okullar ve SED Düzeyleri	f	%
Hatice Salih İ.Ö.O (Alt-SED)	228	34
Altıparmak Fethi Açıncıçek İ.Ö.O (Orta-SED)	239	35
Özel İnal Ertekin İ.Ö.O (Üst-SED)	206	31
Toplam	637	100

Ankete katılan 637 veliden %34'ü Alt-SED'deki Hatice Salih İlköğretim Okulu'na, %35'i Orta-SED'deki Altıparmak Fethi Açıncıçek İlköğretim Okulu'na, %31'i Üst-SED'deki Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'na aittir. Araştırmaya katılan okullardaki veli sayılarının dağılımının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Devam Ettikleri Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf	f	%
6. Sınıf	238	35
7. Sınıf	227	34
8. Sınıf	208	31
Toplam	671	100

Ankete katılan 671 velinin çocuklarından, %35'i 6. sınıf öğrencisi, %34'ü 7. sınıf öğrencisi, %31'i de 8. sınıf öğrencisidir. Araştırmada sınıflara göre dağılımın birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrenci Velilerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	363	54
Erkek	308	46
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerden 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %54'ünü kadınlar, %46'sını erkekler oluşturmaktadır. Öğrencilerin velilerinin daha çok anneler olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	355	53
Erkek	317	47
Toplam	672	100

Ankete katılan velilerden 672'si bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin çocuklarından %53'ü kız öğrenciler, %47'si erkek öğrencilerdir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilerden biraz daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğrenci Velilerinin Yaşlara Göre Dağılımı

Yaş	f	%
20-35	122	18
35-50	526	78
50 ve üstü	24	4
Toplam	672	100

Ankete katılan velilerden 672'si bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %18'ini 20-35 yaş aralığındaki veliler, %78'ini 35-50 yaş aralığındaki veliler, %4'ünü 50 ve üstü yaş aralığındaki veliler oluşturmaktadır. Velilerden çoğunluğunun 35-50 yaş aralığında oldukları görülmektedir.

Tablo 6. Öğrenci Velilerinin Mesleklere Göre Dağılımı

Meslek	f	%
İşçi	149	23
Memur	119	18
Esnaf	39	6
Serbest meslek	246	38
Düzenli bir işi yok	101	15
Toplam	654	100

Ankete katılan velilerden 654'ü bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerden %23'ünün işçi %18'inin memur, %6'sının esnaf, %38'inin serbest meslek ile uğraştığı, %15'ininde düzenli bir işinin olmadığı görülmektedir. Buna göre; serbest meslek sahibi velilerin diğer meslek gruplarına göre daha fazla olduğu, ardından işçi grubun geldiği, memur ve düzenli bir işi olmayan velilerin oranlarının yakın olduğu, en az da esnaf velilerin bulunduğu görülmektedir.

Tablo 7. Öğrenci Velilerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	f	%
Okuma yazma bilmiyor	15	2
İlkokul	212	31
Ortaokul	88	13
Lise	166	25
Üniversite ve üstü	188	28
Diğer	4	1
Toplam	673	100

Ankete katılan velilerden 673'ü bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerden %2'si okuma yazma bilmemektedir. %31'i ilkokul, %13'ü ortaokul, %25'i lise, %28'i üniversite ve üstü mezunudur. %1'ide "diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Buna göre; ilkokul mezunlarının daha fazla olduğu, ardından gelen lise ile üniversite ve üstü mezunlarının oranlarının birbirine yakın olduğu, okuma yazma bilmeyen ve diğer grubunun oranlarının ise çok düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Öğrenci Velilerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Dağılımı

Aylık Gelir	f	%
Asgari ücret	135	21
500-750 YTL	157	25
750-1000 YTL	107	17
1000-1500 YTL	91	14
1500 YTL ve üstü	144	23
Toplam	634	100

Ankete katılan velilerden 634'ü bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerden %21'i asgari ücret, %25'i 500-750 YTL arası, %17'si 750-1000 YTL arası, %14'ü 1000-1500 YTL arası, %23'ü de 1500 YTL ve üstü gelir düzeyine sahiptir. Araştırmaya katılan velilerin gelir durumlarına göre dağılımlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Öğrenci Velilerinin Yaşadıkları Evlere Göre Dağılımı

Yaşadığı Ev	f	%
Kendinin	486	72
Kira	170	25
Lojman	15	2
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerden 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerden %72'sinin oturdukları ev kendinin, %25'inin kira, %2'sinin de lojmandır. Buna göre; velilerin büyük çoğunluğunun kendi evlerine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 10. Öğrenci Velilerinin Oturdukları Konut Tipine Göre Dağılımı

Konut Tipi	f	%
Gecekondu	21	3
Müstakil ev	221	33
Apartman dairesi	378	56
Lüks konut	32	5
Diğer	19	3
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerin 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %3'ü gecekonduda, %33'ü müstakil evde, %56'sı apartman dairesinde, %5'i lüks konutta oturmaktadır. %3'ü de "diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Buna göre; velilerin daha çok apartman dairelerinde, sonrasında da müstakil evlerde oturdukları, diğer konut tiplerinde oturan velilerin çok azınlıkta oldukları görülmektedir.

Tablo 11. Öğrenci Velilerinin Evlerindeki Oda Sayısına Göre Dağılımı

Evdeki Oda Sayısı	f	%
Tek oda ve salon	9	1
İki oda ve salon	186	28
Üç oda ve salon	338	50
Dört veya daha fazla oda ve salon	140	21
Toplam	673	100

Ankete katılan velilerin 673'ü bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %1'inin evlerindeki oda sayısı tek oda ve salon, %28'inin iki oda ve salon, %50'sinin üç oda ve salon, %21'inin dört veya daha fazla oda ve salondur. Buna göre; velilerin yarısının evlerinde üç oda ve salona sahip olduğu, iki oda ve salona sahip olanlarla, dört veya daha fazla oda ve salona sahip olanların oranlarının birbirine yakın olduğu, tek oda ve salona sahip olanların çok azınlıkta olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Öğrenci Velilerinin Ailelerindeki Kişi Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki Kişi Sayısı	f	%
3-4 kişi	463	69
5-6 kişi	156	23
6-7 kişi	26	4
8 ve üzeri	27	4
Toplam	672	100

Ankete katılan velilerin 672'si bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %69'unun ailelerindeki kişi sayısı 3-4 kişi, %23'ünün 5-6 kişi, %4'ünün 6-7 kişi, yine %4'ünün de 8 ve üzeridir. Buna göre; velilerin büyük bir çoğunluğunun ailedeki kişi sayısının 3-4 kişi olduğu, ardında 5-6 kişilik ailelerin geldiği, diğer grupların dağılımının çok az ve eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Öğrenci Velilerinin Oturdukları Evlerin Isıtma Sistemine Göre Dağılımı

Isıtma Sistemi	f	%
Soba	219	33
Kalorifer	162	24
Doğal gaz	290	43
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerin 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %33'ünün oturdukları evlerin ısıtma sistemi soba, %24'ünün kalorifer, %43'ünün de doğal gazdır. Bu sonuca göre; dağılımların birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Öğrenci Velilerinin Sanatın Herhangi Bir Dalına İlgilerine İlişkin Dağılım

Sanatın Herhangi Bir Dalına İlgileri	f	%
Var	234	36
Yok	422	64
Toplam	656	100

Ankete katılan velilerin 656'sı bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %36'sının sanatın herhangi bir dalına ilgilerinin olduğu, %64'ünün de sanatın herhangi bir dalına ilgilerinin olmadığı görülmektedir. Velilerin geneli, ilgili oldukları sanat dalını da müzik olarak belirtmiştir. Bu sonuca göre; velilerin çoğunluğunun sanatın herhangi bir dalına ilgilerinin olmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 15. Öğrenci Velilerinin Resim Sergilerine Gitmelerine İlişkin Dağılım

Resim Sergilerine Gitme	f	%
Evet	69	10
Hayır	328	49
Bazen	274	41
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerin 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %10'u resim sergilerine gitmekte, %49'u gitmemekte, %41'ide bazen gitmektedir. Bu sonuca göre velilerin çok az bir kısmının resim sergilerine gittiği, yarıya yakın kısmının da sergilere gitmediği görülmektedir.

Tablo 16. Öğrenci Velilerinin Müzeleri Ziyaret Etmelerine İlişkin Dağılım

Müzeleri Ziyaret Etme	f	%
Evet	177	26
Hayır	197	29
Bazen	297	44
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerin 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %26'sı müzeleri fırsat buldukça ziyaret etmekte, %29'u ziyaret etmemekte, %44'ü de bazen ziyaret etmektedir. Buna göre; müzelere, sergilerden daha çok gidildiği görülmektedir.

Tablo 17. Öğrenci Velilerinin Sanatla İlgili Haber ve Yayınları Takip Etmelerine İlişkin Dağılım

Sanatla İlgili Haber ve Yayınları Takip Etme	f	%
Evet	165	25
Hayır	161	24
Kısmen	343	51
Toplam	669	100

Ankete katılan velilerden 669'u bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerden %25'i sanatla ilgili haber ve yayınları takip etmekte, %24'ü takip etmemekte, %51'ide kısmen takip etmektedir. Bu sonuca göre; Sanatla ilgili haber ve yayınları takip eden velilerle, takip etmeyen velilerin oranlarının birbirine çok yakın olduğu, Kısmen takip edenlerin daha çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Tablo 18. Öğrenci Velilerinin Sanatsal Faaliyetlere Katılabilmelerine İlişkin Dağılım

Sanatsal Faaliyetlere Katılabilme	f	%
Evet	206	31
Hayır	217	32
Bazen	248	37
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerin 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %31'i sanatsal faaliyetlere katılabilmekte, %32'si sanatsal faaliyetlere katılamamakta, %37'si de bazen katılabilmektedir. Bu sonuca göre; sanatsal faaliyetlere katılabilme yüzdelerinin birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 19. Öğrenci Velilerinin Sanatsal Faaliyetlere Katılmaktan Zevk Almalarına İlişkin Dağılım

Sanatsal Faaliyetlere Katılmaktan Zevk Alma	f	%
Evet	405	60
Hayır	113	17
Kısmen	151	23
Toplam	669	100

Ankete katılan velilerin 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %60'ı sanatsal faaliyetlere katılmaktan zevk aldığını, %17'si zevk almadığını, %23'ü de kısmen zevk aldığını belirtmiştir. Buna göre; velilerin çoğunluğunun sanatsal faaliyetlere katılmaktan zevk aldığı görülmektedir.

Tablo 20. Öğrenci Velilerinin Çocukları İsterse Sanatla Uğraşmalarını Desteklemelerine İlişkin Dağılım

Çocukları İsterse Sanatla Uğraşmalarını Destekleme	f	%
Evet	624	93
Hayır	47	7
Toplam	671	100

Ankete katılan velilerin 671'i bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %93'ü eğer çocukları isterse, sanatla uğraşmalarını destekleyeceklerini, %7'si de desteklemeyeceklerini belirtmişlerdir. Bu sonuca göre; velilerin çok büyük bir çoğunluğunun, çocuklarının sanatla uğraşmalarını destekleyecekleri görülmektedir. Başak KÖKALAN'ın yüksek lisans tezinde, ilköğretim öğrencilerine anket düzenlemiş, öğrencilerin %47.9'u ailelerinin resim sanatı ile ilgilendiklerini ve onlara destek verdiklerini, %49.6'sı destek vermediklerini %2.5'i de kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir.¹⁸⁷ Buna göre; öğrencilerin düşünceleriyle, velilerin düşünceleri arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Buradan yola çıkarak veliler ile öğrencilerin farklı

¹⁸⁷ Kökalan, a.g.tz., s.53 vd.

bakış açılarına sahip oldukları düşünülebilir. Yine Aylin Bayram'ın yüksek lisans tezinde, öğrencilere yapmış olduğu anket sonucunda, öğrencilerin %89.8 gibi büyük bir çoğunluğu, ailelerinin resimle uğraşmalarını istemediklerini belirtmişlerdir.¹⁸⁸ Ailenin tutumunun, öğrenciler üzerinde etkili olduğu düşünüldüğünde, resim-iş dersine olan ilgisizliğin ve olumsuz yaklaşımların bir nedeninin de veli beklentileri olabileceği söylenilebilir.

Tablo 21. Öğrenci Velilerinin “Resim-İş Dersine Resim-İş Öğretmeni mi Giriyor” Sorusuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Resim-İş Derslerine Resim-İş Öğretmenleri mi Giriyor?	f	%
Evet	640	96
Hayır	24	4
Toplam	664	100

Ankete katılan velilerin 664'ü bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %96'sı çocuklarının resim-iş dersine, branşı “resim-iş” olan öğretmenlerin girdiğini, %4'ü de resim-iş öğretmenlerinin girmediğini belirtmiştir. Bu sonuca göre; resim-iş derslerine büyük bir çoğunlukla resim-iş öğretmenlerinin girdikleri görülmektedir.

Tablo 22. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Resim-İş Dersinden Aldıkları Notları Sormalarına İlişkin Dağılım

Resim-İş Dersinden Aldıkları Notları Sorma	f	%
Evet	441	66
Hayır	96	14
Bazen	135	20
Toplam	672	100

Ankete katılan velilerin 672'si bu soruyu yanıtlamıştır. Velilerin %66'sı çocuklarının resim-iş dersinden aldıkları notları sorduklarını, %14'ü sormadıklarını,

¹⁸⁸ Bayram, a.g.tz., s.42.

%20'si bazen sorduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuca göre çocuklarının resim-iş dersinden aldıkları notları soran velilerin oranının, sormayan ve bazen soran velilerin oranlarına göre daha fazla oldukları görülmektedir.

1.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, ilköğretim 2. kademedeki öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentilerini belirlemek için, araştırmacı tarafından 61 soruluk bir anket formu (Bkz.Ek.3) oluşturulmuş ve ölçme aracı olarak kullanılmıştır. Ayrıca anketin sonunda, velilerin anket soruları dışında eklemek yada görüş belirtmek istedikleri konular için bir yer ayrılmıştır.

Ankette yer alan soru ve öneriler, araştırmacı tarafından taranan literatürlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Ancak kişisel bilgilerin bulunduğu bölümdeki, sosyoekonomik düzeyi belirlemeye yönelik sorular oluşturulurken Hasan Bacanlı'nın kitabından yararlanılmıştır.¹⁸⁹ Hazırlanmış olan anket formunun taslağı, uygulamaya konmadan önce, tez danışmanına ve uzman görüşlerine sunulmuş, görüş ve önerileri alındıktan sonra, gerekli düzenlemeler yapılarak hazır hale getirilmiştir.

Anket uygulaması için, Bursa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. (Bkz.EK.1)

Anket formu 4 bölümden oluşmaktadır. 1. Bölümde; velilerin cinsiyeti, yaşı, mesleği, aylık geliri, eğitim durumu gibi kişisel bilgilerine ait sorularla, sanat ile ilgili görüşlerini içeren sorulara yer verilmiştir. Bu soruların ayrıca, velilerin sosyoekonomik düzeylerini belirleyeceği düşünülmüştür. 2. Bölümde; velilerin resim-iş dersi ile ilgili genel görüşlerine ait önermeler, 3. Bölümde; resim-iş dersinin öğrencilere kazandırdıkları ile ilgili önermeler, 4. ve son bölümde ise; öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri ile ilgili önermeler yer almaktadır. Ayrıca anket formunun sonunda, velilerin düşüncelerini ve görüşlerini eklemek istedikleri takdirde doldurabilecekleri bir bölüme yer verilmiştir.

¹⁸⁹ Bacanlı, a.g.e., s.103 vd.

1.3.1. Anket Formunun Açılımı

Bu anket formu, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim 2. kademe öğrenci velilerinin, resim-iş dersinden beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ankette her sorunun ve önermenin karşısına “katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” seçenekleri yerleştirilmiş ve velilerden kendilerine uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

1.3.1.1. Bölüm 1: Kişisel Bilgiler

Bu bölümde yer alan 20 soru, öğrenci velilerinin sosyoekonomik düzeylerini belirlemek ve sanata bakış açıları ile ilgili genel bir yargıya varabilmek için hazırlanmıştır. Velilerin cinsiyeti, yaşı, mesleği, aylık geliri, eğitim durumu, yaşadıkları ev tipi, ailedeki kişi sayısı, sanata ilgileri, sergi ve müzeleri ziyaret edip etmedikleri, sanatsal faaliyetlere katılma düzeyleri, sanat etkinlikleri söz konusu olduğunda çocuklarını destekleyip desteklemeyecekleri gibi sorular bu bölümde yer almaktadır.

1.3.1.2. Bölüm 2: Resim-İş Dersi İle İlgili Genel Görüşler

Bu bölüm, öğrenci velilerinin resim-iş dersi ile ilgili genel görüşlerini belirlemek için hazırlanmış 17 önermeden oluşmaktadır. Bu önermeler, resim-iş dersinin sahip olduğu bugün ki konumu göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Ders saatlerinin yeterli olup olmadığı, resim-iş dersinin diğer derslere göre konumu, zorunlu ders kapsamında olup olmaması, resim-iş dersinin lüks bir zevk olup olmadığı, pahalı ve masraf gerektiren bir ders olup olmadığı, veli toplantılarına gittiklerinde resim-iş öğretmenleri ile de görüşüp görüşmedikleri, resim-iş dersinin notla değerlendirilmesi, okul başarısı açısından önemi ve bu dersin çocuklarının yaşamlarına katkıları ile ilgili görüşleri bu bölümde sorgulanmaktadır.

1.3.1.3. Bölüm 3: Resim-İş Dersinin Öğrenciye Kazandırdıkları İle İlgili Görüşler

Bu bölüm, resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili görüşleri içeren 12 önermeden oluşmaktadır. Bu önermeler hazırlanırken, Milli Eğitim Bakanlığı'nın "İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı" nda yer alan resim-iş dersinin genel amaçlarından yararlanılmıştır. Resim-iş dersinin, bireylerin yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini geliştirmelerine, duygularını ifade etmelerine, düşünme, üretme, deneme kapasitelerini, estetik anlayışlarını geliştirmelerine, sorumluluk, dayanışma, işbirliği, sevgi, saygı gibi duyguları kazanmalarına, daha bilinçli seçimler yapabilen, sanata ve sanatçıya değer verebilen bireyler olmalarına yardımcı olup olmadığına ilişkin, veli görüşleri sorgulanmaktadır.

1.3.1.4. Bölüm 4: Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri İle İlgili Önermeler

Bu bölümü oluşturan toplam 12 önerme, öğrenci velilerinin, ilköğretim 2. kademedeki 6.7.8. sınıflarda, resim-iş dersinde işlenen konular ile ilgili beklentilerini bulgulamak için hazırlanmıştır. Önermeler hazırlanırken, Milli Eğitim Bakanlığı'nın "İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı"nda yer alan 6.7.8. sınıf konularından yararlanılmıştır. Velilere, resim-iş dersinde; teknik bilgi ve beceri kazandıracak çalışmaların yaptırılması, günlük hayatlarında kullanabilecekleri becerilerin verilmesi, çizgisel ve üç boyutlu çalışmalar yaptırılması, yerli ve yabancı sanatçılar ile eserlerinin tanıtılması, öğrencilerin müze ve sergilere götürülmesi, tarihi eserleri görme imkânı sağlanması, bireysel ve grup çalışmaların yaptırılması, güzel sanatlarla ilgili genel bilgilerin verilmesi ile ilgili düşünceleri sorulmaktadır. Bu bölüm sonunda, velilerin ayrıca bildirmek istedikleri görüş ve beklentileri için bir yer ayrılmıştır.

1.4. Verilerin Toplanması

İlköğretim 2. kademedeki, öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanan ve 61 sorudan oluşan veli anketlerini uygulamak için, belirlenen 3 okula, Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izinle (Bkz. EK.1) gidilmiş,

gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra, resim-iş öğretmenleri ve rehber öğretmenlerin yardımı ile, anketler öğrencilere dağıtılmış ve velilerine doldurmaları için vermeleri istenmiştir.

Anket formları, her okula 300 adet olmak üzere toplam 900 adet, her okul için dağıtılan 300 adet anket formundan, 6.7.8. sınıflara 100'er adet dağıtılmıştır. Ancak dağıtılan anket formlarının, 673 adeti geri dönmüştür. Uygulamaya dahil edilen ve seçkisiz yöntemle belirlenen Hatice Salih İlköğretim Okulu 6. sınıf velilerinden 78, 7. sınıf velilerinden 81, 8. sınıf velilerinden 69 adet olmak üzere, toplam 228 adet anket formu, Altıparmak Fethi Açañççek İlköğretim Okulu 6. sınıf velilerinden 87, 7.sınıf velilerinden 79, 8. sınıf velilerinden 73 adet olmak üzere, toplam 239 adet, Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu 6. sınıf velilerinden 73, 7.sınıf velilerinden 67, 8. sınıf velilerinden 66 adet olmak üzere, toplam 206 adet anket formu geri dönmüştür. Anket formunun son bölümünde velilerin ayrıca bildirmek istedikleri görüş ve beklentiler için ayrılan kısma, 107 veli görüş bildirmiştir.

Anket formları dağıtıldıktan 2 hafta sonra, okullar aranarak, anket formlarının geri dönüşümü ile ilgili bilgiler alınmış ve tekrar okullara gidilerek, anket formları toplanmıştır. Geri dönen anket formlarının, okullar ve sınıflar bazında sayıları birbirine yakın olduğundan ve sonuçları etkilemeyeceğinden, uzman kişilerin de görüşleri alınarak, okullar ve sınıflar arasında bir eşitleme yapılmamıştır.

1.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmanın yapıldığı 3 okuldan toplanan anket formlarından elde edilen veriler, SPSS istatistik programı kullanılarak kodlanmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Anketin 2.3. ve 4. bölümünde 3'lü likert ölçeği kullanılmıştır. Veliler önermelere “katılıyorum” “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” seçeneklerinden kendi görüşlerine uygun olanını işaretlemişlerdir. SPSS istatistik programında “katılıyorum=1”, “kısmen katılıyorum=2”, “katılmıyorum=3” olarak kodlanmıştır. Anketin 2. bölümünde, hem olumlu hem de olumsuz önermeler yer aldığından, bu

bölümdeki; 1. 4. 6. 7. 8. 9. 12. 13. ve 17. önermelere, olumlu görüş bildiren velilerin yanıtları tekrar düzenlenmiştir.

Velilerin anketteki sorulara ve önermelere verdikleri yanıtların puanları toplanmış, aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, buradan yola çıkarak, her soruya ve önermeye ait yüzde ve frekanslar elde edilmiştir. Ortalamaları düşük olanlar; olumlu, yüksek olanlar; olumsuz olarak yorumlanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan ve farklı sosyoekonomik düzeye ait olduğu varsayılan okullardaki velilerin beklentileri arasında, fark olup olmadığını belirlemek, yaşa, mesleğe, aylık gelire ve eğitim durumuna göre, bölümler bazında anlamlılık bulunup bulunmadığını saptamak için, Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Varyans analizine göre anlamlı bulunanlar, Post-Hoc testlerinden TUKEY-HSD ile çoklu olarak karşılaştırılmış anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler tablolaştırılarak, gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Anketin son bölümünde, ayrıca görüş bildirmek isteyen veliler için ayrılan kısma görüşlerini bildiren velilerin yazdıkları okunmuş, çoğunlukla üzerinde durulan konular belirlenerek yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1. BULGULAR VE YORUM

Araştırmada, İlköğretim 2. kademede resim-iş dersinden veli beklentileri saptanmaya çalışılmıştır. Bunun için oluşturulan anket formu, Bursa ili Osmangazi merkez ilçesinde, alt-orta-üst sosyoekonomik düzeydeki 3 okulun, 6.7.8. sınıf öğrenci velilerine uygulanmıştır.

Araştırmanın bu bölümünde, bulgular ve yorumlar 4 kısım halinde ele alınmıştır. 1. kısımda; velilerin resim-iş dersi ile ilgili genel görüşlerini, resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili görüşlerini ve resim-iş dersinden beklentilerini ölçmeye yönelik önermelere verilen yanıtların, frekans ve yüzde dağılımlarını gösteren tablolar ve bu tablolar ile ilgili yorumlar bulunmaktadır. 2. kısımda; bölümler bazında yaşa, mesleğe, eğitim durumuna, aylık gelire göre veli beklenti düzeylerini gösteren varyans analizi sonuçları ve ona ait tablolar, bu sonuçlar arasında anlamlılık olup olmadığına ilişkin yorumlar bulunmaktadır. 3. kısımda; okullara göre, veli beklenti düzeylerini gösteren varyans analizi sonuçları ve ona ait tablolar, bu farklı sosyoekonomik düzeydeki 3 okul velilerinin yanıtları arasında, anlamlılık olup olmadığına ilişkin yorumlar bulunmaktadır. 4. kısımda ise; anket formunun son bölümünde, velilerin ayrıca görüş bildirebilmeleri için ayrılan kısma, görüş bildiren velilerin beklentileri ve bu beklentilere ait yorumlar yer almaktadır.

1.1. Anket Sonuçları

1.1.1. Veli Beklentilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Bu bölümde, anket formunun 2.3.ve 4. bölümlerinde yer alan önermelere, velilerin katılımları ile ilgili verdikleri yanıtların, frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

1.1.1.1. Bölüm 2: Resim-İş Dersi İle İlgili Genel Görüşlere İlişkin Dağılımlar

Bu bölümde, anket formunun 2. bölümünde yer alan, 17 önermeye ait görüşlerin frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

Tablo 23. Bölüm 2: Resim-İş Dersi İle İlgili Genel Görüşlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

ÖNERMELER	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Resim-iş dersi için haftada bir ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	281	42	174	26	215	32	670	100
Resim- iş dersinin diğer dersler kadar (Türkçe, matematik, vb.) önemli olduğunu düşünüyorum.	236	35	222	33	210	32	668	100
İlköğretimde, resim-iş derslerinin zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	427	64	132	20	108	16	667	100
Resim-iş dersinin pahalı ve masraflı bir ders olduğunu düşünüyorum.	117	18	151	23	393	59	661	100
Çocuğuma resim-iş dersinden ev ödevi verilmemesi gerektiğini düşünüyorum.	252	37	139	21	280	42	671	100
Resmin, bir boş zaman uğraşısı olduğunu düşünüyorum.	169	25	140	21	361	54	670	100
Resim-iş dersinin eğitimsel bir işlevi olmadığını düşünüyorum.	89	14	86	13	484	73	659	100
Resim-iş dersinin çocuğumun diğer derslerini aksattığını düşünüyorum.	66	10	72	11	527	79	666	100
Resmin, lüks bir zevk olduğunu düşünüyorum.	161	24	123	19	383	57	668	100
Çocuğumun, resimle uğraşarak hayatını kazanabileceğini düşünüyorum.	152	23	193	29	322	48	668	100
Çocuğumun sanatla ilgili bir okula gittiğinde iş imkanı bulabileceğini düşünüyorum.	205	31	248	37	209	32	663	100
Sadece yetenekli çocukların resim yapabileceğini düşünüyorum.	210	31	158	24	301	45	670	100
Dini açıdan resim yapmayı sakıncalı buluyorum.	43	7	31	5	591	89	666	100
Veli toplantılarına gittiğimde, resim-iş öğretmeni ile görüşüyorum.	275	42	146	22	234	36	655	100
Resim-iş dersinden düşük not verilmemesi gerektiğini düşünüyorum.	230	35	174	26	263	39	667	100
Resim-iş dersinden alınan notun okul başarısı açısından önemli olduğunu düşünüyorum.	341	51	205	31	121	18	667	100
Çocuğumun aldığı sanat eğitiminin, yaşamına bir katkısının olmayacağını düşünüyorum.	124	19	100	15	443	66	667	100

Tablo 23 incelendiğinde, “Resim-iş dersi için haftada bir ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 670’i görüş bildirmiştir. Velilerin %42’si önermeye katılmış, %26’sı kısmen katılmış, %32’si ise katılmamıştır. Buna göre; ders saati ile ilgili görüşlere ait dağılımların birbirine yakın olduğu görülmektedir.

“Resim-iş dersinin diğer dersler kadar (Türkçe, Matematik vb.) önemli olduğunu düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 668’i görüş bildirmiştir. Velilerin %35’i önermeye katılmış, %33’ü kısmen katılmış, %32’si ise katılmamıştır. Buna göre; resim-iş dersinin diğer dersler kadar önemli olduğuna ilişkin görüşlere ait frekans dağılımının, birbirine çok yakın olduğu, velilerin bu konu ile ilgili düşüncelerinin birbirlerinden farklı olduğu görülmektedir. Burada, ankete katılan velilerin farklı demografik özelliklere sahip olmasının, velilerin sosyoekonomik şartlarının değişken olmasının, görüşlerin değişmesinde etken olduğu düşünülebilir. Başak KÖKALAN’ın yüksek lisans tezinde, ilköğretim öğrencilerine bir anket uygulanmış, “Aileniz için resim-iş dersi önemli mi?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin %54.5’i soruyu “hayır” olarak yanıtlamıştır.¹⁹⁰ Öğrencilerin çoğunluğu, ailelerinin resim-iş dersini önemsemediklerini düşünürken, velilerin çoğunluğu önemli olduğunu belirtmişlerdir. Veli ve öğrenci görüşleri arasındaki çelişkinin, öğrencilerin bu derse karşı ilgisiz olmalarında ve önemsememelerinde etkili olabileceği düşünülebilir.

“İlköğretimde resim-iş derslerinin zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 667’si görüş bildirmiştir. Velilerin %64’ü önermeye katılmış, %20’si kısmen katılmış, %16’sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu resim-iş dersinin zorunlu olması gerektiğini düşünmektedir.

“Resim-iş dersinin pahalı ve masraflı bir ders olduğu düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 661’i görüş bildirmiştir. Velilerin %18’i önermeye katılmış, %23’ü kısmen katılmış, %59’u ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu resim-iş dersini pahalı ve masraflı bir ders olarak görmemektedir. Melek YILMAZ’ın yüksek lisans tezinde, velilere bir anket düzenlemiş, anketteki; “Çocuğunuzun resim dersleri fazla maddi masrafı gerektiriyor mu?” sorusunu, velilerin

¹⁹⁰ Kökalan, a.g.tz., s.57 vd.

%66'sı "hayır", %10'u "evet", %24'ü de "çok az" olarak yanıtlamıştır.¹⁹¹ Her iki araştırmada da velilerin çoğunluğu, resim-iş dersinin çok pahalı ve masraflı bir ders olmadığını belirtmiştir. Oysa toplumda ki genel görüş, bu dersin pahalı ve masraf gerektiren bir ders olduğu yönündedir. Bu durumda öğretmenlerin, kalıplaşmış malzemeler dışında, hem ucuz hemde farklı malzeme arayışına girmeleri gerektiği düşünülmektedir.

"Çocuğuma resim-iş derslerinden ev ödevi verilmemesi gerektiğini düşünüyorum" önermesine, ankete katılan velilerin 671'i görüş bildirmiştir. Velilerin %37'si önermeye katılmış, %21'i kısmen katılmış, %42'si ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin ev ödevi verilmesi ile ilgili görüşlerinin dağılımının, birbirine yakın olduğu görülmektedir.

"Resmin bir boş zaman uğraşısı olduğunu düşünüyorum" önermesine, ankete katılan velilerin 670'i görüş bildirmiştir. Velilerin %25'i önermeye katılmış, %21'i kısmen katılmış, %54'ü ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunlu resmi boş zaman uğraşısı olarak görmemektedir.

"Resim-iş dersinin eğitimsel bir işlevi olmadığını düşünüyorum" önermesine, ankete katılan velilerin 659'u görüş bildirmiştir. Velilerin %14'ü önermeye katılmış, %13'ü kısmen katılmış, %73'ü ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin büyük çoğunluğu resim-iş dersinin, eğitimsel bir işlevi olduğunu düşünmektedir.

"Resim-iş dersinin çocuğumun diğer derslerini aksattığını düşünüyorum" önermesine, ankete katılan velilerin 666'sı görüş bildirmiştir. Velilerin %10'u önermeye katılmış, %11'i kısmen katılmış, %79'u ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin büyük çoğunluğu, resim-iş dersinin, çocuklarının diğer derslerini, aksatmadığını düşünmektedir.

"Resmin lüks bir zevk olduğunu düşünüyorum" önermesine, ankete katılan velilerin 668'i görüş bildirmiştir. Velilerin %24'ü önermeye katılmış, %19'u kısmen katılmış, %57'si ise katılmamıştır. Buna göre; resmin lüks bir zevk olmadığını düşünen velilerin sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

¹⁹¹ Yılmaz, a.g.tz.,s.122.

“Çocuğumun resim ile uğraşarak hayatını kazanabileceğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 668’i görüş bildirmiştir. Velilerin %23’ü önermeye katılmış, %29’u kısmen katılmış, %48’i ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin, çocuklarının resim ile uğraşarak hayatlarını kazanabilecekleri ile ilgili görüşlerinin dağılımının, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Görüşlerin değişkenliğine sebep olarak, ankete katılan velilerin farklı demografik özelliklere sahip olmaları düşünülmektedir. Mehmet MERCİMEKÇİ’nin yüksek lisans tezinde, öğrencilere uyguladığı ankette, ailelerin genelde çocuklarının ileride sanat eğitimi almaları konusuna, sıcak bakmadıkları, sanat yoluyla yaşamlarını sürdürüp, iyi bir ekonomik duruma sahip olabileceklerine inanmadıklarını bulgulamıştır.¹⁹² Bu sonuçlar ailelerin, çocuklarının resimle uğraşarak hayatlarını kazanabilecekleri konusunda, çok olumlu düşünmediklerini, düşüncelerin değişken olduğunu göstermektedir.

“Çocuğumun sanatla ilgili bir okula gittiğinde iş imkanı bulabileceğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 663’ü görüş bildirmiştir. Velilerin %31’i önermeye katılmış, %37’si kısmen katılmış, %32’si ise katılmamıştır. Velilerin, sanatla ilgili bir okuldan mezun olduğunda iş imkanı bulunabileceği ile ilgili görüşlerine ait dağılımın, birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bu dağılım velilerin konu ile ilgili görüşlerinde farklılık olduğunu göstermektedir. Bunun, ankete katılan velilerin farklı demografik özelliklere sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

“Sadece yetenekli çocukların resim yapabileceğini düşünüyorum” önermesine ankete katılan velilerin 670’i görüş bildirmiştir. Velilerin %31’i önermeye katılmış, %24’ü kısmen katılmış, %45’i ise katılmamıştır. Velilerin bu konu ile ilgili görüşlerinin dağılımının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Velilerin, sadece yetenekli çocukların resim yapabilecekleri ile ilgili farklı görüşlere sahip olmalarının nedeninin, resim eğitimi ile ilgili yeterince bilgiye sahip olmamaları olarak düşünülmektedir.

“Dini açıdan resim yapmayı sakıncalı buluyorum” önermesine ankete katılan velilerin 666’sı görüş bildirmiştir. Velilerin %7’si önermeye katılmış, %5’i kısmen

¹⁹² Mercimekçi, a.g.tz., s.73.

katılmış, %89'u ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin büyük bir çoğunluğu, resim yapmayı dini açıdan sakıncalı bulmamaktadır.

“Veli toplantılarına gittiğimde resim-iş öğretmeni ile de görüşüyorum” önermesine ankete katılan velilerin 655'i görüş bildirmiştir. Velilerin %42'si önermeye katılmış, %22'si kısmen katılmış, %36'sı ise katılmamıştır. Buna göre; veli toplantılarında, resim öğretmenleri ile de görüşme ile ilgili dağılımlar birbirine yakın olsa da % 42'lik bir kısım, veli toplantılarında resim öğretmenleri ile görüşmediklerini belirtmişlerdir. Bunun sebebinin, resim-iş dersini diğer dersler kadar önemsemedikleri olduğu düşünülmektedir.

“Resim-iş dersinden düşük not verilmemesi gerektiğini düşünüyorum” önermesine ankete katılan velilerin 667'si görüş bildirmiştir. Velilerin %35'i önermeye katılmış, %26'sı kısmen katılmış, %39'u ise katılmamıştır. Velilerin, bu dersten düşük not verilmemesi konusundaki görüşlerine ait dağılımın, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Buna göre; velilerin not konusunda farklı görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

“Resim-iş dersinden alınan notun okul başarısı açısından önemli olduğunu düşünüyorum” önermesine ankete katılan velilerin 667'si görüş bildirmiştir. Velilerin %51'i önermeye katılmış, %31'i kısmen katılmış, %18'i ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, resim dersinden alınan notun, okul başarısı açısından önemli görmektedir. Bunun sebebinin, okul başarısı hesaplanırken resim dersinden alınan notunda değerlendirmeye katıldığı için, veliler tarafından bilinmesi olarak düşünülmektedir.

“Çocuğumun aldığı sanat eğitiminin, yaşamına bir katkısının olmayacağını düşünüyorum” önermesine ankete katılan velilerin 667'si görüş bildirmiştir. Velilerin %19'u önermeye katılmış, %15'i kısmen katılmış, %66'sı ise katılmamıştır. Bu sonuca göre; velilerin çoğunluğu, sanat eğitiminin, çocuklarının yaşamlarına katkı sağlayacağını düşünmektedirler.

1.1.1.2. Bölüm 3: Resim-İş Dersinin Öğrenciye Kazandırdıkları İle ilgili Görüşlere İlişkin Dağılımlar

Bu bölümde, anket formunun 3. bölümünde yer alan, 12 önermeye ait görüşlerin frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır

Tablo 24. Bölüm 3: Resim-İş Dersinin Öğrenciye Kazandırdıkları İle İlgili Görüşlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

ÖNERMELER	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Resim-iş dersinin, çocuğumun yaratıcılığını geliştireceğini düşünüyorum.	555	83	81	12	35	5	671	100
Resim- iş dersinin, çocuğumun duygularını ifade etmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum.	513	76	119	18	38	6	670	100
Resim-iş dersi yoluyla, çocuğumun düşünme, üretme, deneme kapasitesinin gelişeceğini düşünüyorum.	524	78	105	16	39	6	668	100
Resim-iş dersinin, çocuğumun güzellik anlayışını geliştireceğini düşünüyorum.	481	72	129	19	59	9	669	100
Resim-iş dersinin, çocuğumun ruh sağlığına yardımcı olacağını düşünüyorum.	445	67	139	21	83	12	667	100
Resim- iş dersinin, çocuğumun kendini ifade etmesinde yardımcı olacağını düşünüyorum.	458	69	152	23	57	8	667	100
Resim-iş dersinin, çocuğumun sorumluluk, dayanışma işbirliği, yardımlaşma, sevgi, saygı gibi duyguları kazandıracağını düşünüyorum.	385	58	194	29	87	13	666	100
Resim-iş dersinin çocuğuma düzenli olma, düzensizlikten rahatsız olma alışkanlığı kazandıracağını düşünüyorum.	300	45	196	29	170	26	666	100
Resim-iş dersinin, çocuğumun hayal gücünü geliştireceğini düşünüyorum.	551	83	88	13	29	4	668	100
Resim-iş dersinin çocuğumda, sanat eserlerini ve tarihi eserleri koruma bilinci oluşturacağını düşünüyorum.	431	65	170	25	64	10	665	100
Resim-iş dersi aracılığıyla, çocuğumun daha bilinçli seçimler yapabilen bir birey olabileceğini düşünüyorum.	324	49	223	33	118	18	665	100
Resim-iş dersi aracılığıyla, çocuğumun sanata ve sanatçıya değer veren bir birey olabileceğini düşünüyorum.	449	68	155	23	61	9	665	100

Tablo 24 incelendiğinde, “Resim-iş dersinin, çocuğumun yaratıcılığını geliştireceğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 671’i görüş bildirmiştir. Velilerin %83’ü önermeye katılmış, %12’si kısmen katılmış, %5’i ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin büyük bir çoğunluğu, resim-iş dersinin çocuklarının yaratıcılıklarını geliştirdiğini düşünmektedirler. Burada yaratıcılığın sadece resim-iş dersine özgü bir kavramış gibi algılandığı görülse de, aslında yaratıcılık, diğer derslerde de kullanılmakta ve geliştirilebilmektedir.

“Resim-iş dersinin, çocuğumun duygularını ifade etmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 670’i görüş bildirmiştir. Velilerin %76’sı önermeye katılmış, %18’si kısmen katılmış, %6’sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin büyük bir çoğunluğu, çocuklarının kendilerini ifade etmesinde resim-iş dersinin yardımcı olduğunu düşünmektedirler.

“Resim-iş dersi yoluyla, çocuğumun düşünme, üretme, deneme kapasitesinin gelişeceğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 668’i görüş bildirmiştir. Velilerin %78’i önermeye katılmış, %16’sı kısmen katılmış, %6’sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, resim-iş dersinin, çocuklarının, düşünme, üretme, deneme kapasitelerini geliştireceğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinin, çocuğumun güzellik anlayışını geliştireceğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 669’u görüş bildirmiştir. Velilerin %72’si önermeye katılmış, %19’u kısmen katılmış, %9’u ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarının, güzellik anlayışlarını geliştirmede, resim-iş dersinin yardımcı olacağını düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinin, çocuğumun ruh sağlığına yardımcı olacağını düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 667’si görüş bildirmiştir. Velilerin %67’si önermeye katılmış, %21’i kısmen katılmış, %12’si ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarının ruh sağlığına, resim-iş dersinin yardımcı olacağını düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinin, çocuğumun kendini ifade etmesinde yardımcı olacağını düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 667’si görüş bildirmiştir. Velilerin

%69'u önermeye katılmış, %23'ü kısmen katılmış, %8'i ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarının kendilerini ifade etmelerinde, resim-iş dersinin yardımcı olacağını düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinin, çocuğumun sorumluluk, dayanışma, işbirliği, yardımlaşma, sevgi, saygı gibi duyguları kazandıracağını düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 666'sı görüş bildirmiştir. Velilerin %58'i önermeye katılmış, %29'u kısmen katılmış, %13'ü ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, resim-iş dersinin sorumluluk, dayanışma, işbirliği, yardımlaşma, sevgi, saygı gibi duyguları kazandırabileceğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinin çocuğuma, düzenli olma, düzensizlikten rahatsız olma alışkanlığı kazandıracağını düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 666'sı görüş bildirmiştir. Velilerin %45'i önermeye katılmış, %29'u kısmen katılmış, %26'sı ise katılmamıştır. Resim-iş dersinin düzenli olma, düzensizlikten rahatsız olma alışkanlığı kazandıracağı ile ilgili görüşlerin dağılımının, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Önermeye katılanların yüzdesi daha fazla olsa da, önerme ile ilgili görüşler farklılık göstermekte, katılan velilerin oranı yeterli görülmemektedir. Bu farklılığın ve olumsuzluğun nedeninin; velilerin, resim-iş dersinin, bu alışkanlıkları nasıl kazandırabileceğini bilmemeleri olarak düşünülmektedir. Yine velilerin böyle bir özelliği resim-iş dersine değil, daha önemli olarak gördükleri diğer derslere özgü bir kazanım olarak görüyor olabilecekleri düşünülmektedir.

“Resim-iş dersinin, çocuğumun hayal gücünü geliştireceğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 668'i görüş bildirmiştir. Velilerin %83'ü önermeye katılmış, %13'ü kısmen katılmış, %4'ü ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin büyük bir çoğunluğu, resim-iş dersinin, çocuklarının hayal güçlerini geliştireceğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinin, çocuğumda, sanat eserlerini ve tarihi eserleri koruma bilinci oluşturacağını düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 665'i görüş bildirmiştir. Velilerin %65'ü önermeye katılmış, %25'i kısmen katılmış, %10'u ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, sanat eserlerini ve tarihi eserleri koruma bilinci kazanmada, resim-iş dersinin, etkisi olacağını düşünmektedirler.

“Resim-iş dersi aracılığıyla, çocuğumun, daha bilinçli seçimler yapabilen bir birey olabileceğini düşünüyorum ” önermesine, ankete katılan velilerin 665’i görüş bildirmiştir. Velilerin %49’u önermeye katılmış, %33’ü kısmen katılmış, %18’i ise katılmamıştır. Buna göre; çocuklarının daha bilinçli seçimler yapmalarında, resim-iş dersinin etkili olduğunu düşünen ve kısmen bu düşünceye katılan velilerin oranının, yüksek olduğu görülmektedir.

“Resim-iş dersi aracılığıyla, çocuğumun, sanata ve sanatçıya değer veren bir birey olabileceğini düşünüyorum ” önermesine, ankete katılan velilerin 665’i görüş bildirmiştir. Velilerin %68’i önermeye katılmış, %23’ü kısmen katılmış, %9’u ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, resim-iş dersi aracılığı ile, çocuklarının sanata ve sanatçıya değer veren bireyler olabileceklerini düşünmektedirler.

Velilerin bu bölümdeki görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu ve bu beklentilerin de resim-iş dersinin amaçları ile de örtüştüğü görülmektedir.

1.1.1.3. Bölüm 4: Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri İle ilgili Önermelere İlişkin Dağılımlar

Bu bölümde, anket formunun 4. bölümünde yer alan, 12 önermeye ait görüşlerin frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

Tablo 25. Bölüm 4: Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri İle İlgili Görüşlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

ÖNERMELER	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	F	%	f	%
Resim-iş dersinde çocuğuma, resim-iş dersi ile ilgili teknik bilgi ve beceri kazandırılması gerektiğini düşünüyorum.	518	80	92	14	42	6	652	100
Resim- iş dersinde çocuğuma, el becerisini geliştirici sanatsal çalışmalar değil de, günlük hayatında kullanabilecekleri teknolojik bilgi ve beceri kazandırılması gerektiğini düşünüyorum.	252	38	234	36	168	26	654	100
Resim-iş dersinde çocuğuma, güzel sanatlarla ilgili genel bilgilerin verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	495	75	119	18	44	7	658	100
Resim-iş dersinde çocuğuma, çizgisel çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	391	60	156	24	109	16	656	100
Resim-iş dersinde çocuğuma, üç boyutlu çalışmalar (heykel gibi) yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	305	47	200	30	150	23	655	100
Resim- iş dersinde çocuğuma, yerli sanatçılarımızın ve eserlerinin tanıtılması gerektiğini düşünüyorum.	455	70	139	21	61	9	655	100
Resim- iş dersinde çocuğuma, yabancı sanatçıların ve eserlerinin tanıtılması gerektiğini düşünüyorum.	373	57	179	27	105	16	657	100
Resim-iş dersinde çocuğumun, çeşitli müzelere ve sergilere götürülmesi gerektiğini düşünüyorum.	517	79	97	15	42	6	656	100
Resim-iş dersinde çocuğuma, tarihi eserleri görme imkânı sağlanması gerektiğini düşünüyorum.	502	76	102	16	53	8	657	100
Resim-iş dersinde çocuğuma, bireysel çalışmaların yanında, grup çalışmaları da yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	474	72	129	20	52	8	655	100
Resim-iş dersinde çocuğuma, tasarım gücünü geliştirici çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	489	75	123	19	42	6	654	100
Resim-iş dersinde çocuğuma, duygularını ifade edebileceği çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	520	79	97	15	39	6	656	100

Tablo 25 incelendiğinde, “Resim-iş dersinde çocuğuma, resim-iş dersi ile ilgili teknik bilgi ve beceri kazandırılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 652’si görüş bildirmiştir. Velilerin %80’i önermeye katılmış, %14’ü

kısmen katılmış, %6'sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin büyük bir çoğunluğu, resim-iş dersinde, teknik bilgi ve beceri kazandırılması gerektiğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, el becerisini geliştirici sanatsal çalışmalar değil de, günlük hayatlarında kullanabileceği teknolojik bilgi ve beceriler kazandırılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 654'ü görüş bildirmiştir. Velilerin %38'i önermeye katılmış, %36'sı kısmen katılmış, %26'sı ise katılmamıştır. Velilerin, resim-iş dersinde, el becerisini geliştirici sanatsal çalışmalar yaptırılması yerine, teknolojik bilgi ve beceriler verilmesi ile ilgili görüşlerine ait dağılımlarının, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Buna göre; velilerin bu konu ile ilgili görüşlerinin, farklılık gösterdiği düşünülmektedir. Jiil SAFRANSKI yapmış olduğu bir çalışmada önce velilere, resim dersinden beklentileri ile ilgili bir anket dağıtılmış, daha sonra veliler, resim dersi ile ilgili bir bilgilendirme sürecine tabi tutulmuş ve süreç sonunda, aynı anket velilere tekrar uygulanmıştır. Bilgilendirme sürecinden sonra, beklentilerin değiştiği görülmüştür. İlk ankette velilerin %41'i resim dersinde, el becerilerini geliştirici çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünürken, bilgilendirme sürecinden sonra, %54'ü resim dersinde, farklı sanatçı ve eserlerinin tanıtıldığı bir resim dersi programını, uygun görmüşlerdir.¹⁹³ Buradan yola çıkarak, velilerin bilgilendirilmesi ile beklentilerinin değişebileceğini söylemek mümkündür.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, güzel sanatlarla ilgili genel bilgilerin verilmesi gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 658'i görüş bildirmiştir. Velilerin %75'i önermeye katılmış, %18'i kısmen katılmış, %7'si ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarına, güzel sanatlarla ilgili genel bilgilerin verilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, çizgisel çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 656'sı görüş bildirmiştir. Velilerin %60'ı önermeye katılmış, %24'ü kısmen katılmış, %16'sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarına, resim-iş dersinde çizgisel çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünmektedirler.

¹⁹³ Safranski, a.g.tz., s.39 vd.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, üç boyutlu çalışmalar (heykel gibi) yaptırılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 655’i görüş bildirmiştir. Velilerin %47’si önermeye katılmış, %30’u kısmen katılmış, %23’ü ise katılmamıştır. Velilerin, üç boyutlu çalışmalar yaptırılması ile ilgili görüşlerine ait dağılımların, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Buna göre; bu konu ile ilgili veli görüşlerinin farklılık gösterdiği düşünülmektedir. Öğrencilere üç boyutlu çalışmalar (heykel gibi) yaptırılmasının gerekliliğine inanan velilerin oranının diğer önermelere kıyasla düşük olduğu görülmektedir. Dini inançların bu olumsuz yaklaşımda etkili olabileceği, yine heykel çalışmalarının daha kapsamlı ve farklı malzemeler gerektiriyor olması bu bakış açısına neden olarak düşünülmektedir.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, yerli sanatçılarımızın ve eserlerinin tanıtılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 655’i görüş bildirmiştir. Velilerin %70’i önermeye katılmış, %21’i kısmen katılmış, %9’u ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarına, resim-iş dersinde yerli sanatçıların ve onlara ait eserlerin tanıtılması gerektiğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, yabancı sanatçıların ve eserlerinin tanıtılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 657’si görüş bildirmiştir. Velilerin %57’si önermeye katılmış, %27’si kısmen katılmış, %16’sı ise katılmamıştır. Çocuklarına, resim-iş dersinde, yabancı sanatçıların ve onlara ait eserlerin tanıtılmasının gerektiğini düşünen velilerin çoğunlukta olduğu görülsede, bu oranın, yerli sanatçıların ve eserlerinin tanıtılmasının gerektiğini düşünen velilerin oranından daha az olduğu görülmektedir. Buna göre; yerli sanatçıların ve eserlerinin tanıtılmasını isteyen veliler daha çoğunluktadır. Milli duyguların bu düşüncede etkili olduğu düşünülmektedir. Oysa ki sanat, evrensel bir nitelik taşımaktadır ve bu bakış açısıyla değerlendirilmelidir.

“Resim-iş dersinde çocuğumun, çeşitli müzelere, sergilere götürülmesi gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 656’sı görüş bildirmiştir. Velilerin %79’u önermeye katılmış, %15’i kısmen katılmış, %6’sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarının, müze ve sergilere götürülmesini istemektedirler.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, tarihi eserleri görme imkânı sağlanması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 657’si görüş bildirmiştir. Velilerin %76’sı önermeye katılmış, %16’sı kısmen katılmış, %8’i ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarına, tarihi eserleri göreme imkânı sağlanmasını istemektedirler.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, bireysel çalışmaların yanında, grup çalışmaları da yaptırılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 655’i görüş bildirmiştir. Velilerin %72’si önermeye katılmış, %20’si kısmen katılmış, %8’i ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarına, grup çalışmaları da yaptırılması gerektiğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, tasarım gücünü geliştirici çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 654’ü görüş bildirmiştir. Velilerin %75’i önermeye katılmış, %19’u kısmen katılmış, %6’sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarına, tasarım gücünü geliştirici çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünmektedirler.

“Resim-iş dersinde çocuğuma, duygularını ifade edebileceği çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum” önermesine, ankete katılan velilerin 656’sı görüş bildirmiştir. Velilerin %79’u önermeye katılmış, %15’i kısmen katılmış, %6’sı ise katılmamıştır. Buna göre; velilerin çoğunluğu, çocuklarına, duygularını ifade edebilecekleri çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünmektedirler.

Öğrenci velilerinin, bu bölümde ki önermelere genel olarak olumlu yanıtlar verdikleri ve bu beklentilerin de resim-iş dersi amaçları ile örtüştüğü görülmektedir. Bu beklentilerin, daha olumlu bir düzeye çıkarılması için, velilerle işbirliği yapılmasının, velilerin bilgilendirilmesinin, faydalı olabileceği düşünülmektedir.

1.1.2. Bölümler Bazında Yaş, Meslek, Eğitim Durumu ve Aylık Gelire Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde, velilerin beklenti düzeyleri arasında, bölümler bazında yaşa mesleğe, eğitim durumuna ve aylık gelire göre bir farklılık olup olmadığına,

farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin bulgulara ait karşılaştırmalar ve yorumlar yer almaktadır.

1.1.2.1. Bölümler Bazında Yaşa Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde, velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında, bölümler bazında yaş gruplarına göre farklılıklar olup olmadığına, farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin bulgulara ait karşılaştırmalar ve yorumlar yer almaktadır

Tablo 26. Yaşa Göre 1. 2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması

BÖLÜM	YAŞ	N	\bar{x}	SS	p
Bölüm 2	25-35	122	29.38	5.45	0.169
	35-50	525	29.61	4.64	
	50 ve üstü	24	27.71	6.67	
	Toplam	671	29.50	4.89	
Bölüm 3	25-35	121	16.83	6.30	0.364
	35-50	525	17.15	5.02	
	50 ve üstü	24	15.75	4.50	
	Toplam	670	17.04	5.05	
Bölüm 4	25-35	118	17.03	4.84	0.817
	35-50	517	17.27	4.32	
	50 ve üstü	23	16.91	3.92	
	Toplam	658	17.21	4.40	

P>0.05

Tablo 26'da öğrenci velilerinin, bölümler bazında yaşa ait ortalamalarının varyans analizine göre karşılaştırılması görülmektedir. Bölüm 2 için 671 veli görüş bildirmiştir. Buna göre bölüm 2= 20-35 yaş grubunda, 122 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 29.38, standart sapma 5.45, 35-50 yaş grubu 525 veli için aritmetik ortalama 29.61, standart sapma 4.64, 50 ve üstü yaş grubu 24 veli için

aritmetik ortalama 27.71, standart sapma 6.67 olarak bulunmuştur. Bölüm 2 için, üç yaş grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.169 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p=0.169, p>0.05) bulunmuştur. Buna göre; veli beklentileri yaşa göre farklılık göstermemektedir. Bölüm 3 için 670 veli görüş bildirmiştir. Bölüm 3= 20-35 yaş grubunda, 121 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 16.83, standart sapma 6.30, 35-50 yaş grubu 525 veli için aritmetik ortalama 17.15, standart sapma 5.02, 50 ve üstü yaş grubu 24 veli için aritmetik ortalama 15.75, standart sapma 4.50 olarak bulunmuştur. Bölüm 3 için, üç yaş grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.364 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p=0.364, p>0.05) bulunmuştur. Buna göre; bölüm 3 için, veli beklentileri yaşa göre farklılık göstermemektedir.

Bölüm 4 için 658 veli görüş bildirmiştir. Bölüm 4= 20-35 yaş grubunda, 118 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 17.03, standart sapma 4.84, 35-50 yaş grubu 517 veli için aritmetik ortalama 17.27, standart sapma 4.32, 50 ve üstü yaş grubu 23 veli için aritmetik ortalama 16.91 standart sapma 3.92 olarak bulunmuştur. Bölüm 3 için, üç yaş grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.817 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p=0.817, p>0.05) bulunmuştur. Buna göre; bölüm 4 için de, veli beklentileri yaşa göre farklılık göstermemektedir. Bu sonuçlara göre; velilerin resim-iş dersinden beklentilerinde, velilerin yaşlarının bir etkisinin olmadığı, yaş faktörünün beklentileri etkilemediği ve farklılık yaratmadığı görülmüştür.

1.1.2.2. Bölümler Bazında Mesleğe Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde, velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında, bölümler bazında meslek gruplarına göre farklılıklar olup olmadığına, farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin bulgulara ait karşılaştırmalar ve yorumlar yer almaktadır

Tablo 27. Mesleğe Göre 1. 2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması

BÖLÜM	MESLEK	N	\bar{x}	SS	p
Bölüm 2	İşçi	149	30.24	4.52	0.005*
	Memur	118	28.53	4.48	
	Esnaf	39	30.05	4.15	
	Serbest meslek	246	29.22	4.89	
	Düzenli bir işi yok	101	30.56	5.11	
	Toplam	653	29.58	4.77	
Bölüm 3	İşçi	148	17.28	4.58	0.093
	Memur	118	16.13	5.02	
	Esnaf	39	17.56	4.94	
	Serbest meslek	246	16.98	5.14	
	Düzenli bir işi yok	101	17.95	5.38	
	Toplam	652	17.08	5.04	
Bölüm 4	İşçi	145	18.14	4.97	0.005*
	Memur	116	16.37	4.06	
	Esnaf	38	18.39	4.67	
	Serbest meslek	243	16.91	4.15	
	Düzenli bir işi yok	100	17.27	4.19	
	Toplam	642	17.24	4.41	

*p<0.05

Tablo 27'de öğrenci velilerinin, bölümler bazında mesleğe ait ortalamaların varyans analizine göre karşılaştırılması görülmektedir. Bölüm 2 için 653 veli görüş bildirmiştir. Buna göre bölüm 2=işçi meslek grubunda, 149 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 30.24, standart sapma 4.52, memur grubu 118 veli için aritmetik ortalama 28.53, standart sapma 4.48, esnaf grubu 39 veli için aritmetik ortalama 30.05, standart sapma 4.15, serbest meslek grubu 246 veli için aritmetik ortalama 29.22 standart sapma 4.89, düzenli bir işi olmayan 101 veli için aritmetik ortalama 30.56 standart sapma 5.11 olarak bulunmuştur. Bölüm 2 için, beş meslek

grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.005 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.005, p<0.05) bulunmuştur. Buna göre; veli beklentileri meslek gruplarına göre farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamaları düşük olan meslek grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında bölüm 2 için, en olumlu görüş bildiren meslek grupları sırasıyla; memurlar, ardından serbest meslek sahipleri, sonrasında esnaf, işçi ve son olarak da düzenli bir işi olmayanlar olduğu saptanmıştır. Memur grubunun en olumlu görüş bildiren meslek grubu olmasının nedeninin, memur kesiminin daha eğitilmiş bireyler olmasından, bu nedenle de, sanata ve sanat ile ilgili derslere bakış açılarının daha üst düzeyde olmasından, bu derslerin önemini bilincinde bireyler olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Düzenli bir işi olmayan grubun en olumsuz görüş bildiren grup olmasının nedeni de, bu grubun eğitim seviyesinin düşük olmasına, sosyal ve kültürel yapılarının, bu dersin önemi ve gerekliliğini kavrayamamalarına neden olmasına bağlanmaktadır.

Bölüm 3 için 652 veli görüş bildirmiştir. Buna göre bölüm 3=işçi meslek grubunda, 148 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 17.28, standart sapma 4.58, memur grubu 118 veli için aritmetik ortalama 16.13, standart sapma 5.02 esnaf grubu 39 veli için aritmetik ortalama 17.56, standart sapma 4.94, serbest meslek grubu 246 veli için aritmetik ortalama 16.98, standart sapma 5.14, düzenli bir işi olmayan 101 veli için aritmetik ortalama 17.95, standart sapma 5.38 olarak bulunmuştur. Bölüm 3 için, beş meslek grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.093 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p=0.093, p>0.05) bulunmuştur. Buna göre; veli beklentileri bölüm 3’de de meslek gruplarına göre farklılık göstermemektedir. Yine aritmetik ortalamaları düşük olan meslek grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında, bölüm 3 için, en olumlu görüş bildiren meslek grupları sırasıyla; memurlar, ardından serbest meslek sahipleri, sonrasında işçi, esnaf ve son olarak da düzenli bir işi olmayanlardır. Bölüm 3’de de, memur grubunun en olumlu görüş bildiren meslek grubu olduğu görülmüştür. Bu sonuç yine memur grubunun, eğitim seviyesinin yüksek olmasına bağlanmaktadır.

Bölüm 4 için 642 veli görüş bildirmiştir. Buna göre bölüm 4=işçi meslek grubunda, 145 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 18.14, standart sapma 4.97, memur grubu 116 veli için aritmetik ortalama 16.37, standart sapma 4.06 esnaf grubu 38 veli için aritmetik ortalama 18.39, standart sapma 4.67, serbest meslek grubu 243 veli için aritmetik ortalama 16.91, standart sapma 4.15, düzenli bir işi olmayan 100 veli için aritmetik ortalama 17.27, standart sapma 4.19 olarak bulunmuştur. Bölüm 4 için, beş meslek grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.005 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.005$, $p<0.05$) bulunmuştur. Buna göre; veli beklentileri bölüm 4'de de meslek gruplarına göre farklılık göstermektedir. Yine aritmetik ortalamaları düşük olan meslek grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında, bölüm 4 için, en olumlu görüş bildiren meslek grupları sırasıyla; memurlar, ardından serbest meslek sahipleri, sonrasında düzenli işi olmayanlar, işçiler ve son olarak da esnaf grubu olmuştur. Bölüm 4'de de, memur grubunun en olumlu görüş bildiren meslek grubu olduğu görülmüştür. Bu sonuç yine, memur grubunun eğitim seviyesinin yüksek olmasına, düzenli bir işi olmayan grubun sosyal, kültürel ekonomik özelliklerinden kaynaklanan bakış açılarına bağlanmaktadır.

Bu sonuçlara göre; velilerin resim-iş dersinden beklentilerinde, velilerin mesleklerinin etkili olduğu, meslek faktörünün beklentileri etkilediği ve beklentiler arasında farklılık yarattığı görülmüştür.

Tablo 28. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Mesleğe Göre TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması

BÖLÜM	MESLEK	İşçi	Memur	Esnaf	Serbest Meslek	Düzenli Bir İşi Yok
Bölüm 2	İşçi	–	0.029*	–	–	–
	Memur	0.029*	–	–	–	0.014*
	Esnaf	–	–	–	–	–
	Serbest Meslek	–	–	–	–	–
	Düzenli Bir İşi Yok	–	0.014*	–	–	–
Bölüm 3	İşçi	–	–	–	–	–
	Memur	–	–	–	–	–
	Esnaf	–	–	–	–	–
	Serbest Meslek	–	–	–	–	–
	Düzenli Bir İşi Yok	–	–	–	–	–
Bölüm 4	İşçi	–	0.010*	–	–	–
	Memur	0.010*	–	–	–	–
	Esnaf	–	–	–	–	–
	Serbest Meslek	–	–	–	–	–
	Düzenli Bir İşi Yok	–	–	–	–	–

*p<0.05

Tablo 28’de, bölümlere ait veli beklentilerinin, mesleğe göre TUKEY-HSD ile çoklu karşılaştırılması görülmektedir. Bölümler bazında, meslek grupları ortalamalarında, varyans analizine göre anlamlı bulunanlar, Post-Hoc testlerinden TUKEY-HSD ile karşılaştırılmıştır. Bölüm 2 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre velilerden işçi grubu ile memur grubunun beklentileri arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.029, p<0.05), memur grubu ile düzenli bir işi olmayan grubun beklentileri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.014, p<0.05), bulunmuştur. Bölüm 2 için, diğer meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 2’de yer alan resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler, meslek grupları arasında farklılık göstermektedir. Meslek gruplarına göre veli beklentilerinin değişmesinin nedeninin;

meslek gruplarının sahip oldukları eğitim düzeyleri, resim iş dersinin önemi ve gerekliliği ile ilgili bilgilerinin yetersizliği, velilerin sosyal kültürel yapılarının farklılığı olduğu düşünülmektedir.

Bölüm 3 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; velilerin beklentileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Bölüm 4 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; sadece memur grubu veliler ile işçi velilerin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.010$, $p<0.05$) görülmüştür. Bölüm 4 için, diğer meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 4’de yer alan öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri ile ilgili görüşler, memurlar ile işçi veliler arasında farklılık göstermektedir. Bu meslek gruplarındaki veli görüşlerinin değişmesinin nedeninin yine, meslek gruplarının sahip oldukları eğitim düzeyleri resim iş dersinin önemi ve gerekliliği ile ilgili bilgilerinin yetersizliği, velilerin sosyal kültürel yapılarının farklılığı olduğu düşünülmektedir.

Genel olarak bakıldığında, bölüm 2 için bildirilen görüşlerin, meslek gruplarına göre diğer bölümlere nazaran, daha fazla farklılık gösterdiği, bu bölümde yer alan önermelere meslek gruplarının farklı olarak yaklaştığı görülmektedir. Bunun sebebinin, bölüm 2’de yer alan soruların kişilere göre görecelik gösterebilecek nitelikte sorular olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Her iki bölümde de farklılığın memur grubu ile diğer gruplar arasında olmasının nedeninin, memur grubunun daha bilinçli bireyler olması olduğu düşünülmektedir.

1.1.2.3. Bölümler Bazında Eğitim Durumuna Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde, velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında, bölümler bazında eğitim durumuna göre farklılıklar olup olmadığına, farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin bulgulara ait karşılaştırmalar ve yorumlar yer almaktadır

Tablo 29. Eğitim Durumuna Göre 1. 2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması

BÖLÜM	EĞİTİM DURUMU	N	\bar{x}	SS	P
Bölüm 2	Okuma yazma bilmiyor	15	30.40	3.92	0.000*
	İlkokul	212	30.93	5.42	
	Ortaokul	88	29.61	4.51	
	Lise	166	29.23	4.66	
	Üniversite ve üstü	187	28.11	4.24	
	Diğer	4	24.75	3.40	
	Toplam	672	29.51	4.89	
Bölüm 3	Okuma yazma bilmiyor	15	18.73	3.83	0.000*
	İlkokul	212	17.99	5.32	
	Ortaokul	88	17.62	4.62	
	Lise	165	16.92	5.51	
	Üniversite ve üstü	187	15.77	4.29	
	Diğer	4	13.00	1.41	
	Toplam	671	17.05	5.05	
Bölüm 4	Okuma yazma bilmiyor	14	17.29	4.36	0.000*
	İlkokul	207	18.22	4.47	
	Ortaokul	85	17.96	5.36	
	Lise	163	16.81	4.46	
	Üniversite ve üstü	187	16.19	3.42	
	Diğer	3	12.67	0.58	
	Toplam	659	17.22	4.40	

*p<0.005

Tablo 29’da öğrenci velilerinin, bölümler bazında eğitim durumuna ait ortalamalarının varyans analizine göre karşılaştırılması görülmektedir. Bölüm 2 için 672 veli görüş bildirmiştir. Buna göre; bölüm 2=okuma yazma bilmeyen 15 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 30.40, standart sapma 3.92, ilkokul mezunu 212 veli için aritmetik ortalama 30.93, standart sapma 5.42, ortaokul mezunu

88 veli için aritmetik ortalama 29.61, standart sapma 4.51, lise mezunu 166 veli için aritmetik ortalama 29.23, standart sapma 4.66, üniversite ve üstü 187 veli için aritmetik ortalama 28.11, standart sapma 4.24, diğer grubunu işaretleyen 4 veli için aritmetik ortalama 24.75, standart sapma 3.40 olarak bulunmuştur. Bölüm 2 için, altı eğitim grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.000 olup, ortalamalar arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$) bulunmuştur. Buna göre; veli beklentileri eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir. Aritmetik ortalamaları düşük olan eğitim düzeyi grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında, bölüm 2 için, en olumlu görüş bildiren eğitim durumu grupları sırasıyla; diğer seçeneğini içeren grup, ardından üniversite ve üstü grup, sonrasında lise, ortaokul, okuma yazma bilmeyen ve son olarak da ilkokul mezunlarıdır. Buradan yola çıkarak, eğitim düzeyinin beklentileri etkilediğini söyleyebiliriz. Eğitim düzeyleri yüksek olan velilerin, yapılan ankette daha olumlu görüşler bildirmelerinin nedeninin; eğitim durumu yüksek olan velilerin resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili, dersin önemi ve gerekliliği ile ilgili bilgilerinin ve sanata bakış açılarının daha yüksek düzeyde olması olduğu düşünülmektedir.

Bölüm 3 için 671 veli görüş bildirmiştir. Bölüm 3=okuma yazma bilmeyen 15 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 18.73, standart sapma 3.83, ilkokul mezunu 212 veli için aritmetik ortalama 17.99, standart sapma 5.32, ortaokul mezunu 88 veli için aritmetik ortalama 17.62, standart sapma 4.62, lise mezunu 165 veli için aritmetik ortalama 16.92, standart sapma 5.51, üniversite ve üstü 187 veli için aritmetik ortalama 15.77, standart sapma 4.29, diğer grubunu işaretleyen 4 veli için aritmetik ortalama 13.00, standart sapma 1.41 olarak bulunmuştur. Bölüm 3 için, altı eğitim grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.000 olup, ortalamalar arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$) bulunmuştur. Buna göre; resim-iş dersinden veli beklentileri eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir. Yine aritmetik ortalamaları düşük olan eğitim düzeyi grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında, bölüm 3 için, en olumlu görüş bildiren eğitim durumu grupları sırasıyla; diğer seçeneğini içeren grup, ardından üniversite ve üstü grup,

sonrasında lise, ortaokul, ilkokul ve son olarak da, okuma yazma bilmeyenlerdir. Buradan yola çıkarak, eğitim düzeyinin beklentileri etkilediğini söyleyebiliriz. Eğitim düzeyleri yüksek olan velilerin, yapılan ankette daha olumlu görüşler bildirmelerinin sebebinin; eğitim durumu yüksek olan velilerin resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili, dersin önemi ve gerekliliği ile ilgili bilgilerinin ve sanata bakış açılarının daha yüksek düzeyde olması olduğu düşünülmektedir.

Bölüm 4 için 659 veli görüş bildirmiştir. Bölüm 4=okuma yazma bilmeyen 14 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 17.29, standart sapma 4.36, ilkokul mezunu 207 veli için aritmetik ortalama 18.22, standart sapma 4.47, ortaokul mezunu 85 veli için aritmetik ortalama 17.96, standart sapma 5.36, lise mezunu 163 veli için aritmetik ortalama 16.81, standart sapma 4.46, üniversite ve üstü 187 veli için aritmetik ortalama 16.19, standart sapma 3.42, diğer grubunu işaretleyen 3 veli için aritmetik ortalama 12.67, standart sapma 0.58 olarak bulunmuştur. Bölüm 4 için, altı eğitim grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.000 olup, ortalamalar arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$) bulunmuştur. Buna göre; resim-iş dersinden veli beklentileri 3. bölüm için de, eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir. Yine aritmetik ortalamaları düşük olan eğitim düzeyi grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında, bölüm 4 için, en olumlu görüş bildiren eğitim durumu grupları sırasıyla; diğer seçeneğini içeren grup, ardından üniversite ve üstü grup, sonrasında lise, okuma yazma bilmeyen, ortaokul ve son olarak da ilkokul mezunlarıdır. Bu bölümde okuma yazma bilmeyen grubun görüşleri, ortaokul ve ilkokul mezunu velilerin görüşlerinden daha olumlu görülmektedir. Buradan yola çıkarak, eğitim düzeyinin beklentileri etkilediğini söyleyebiliriz. Eğitim düzeyleri yüksek olan velilerin, yapılan ankette genel olarak daha olumlu görüşler bildirmelerinin nedeninin yine, eğitim durumu yüksek olan velilerin resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili, dersin önemi ve gerekliliği ile ilgili bilgilerinin ve sanata bakış açılarının daha yüksek düzeyde olması olduğu düşünülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen grubun ortalamalarına bakıldığında, diğer eğitim gruplarından oldukça farklı düşüncelere sahip oldukları ve en olumlu görüşleri bildirdikleri görülmektedir. Bu

grubun daha yüksek bir eğitim düzeyine sahip oldukları, bu nedenle de görüşlerinin yüksek oranda farklılık gösterdiği düşünülmektedir.

Bu sonuçlara göre; velilerin resim-iş dersinden beklentilerinde, eğitim durumlarının etkili olduğu, eğitim düzeyinin beklentileri etkilediği ve farklılık yarattığı eğitim düzeyinin yükseldikçe beklentilerinde yükseldiği görülmüştür.

Tablo 30. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Eğitim Durumuna Göre TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması

BÖLÜM	EĞİTİM DURUMU	Okuma Yazma Bilmiyor	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite ve Üstü	Diğer
Bölüm 2	Okuma Yazma Bilmiyor	-	-	-	-	-	-
	İlkokul	-	-	-	0.008*	0.000*	-
	Ortaokul	-	-	-	-	-	-
	Lise	-	0.008*	-	-	-	-
	Üniversite ve Üstü	-	0.000*	-	-	-	-
	Diğer	-	-	-	-	-	-
Bölüm 3	Okuma Yazma Bilmiyor	-	-	-	-	-	-
	İlkokul	-	-	-	-	0.000*	-
	Ortaokul	-	-	-	-	0.046*	-
	Lise	-	-	-	-	-	-
	Üniversite ve Üstü	-	0.000*	0.046*	-	-	-
	Diğer	-	-	-	-	-	-
Bölüm 4	Okuma Yazma Bilmiyor	-	-	-	-	-	-
	İlkokul	-	-	-	0.024*	0.000*	-
	Ortaokul	-	-	-	-	0.022*	-
	Lise	-	0.024*	-	-	-	-
	Üniversite ve Üstü	-	0.000*	0.022*	-	-	-
	Diğer	-	-	-	-	-	-

*p<0.05

Tablo 30’da, bölümlere ait veli beklentilerinin, eğitim durumuna göre TUKEY HSD ile çoklu karşılaştırılması görülmektedir. Bölümler bazında, eğitim durumu grupları ortalamalarında, varyans analizine göre anlamlı bulunanlar, Post-Hoc testlerinden TUKEY-HSD ile karşılaştırılmıştır. Bölüm 2 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; ilkokul mezunu veliler ile lise mezunu velilerin beklentileri arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.008$, $p<0.05$), yine ilkokul mezunu velilerin beklentileri ile üniversite ve üstü eğitim gören velilerin beklentileri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$) bulunmuştur. Bölüm 2 için, diğer eğitim durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 2’de yer alan resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler, eğitim durumu grupları arasında farklılık göstermektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan veliler ile, eğitim düzeyi düşük olan velilerin, resim-iş dersinden beklentileri aynı değildir. Buradan yola çıkarak, eğitim düzeyinin bakış açılarını yönlendirmede etkili olduğu, eğitim düzeyi yüksek olan velilerin bu derse daha olumlu baktıkları, gerekliliği ve önemini daha iyi kavradıkları, bu nedenle de yaklaşımlarının daha farklı olduğu söylenebilir.

Bölüm 3 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; üniversite ve üstü mezunu veliler ile, ilkokul mezunu velilerin beklentileri arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$), yine üniversite ve üstü mezunu velilerin beklentileri ile, ortaokul mezunu velilerin beklentileri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.046$, $p<0.05$) bulunmuştur. Bölüm 3 için, diğer eğitim durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 3’de yer alan resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili görüşler, eğitim durumu grupları arasında farklılık göstermektedir. Bölüm 3 için de eğitim düzeyi yüksek olan veliler ile, eğitim düzeyi düşük olan velilerin, resim-iş dersinden beklentileri aynı değildir. Buradan yola çıkarak yine, eğitim düzeyinin bakış açılarını yönlendirmede etkili olduğu, eğitim düzeyi yüksek olan velilerin bu derse daha olumlu baktıkları, gerekliliği ve önemini daha iyi kavradıkları, bu nedenle de yaklaşımlarının daha farklı olduğu düşünülmektedir.

Bölüm 4 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; ilkokul mezunu veliler ile, lise mezunu velilerin beklentileri arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.024$, $p<0.05$), ilkokul mezunları ile, üniversite ve üstü eğitim gören velilerin beklentileri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.000$ $p<0.05$) ve ortaokul mezunu velilerin beklentileri ile, üniversite ve üstü mezunu velilerin beklentileri arasındaki farkın, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.022$, $p<0.05$) bulunmuştur. Bölüm 4 için, diğer eğitim durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 4’de yer alan öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri ile ilgili görüşler, eğitim durumu grupları arasında farklılık göstermektedir. Bölüm 4 için de eğitim düzeyi yüksek olan veliler ile, eğitim düzeyi düşük olan velilerin, resim-iş dersinden beklentileri aynı değildir. Buradan yola çıkarak yine, eğitim düzeyinin bakış açılarını yönlendirmede etkili olduğu bu nedenle de yaklaşımlarının daha farklı olduğu düşünülmektedir. Her 3 bölümde de üniversite ve üstü mezunu velilerin görüşleri farklılık yaratan grup olmuştur. Bu grubun görüşleri, özellikle ilkokul ve ortaokul mezunu velilerin görüşlerinden farklılık göstermektedir. Yine lise ile ilkokul mezunu velilerin görüşlerinde de genel olarak farklılık görülmektedir.

1.1.2.4. Bölümler Bazında Aylık Gelire Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde, velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında, bölümler bazında aylık gelir gruplarına göre farklılıklar olup olmadığına, farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin bulgulara ait karşılaştırmalar ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 31. Aylık Gelire Göre 1. 2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması

BÖLÜM	AYLIK GELİR	N	\bar{x}	SS	P
Bölüm 2	Asgari ücret	135	30.75	5.09	0.001*
	500-750 YTL	157	29.79	5.11	
	750-1000 YTL	107	28.91	4.62	
	1000-1500 YTL	90	29.34	4.87	
	1500 YTL ve üstü	144	28.46	4.41	
	Toplam	633	29.48	4.89	
Bölüm 3	Asgari ücret	134	18.31	5.31	0.007*
	500-750 YTL	157	17.08	4.99	
	750-1000 YTL	107	16.61	4.89	
	1000-1500 YTL	90	16.34	4.98	
	1500 YTL ve üstü	144	16.28	4.79	
	Toplam	632	16.97	5.04	
Bölüm 4	Asgari ücret	133	18.74	5.32	0.000*
	500-750 YTL	153	17.25	4.46	
	750-1000 YTL	106	17.07	3.75	
	1000-1500 YTL	88	16.32	3.80	
	1500 YTL ve üstü	141	16.38	3.99	
	Toplam	621	17.21	4.44	

*p<0.05

Tablo 31’de öğrenci velilerinin, bölümler bazında aylık gelire ait ortalamalarının varyans analizine göre karşılaştırılması görülmektedir. Bölüm 2 için 633 veli görüş bildirmiştir. Buna göre; bölüm 2=asgari ücret alan 135 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 30.75, standart sapma 5.09, 500-750 YTL aylık geliri olan 157 veli için aritmetik ortalama 29.79, standart sapma 5.11, 750-1000 YTL aylık geliri olan 107 veli için aritmetik ortalama 28.91, standart sapma 4.62, 1000-1500 YTL aylık geliri olan 90 veli için aritmetik ortalama 29.34, standart sapma 4.87, 1500 YTL ve üstü aylık geliri olan 144 veli için aritmetik ortalama 28.46, standart sapma 4.41, olarak

bulunmuştur. Bölüm 2 için, beş gelir grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın anlamlılık testine göre p değeri 0.001 olup, ortalamalar arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.001$, $p<0.05$) bulunmuştur. Buna göre; velilerin resim-iş dersinden beklentileri aylık gelire göre farklılık göstermektedir. Yine aritmetik ortalamaları düşük olan aylık gelir grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında, bölüm 2 için, en olumlu görüş bildiren gelir gruplarının sırasıyla; 1500 YTL ve üstü grup, ardından geliri 750-1000YTL olan grup, sonrasında geliri 1000-1500 YTL olan grup, daha sonra geliri 500-750 YTL olan grup ve son olarak da asgari ücret alan grup olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkarak, aylık gelirin beklentileri etkilediğini söyleyebiliriz. Aylık gelirleri yüksek olan velilerin, yapılan ankette daha olumlu görüş bildirdikleri, gelir durumunun düştükçe, bakış açılarının olumsuzlaştığı görülmektedir. Resim-iş dersinden veli beklentilerinin, aylık gelire göre farklılık göstermesinin nedeninin, gelir durumu düşük olan velilerin resim-iş dersini pahalı ve masraflı bir ders olarak görmeleri, malzeme alınması gereken bir ders olması ve gelir durumu düşük olan velilerin bu masraflara karşı tepkili yaklaşımları, bundan dolayı da resim-iş dersi ile ilgili düşüncelerinin daha olumsuz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yine, gelir düzeyi düşük olan velilerin, sosyal ve kültürel açıdan birikimlerinin daha yetersiz olabileceği bundan dolayı da, resim-iş dersi gibi, sanatsal içerikli bir dersin, çocuk için önemini ve gerekliliğini anlayamamaları, yine maddi sıkıntılarında etkisiyle, çocuklarının sınav kazanmaları için gerekli olan diğer dersleri daha ön planda tutmaları buna sebep olarak düşünülmektedir.

Bölüm 3 için 632 veli görüş bildirmiştir. Buna göre; bölüm 3=asgari ücret alan 134 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 18.31, standart sapma 5.31 500-750 YTL aylık geliri olan 157 veli için aritmetik ortalama 17.08, standart sapma 4.99, 750-1000 YTL aylık geliri olan 107 veli için aritmetik ortalama 16.61, standart sapma 4.89, 1000-1500 YTL aylık geliri olan 90 veli için aritmetik ortalama 16.34 standart sapma 4.98, 1500 YTL ve üstü aylık geliri olan 144 veli için aritmetik ortalama 16.28, standart sapma 4.79, olarak bulunmuştur. Bölüm 3 için, beş gelir grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın anlamlılık testine göre p değeri 0.007 olup, ortalamalar arasındaki farkın $p:0.05$ düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.007$,

$p < 0.05$) bulunmuştur. Buna göre; velilerin resim-iş dersinden beklentileri aylık gelire göre farklılık göstermektedir. Yine aritmetik ortalamaları düşük olan aylık gelir grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak ortalamalara bakıldığında, bölüm 3 için, en olumlu görüş bildiren gelir gruplarının sırasıyla; 1500 YTL ve üstü grup, ardından geliri 1000-1500 YTL olan grup ve geliri 750-1000 YTL olan grup, sonrasında geliri 500-750 YTL olan grup ve son olarak da asgari ücret alan grup olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkarak, aylık gelirin beklentileri etkilediğini söyleyebiliriz. Bölüm 2’de olduğu gibi, aylık gelirleri yüksek olan velilerin, yapılan ankette daha olumlu görüş bildirdikleri, gelir durumunun düştükçe, bakış açılarının olumsuzlaştığı görülmektedir. Yine resim-iş dersinden veli beklentilerinin, aylık gelire göre farklılık göstermesine sebebinin, gelir durumu düşük olan velilerin resim-iş dersini pahalı ve masraflı bir ders olarak görmeleri, malzeme alınması gereken bir ders olması ve gelir durumu düşük olan velilerin bu masraflara karşı tepkili yaklaşımları olduğu, bu durumun resim-iş dersi ile ilgili düşüncelerini olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Yine, gelir düzeyi düşük olan velilerin, sosyal ve kültürel açıdan birikimlerinin daha yetersiz olabileceği bundan dolayı da, resim-iş dersi gibi, sanatsal içerikli bir dersin, çocuk için önemini ve gerekliliğini anlayamamaları, yine maddi sıkıntılarında etkisiyle, çocuklarının sınav kazanmaları için gerekli olan diğer dersleri daha ön planda tutmaları, sebep olarak düşünülmektedir.

Bölüm 4 için 621 veli görüş bildirmiştir. Buna göre; bölüm 4=asgari ücret alan 133 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 18.74, standart sapma 5.32 500-750 YTL aylık geliri olan 153 veli için aritmetik ortalama 17.25, standart sapma 4.46, 750-1000 YTL aylık geliri olan 106 veli için aritmetik ortalama 17.07, standart sapma 3.75, 1000-1500 YTL aylık geliri olan 88 veli için aritmetik ortalama 16.32 standart sapma 3.80, 1500 YTL ve üstü aylık geliri olan 141 veli için aritmetik ortalama 16.38, standart sapma 3.99, olarak bulunmuştur. Bölüm 4 için, beş gelir grubuna ait ortalamalar arasındaki farkın anlamlılık testine göre p değeri 0.000 olup, ortalamalar arasındaki farkın $p < 0.05$ düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p = 0.000$, $p < 0.05$) bulunmuştur. Buna göre; velilerin resim-iş dersinden beklentileri bu bölümde de aylık gelire göre farklılık göstermektedir. Yine aritmetik ortalamaları düşük olan aylık gelir grubunun olumlu, yüksek olan grubun olumsuz görüş bildirdiği varsayılarak

ortalamalara bakıldığında, bölüm 4 için, en olumlu görüş bildiren gelir gruplarının sırasıyla; aylık geliri 1000-1500 YTL olan grup, ardından geliri 1500 YTL ve üstü olan grup, sonrasında geliri 750-500 YTL olan grup, daha sonra aylık geliri 500- 750 YTL olan grup ve son olarak da asgari ücret alan grup olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkarak, aylık gelirin beklentileri etkilediğini söyleyebiliriz. Bölüm 2 ve bölüm 3’de olduğu gibi, aylık gelirleri yüksek olan velilerin, yapılan ankette daha olumlu görüş bildirdikleri, gelir durumunun düştükçe, bakış açılarının olumsuzlaştığı görülmektedir. Bunun sebebinin; bölüm 2 ve bölüm 3’de belirtilen sebeplerle aynı olduğu düşünülmektedir.

Bu sonuçlara göre; velilerin resim-iş dersinden beklentilerinde, velilerin aylık gelirlerinin etkili olduğu, aylık gelir faktörünün beklentileri etkilediği ve beklentiler arasında farklılık yarattığı, aylık gelirin arttıkça beklentilerin daha olumlu olduğu görülmüştür. Bunun nedeninin, gelir düzeyi düşük olan grubun eğitim ve kültür seviyesinin de düşük olması, bu dersi pahalı ve masraflı bulması, önemini ve gerekliliğini kavrayamamış olması olduğu düşünülmektedir.

**Tablo 32. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Aylık Gelire Göre
TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması**

BÖLÜM	AYLIK GELİR	Asgari Ücret	500-750 YTL	750-1000 YTL	1000-1500 YTL	1500 YTL ve üstü
Bölüm 2	Asgari ücret	–	–	0.028*	–	0.001*
	500-750 YTL	–	–	–	–	–
	750-1000 YTL	0.028*	–	–	–	–
	1000-1500 YTL	–	–	–	–	–
	1500 YTL ve üstü	0.001*	–	–	–	–
Bölüm 3	Asgari ücret	–	–	–	0.034*	0.007*
	500-750 YTL	–	–	–	–	–
	750-1000 YTL	–	–	–	–	–
	1000-1500 YTL	0.034*	–	–	–	–
	1500 YTL ve üstü	0.007*	–	–	–	–
Bölüm 4	Asgari ücret	–	0.035*	0.028*	0.001*	0.000*
	500-750 YTL	0.035*	–	–	–	–
	750-1000 YTL	0.028*	–	–	–	–
	1000-1500 YTL	0.001*	–	–	–	–
	1500 YTL ve üstü	0.000*	–	–	–	–

*p<0.05

Tablo 32’de, bölümlere ait veli beklentilerinin, aylık gelire göre TUKEY-HSD ile çoklu karşılaştırılması görülmektedir. Bölümler bazında, aylık gelir ortalamalarında varyans analizine göre anlamlı bulunanlar, Post-Hoc testlerinden TUKEY-HSD ile karşılaştırılmıştır. Bölüm 2 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; asgari ücret alan veliler ile, aylık geliri 1500 YTL ve üstü olan velilerin beklentileri arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.001, p<0.05), yine asgari ücret ile aylık geliri 750-1000 YTL olan velilerin beklentileri arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.028, p<0.05) bulunmuştur. Bölüm 2 için, diğer aylık gelir grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 2’de yer alan resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler, aylık gelire göre farklılık göstermektedir. Aylık geliri yüksek olan veliler ile, aylık geliri düşük

olan velilerin, resim-iş dersinden beklentileri aynı değildir. Özellikle de asgari ücret alan velilerin beklentileri üst gelir grubundaki velilerin beklentileri farklılık göstermektedir. Buradan yola çıkarak, aylık gelirin, bakış açılarını yönlendirmede etkili olduğu, aylık geliri yüksek olan velilerin bu derse daha olumlu baktıkları, bu nedenle de yaklaşımlarının daha farklı olduğu düşünülmektedir. Aylık gelirin, yaşam şartlarını ve hayata bakış açılarını etkilediği düşünüldüğünde, okullarda verilen sanat eğitimi ile ilgili görüşlerin ekonomik imkânlarla göre değişkenlik göstermesi, sosyoekonomik şartların belirleyiciliğini göstermektedir.

Bölüm 3 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; asgari ücret alan veliler ile, aylık geliri 1500 YTL ve üstü olan velilerin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.007$, $p<0.05$), yine asgari ücret ile aylık geliri 1000-1500 YTL olan velilerin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ($p=0.034$, $p<0.05$) bulunmuştur. Bölüm 3 için, diğer aylık gelir grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 3’de yer alan resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili genel görüşler, aylık gelire göre farklılık göstermektedir. Aylık geliri yüksek olan veliler ile, aylık geliri düşük olan velilerin, resim-iş dersinden beklentileri aynı olmamaktadır. Bölüm 2 için olduğu gibi bölüm 3 de yine farklılık, asgari ücret ile üst gelir grubu arasındadır. Buradan yola çıkarak, aylık gelirin, bakış açılarını yönlendirmede etkili olduğu, aylık geliri yüksek olan velilerin bu derse daha olumlu baktıkları, bu nedenle de yaklaşımlarının daha farklı olduğu düşünülmektedir. Bölüm 3’de yer alan, resim-iş dersi ile ilgili kazanımlar, aylık geliri yüksek velilerce olumlu ve gerekli görülmüş, aylık geliri düşük olan velilerce daha olumsuz görülmüştür. Ekonomik açıdan daha düşük seviyede olan velilerin, çocuklarının daha çok, diğer derslerine önem göstererek başarılı olmalarını beklemeleri, sosyal ve kültürel açıdan kendilerini geliştirmelerinin de gerekli olduğunun farkına varamamaları, bakış açılarındaki bu farklılığa sebep olarak düşünülmektedir.

Bölüm 4 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; asgari ücret alan veliler ile, aylık geliri 500-750 YTL olan velilerin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.035$, $p<0.05$), yine asgari ücret alan veliler ile aylık

geliri 750-1000 YTL olan velilerin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.028$, $p<0.05$), yine asgari ücret alan veliler ile aylık geliri 1000-1500 YTL olan velilerin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.001$, $p<0.05$), yine asgari ücret alan veliler ile aylık geliri 1500YTL ve üstü olan velilerin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$) bulunmuştur. Bölüm 4 için, diğer aylık gelir grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre; bölüm 4’de yer alan öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri ile ilgili görüşler, aylık gelire göre farklılık göstermektedir. Asgari ücret alan velilerin beklentileri ile, diğer tüm gelir gruplarının beklentileri arasında fark bulunmaktadır. Bölüm 4’de, resim-iş dersi ile ilgili konuları ve uygulamaları içeren maddelere, asgari ücret grubunun yanıtları diğer tüm gruplardan farklı olmuştur. Buradan yola çıkarak, resim-iş dersi ile ilgili beklentilerin, düşük gelirdeki velilerce farklı, daha yüksek gelirdeki velilerce farklı algılandığı düşünülmektedir. Bu sonuca göre; velilerin ekonomik durumunun, sanat eğitimi ile ilgili beklentilerde, etkili ve belirleyici olduğu söylenebilir. Tüm bölümlerde verilen yanıtlara bakıldığında asgari ücret grubunun her 3 bölümde de farklı görüşlere sahip olduğu görülmektedir.

1.1.3. Bölümler Bazında Okullara Göre Veli Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde, velilerin beklenti düzeyleri arasında, bölümler bazında okullara göre bir farklılık olup olmadığına, farklılıkların hangi okullar arasında olduğuna ilişkin bulgulara ait karşılaştırmalar ve yorumlar yer almaktadır. Araştırmaya katılan okullardan, Hatice Salih İlköğretim Okulu’nun alt sosyoekonomik düzeyi temsil ettiği (Alt-SED), Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu’nun orta sosyoekonomik düzeyi temsil ettiği (Orta-SED), Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu’nun üst sosyoekonomik düzeyi temsil ettiği (Üst-SED) varsayılmaktadır.

Tablo 33. Okullara Göre 1. 2. ve 3. Bölümlere Ait Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi İle Karşılaştırılması

BÖLÜM	OKUL	N	\bar{x}	SS	P
Bölüm 2	Hatice Salih İ.Ö.O. (Alt-SED)	228	30.96	4.86	0.000*
	Altıparmak Fethi Açıncıççek İ.Ö.O. (Orta-SED)	239	29.66	5.24	
	Özel İnal Ertekin İ.Ö.O. (Üst-SED)	205	27.71	3.83	
	Toplam	672	29.51	4.89	
Bölüm 3	Hatice Salih İ.Ö.O. (Alt-SED)	227	18.15	5.08	0.000*
	Altıparmak Fethi Açıncıççek İ.Ö.O. (Orta-SED)	239	17.31	5.46	
	Özel İnal Ertekin İ.Ö.O. (Üst-SED)	205	15.52	4.07	
	Toplam	671	17.05	5.05	
Bölüm 4	Hatice Salih İ.Ö.O. (Alt-SED)	222	18.73	4.90	0.000*
	Altıparmak Fethi Açıncıççek İ.Ö.O. (Orta-SED)	237	16.84	4.30	
	Özel İnal Ertekin İ.Ö.O. (Üst-SED)	200	15.98	3.33	
	Toplam	659	17.22	4.40	

*p<0.05

Tablo 33’de öğrenci velilerinin, bölümler bazında okullara ait ortalamalarının varyans analizine göre karşılaştırılması görülmektedir. Bölüm 2 için 672 veli görüş bildirmiştir. Buna göre; bölüm 2=Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu’ndaki 228 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 30.96, standart sapma 4.86, Orta-SED’de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açıncıççek İlköğretim

Okulu'ndaki 239 veli için aritmetik ortalama 29.66, standart sapma 5.24, Üst-SED'de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'ndaki 205 veli için aritmetik ortalama 27.71, standart sapma 3.83 olarak bulunmuştur. Bölüm 2 için, üç okula ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.000 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.000, p<0.05) görülmüştür. Buna göre; farklı sosyoekonomik düzeydeki okullara göre velilerin bildirdikleri görüşler değişmektedir. Aritmetik ortalaması düşük olan okulun olumlu, aritmetik ortalaması yüksek olan okulun olumsuz görüş bildirdiği varsayıldığında, bölüm 2 için en olumlu görüş bildiren okullar sırasıyla; Üst-SED'de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu, ardından Orta-SED'de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu, son olarak da Alt-SED'de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu'dur. Buradan yola çıkarak sosyoekonomik düzeyin yükseldikçe, velilerin daha olumlu görüşler bildirdiği, sosyoekonomik düzeyi yüksek okullardaki velilerin, resim-iş dersinden beklentilerinin daha olumlu bir düzeyde olduğu söylenebilir.

Bölüm 3 için 671 veli görüş bildirmiştir. Buna göre; bölüm 3=Alt-SED'de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu'ndaki 227 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 18.15, standart sapma 5.08, Orta-SED'de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu'ndaki 239 veli için aritmetik ortalama 17.31, standart sapma 5.46, Üst-SED'de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'ndaki 205 veli için aritmetik ortalama 15.52, standart sapma 4.07 olarak bulunmuştur. Bölüm 3 için, üç okula ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.000 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde, istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.000, p<0.05) görülmüştür. Buna göre; yine farklı sosyoekonomik düzeydeki okullara göre velilerin bildirdikleri görüşler değişmektedir. Aritmetik ortalaması düşük olan okulun olumlu, aritmetik ortalaması yüksek olan okulun olumsuz görüş bildirdiği varsayıldığında, bölüm 2'de olduğu gibi, bölüm 3 için de en olumlu görüş bildiren okullar sırasıyla; Üst-SED'de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu, ardından Orta-SED'de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu, son olarak da Alt-SED'de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu'dur. Yine buradan yola çıkarak

sosyoekonomik düzeyin yükseldikçe, velilerin daha olumlu görüşler bildirdiği, sosyoekonomik düzeyi yüksek okullardaki velilerin, resim-iş dersinden beklentilerinin daha olumlu bir düzeyde olduğu söylenebilir.

Bölüm 4 için 659 veli görüş bildirmiştir. Buna göre; bölüm 4=Alt-SED'de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu'ndaki 222 velinin görüşlerine ait puanlar için aritmetik ortalama 18.73, standart sapma 4.90, Orta-SED'de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu'ndaki 237 veli için aritmetik ortalama 16.84, standart sapma 4.30, Üst-SED'de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'ndaki 200 veli için aritmetik ortalama 15.98, standart sapma 3.33 olarak bulunmuştur. Bölüm 3 için, üç okula ait ortalamalar arasındaki farkın, anlamlılık testine göre p değeri 0.000 olup, ortalamalar arasındaki farkın p:0.05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$) görülmüştür. Buna göre; yine farklı sosyoekonomik düzeydeki okullara göre velilerin bildirdikleri görüşler değişmektedir. Aritmetik ortalaması düşük olan okulun olumlu, aritmetik ortalaması yüksek olan okulun olumsuz görüş bildirdiği varsayıldığında, bölüm 2 ve bölüm 3'de olduğu gibi, bölüm 4 için de en olumlu görüş bildiren okullar sırasıyla; Üst-SED'de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu, ardından Orta-SED'de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu, son olarak da Alt-SED'de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu'dur. Yine buradan yola çıkarak sosyoekonomik düzeyin yükseldikçe, velilerin daha olumlu görüşler bildirdiği, sosyoekonomik düzeyi yüksek okullardaki velilerin, resim-iş dersinden beklentilerinin daha olumlu bir düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlara göre; resim-iş dersinden beklentilerde, velilerin buldukları okulun sosyoekonomik düzeyinin etkili olduğu, sosyoekonomik faktörün, beklentileri etkilediği ve beklentiler arasında farklılık yarattığı söylenebilir. Sosyal, kültürel ve ekonomik faktörlerin, bireylerin yaşama bakış açılarını etkilediği düşünüldüğünde, sanat eğitimi ile ilgili beklentileri de, buna bağlı olarak etkilediği düşünülmektedir. Sosyoekonomik düzeyi yüksek velilerin, çocukları için, okullardan daha fazla beklenti içine girmeleri, sadece mihver dersler değil diğer derslerden de performanslar beklemeleri, sosyal faaliyetler konusunda daha duyarlı ve ilgili olmaları, çocukları için

bu dersin öneminin ve gerekliliğinin bilincine daha iyi varmış olmaları, bu görüş farklılıklarına sebep olarak düşünülmektedir.

Tablo 34. Bölümler Bazında Veli Beklentilerinin Okullara Göre TUKEY-HSD İle Çoklu Karşılaştırılması

BÖLÜM	OKUL	Hatice Salih İ.Ö.O. (Alt-SED)	Altıparmak Fethi Açañççek İ.Ö.O. (Üst-SED)	Özel İnal Ertekin İ.Ö.O. (Üst-SED)
Bölüm 2	Hatice Salih İ.Ö.O. (Alt-SED)	–	0.008*	0.000*
	Altıparmak Fethi Açañççek İ.Ö.O. (Orta-SED)	0.008*	–	0.000*
	Özel İnal Ertekin İ.Ö.O. (Üst-SED)	0.000*	0.000*	–
Bölüm 3	Hatice Salih İ.Ö.O. (Alt-SED)	–	–	0.000*
	Altıparmak Fethi Açañççek İ.Ö.O. (Orta-SED)	–	–	0.000*
	Özel İnal Ertekin İ.Ö.O. (Üst-SED)	0.000*	0.000*	–
Bölüm 4	Hatice Salih İ.Ö.O. (Alt-SED)	–	0.000*	0.000*
	Altıparmak Fethi Açañççek İ.Ö.O. (Orta-SED)	0.000*	–	–
	Özel İnal Ertekin İ.Ö.O. (Üst-SED)	0.000*	–	–

*p<0.05

Tablo 34’de, bölümlere ait veli beklentilerinin, okullara göre TUKEY-HSD ile çoklu karşılaştırılması görülmektedir. Bölümler bazında, okul ortalamalarında varyans analizine göre anlamlı bulunanlar, Post-Hoc testlerinden TUKEY-HSD ile karşılaştırılmıştır. Bölüm 2 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu velilerinin beklentilerine ile Orta-SED’de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açañççek İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında p:0.05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark (p=0.008, p<0.05), yine

Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu velilerinin beklentilerine ile Üst-SED’de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.000$ $p<0.05$), ve Orta-SED’de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açañççek İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri ile Üst-SED’de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.000$ $p<0.05$) görülmüştür. Bu sonuçlara göre; bölüm 2’de yer alan resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler, okullara göre farklılık göstermektedir. Alt-SED deki, Orta-SED’de ki ve Üst-SED’de ki velilerin, resim-iş dersinden beklentileri aynı değildir. Buradan yola çıkarak, sosyoekonomik düzeyin, bakış açılarını yönlendirmede etkili olduğu, sosyoekonomik düzeyin değıştikçe, bu dersten beklentilerin de değıştiğı düşünölmektedir.

Bölüm 3 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu velilerinin beklentilerine ile Üst-SED’de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.000$, $p<0.05$) ve Orta-SED’de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açañççek İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri ile Üst-SED’de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.000$ $p<0.05$) görülmüştür. Bölüm 3 için, Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu ile Orta-SED’de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Açañççek İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında anlamlı bir fark görölmemiştir. Bu sonuçlara göre; bölüm 3’de yer alan resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili görüşler, okullara göre farklılık göstermektedir. Fakat Alt-SED deki veliler ile, Orta-SED’de ki velilerin, kazanımlar ile ilgili görüşleri benzerdir. Üst-SED’de ki okul velileri ise kazanımlar ile ilgili olarak, diğere iki düzeydeki okul velilerinden de, farklı düşünmektedirler. Üst-SED’de olduğu varsayılan okulun özel okul olması, bundan dolayı da, beklentilerin artması, bu farklılığa sebep olarak düşünölmektedir.

Bölüm 4 için TUKEY-HSD sonuçlarına göre; Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu velilerinin beklentilerine ile Orta-SED’de olduğu

varsayılan Altıparmak Fethi Aanecek İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.000$, $p<0.05$), yine Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu velilerine ile Üst-SED’de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında $p:0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.000$ $p<0.05$), görülmüştür. Bölüm 4 için, Orta-SED’de olduğu varsayılan Altıparmak Fethi Aanecek İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri ile Üst-SED’de olduğu varsayılan Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu velilerinin beklentileri arasında, anlamlı bir fark görülmemiştir. Bu sonuçlara göre; bölüm 4’de yer alan, öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri ile ilgili görüşler, okullara göre farklılık göstermektedir. Fakat Orta-SED deki veliler ile, Üst-SED’de ki velilerin beklentileri, benzerlik göstermektedir. Alt-SED’de ki velilerin beklentileri ise, diğeri iki düzeydeki velilerin beklentilerinden farklıdır. Alt-SED’de olduğu varsayılan okuldaki velilerin, maddi sıkıntılar yaşamaması, bu okulda bulunan velilerin ekonomik ve sosyal açıdan yetersizlikleri, eğitim düzeylerinin daha düşük olması, çocuklarının, sosyal ve kültürel yönden de gelişime ihtiyaçlarının olduğunun bilincinde olmamaları, resim-iş dersinin gerekliliğine ve önemine yeterince inanmamaları, yaşama bakış açılarının ve birikimlerinin daha az olması gibi sebepler, bu farklılığa neden olarak düşünülmektedir.

1.1.4. Anket Formuna Yazılı Görüş Bildiren Velilerin Beklentileri

Bu bölümde, velilere dağıtılan anket formunun sonunda, velilerin ayrıca belirtmek istedikleri görüşler için ayrılan kısımda, yazılı görüş bildiren velilerin beklentileri yer almaktadır. 107 öğrenci velisinin yazılı olarak bildirdikleri düşünceler okunarak, çoğunlukla üzerinde durulan konular burada aktarılmaktadır.

Velilerin büyük çoğunluğu, resim-iş dersini yetenek ve ilgi gerektiren bir ders olarak görmektedir. Bu nedenle de, ilgisi olmayan çocukların fazla zorlanmaması gerektiğini, bu alanda yetenekli olan öğrencilerin tespit edilerek, onlarla daha yakından ve özel olarak ilgilenilmesi, gerekli yönlendirmelerin, velilerle ilişki kurularak yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Üzerinde durulan bir diğer konu, resim-iş derslerinin notla değerlendirilmesidir. Veliler, her öğrencinin görme, algılama kapasitelerinin farklı olduğunu, bu nedenle de kişisel becerilerin, yeteneklerin, notla değerlendirilmesinin, bu alanda yeteneği ve ilgisi olmayan çocukları olumsuz yönde etkilediğini düşünmektedirler. Veliler, diğer dersleri iyi olan öğrencilere, bu derslerden düşük not verilmemesi ve öğrencilerin notla korkutulmaması gerektiğini, aksi taktirde, zaten az olan ilginin iyice azalacağını, ve yaratıcılığa set çekeceğini, teşvik olması açısından, notların bu derslerde yüksek tutulması, hatta notla değerlendirme yapılmaması gerektiğini düşünmektedirler. Velilerin anketteki önermelere vermiş oldukları yanıtlar olumlu olarak görülse de, buradan da anlaşılmaktadır ki resim-iş dersi velinin gözünde sadece rahatlatma amacı taşımaktadır.

Öğrenci velilerin üzerinde durdukları bir diğer konu, resim-iş dersinin öğrencileri teşvik edici olması ile ilgilidir. Veliler diğer derslerden yorulan beyinlerin resim-iş dersinde zorlanmadan, özgür bırakılarak, kendi istekleri doğrultusunda sevdirilerek, zevk almaları sağlanarak, dinlendirilmeleri ve deşarj edilmeleri gerektiğini aktarmaktadırlar. Bu bulgudan yola çıkarak velilerin sanat eğitiminden beklentilerinin sadece duyuşsal içerikli olduğu, sanat eğitiminin bilişsel ve kavramsal yönünün farkında olmadıkları ve bu anlamda bir beklentilerinin de olmadığı düşünülmektedir.

Velilerin ortak olarak üzerinde durdukları bir diğer konu, resim tekniklerinin öğretilmesi ile ilgilidir. Veliler, resim-iş derslerinde, farklı resim teknikleri üzerinde de durulmasını beklemektedirler. Bazı veliler, iyi öğretildiği taktirde her öğrencinin, güzel resim yapabileceğini vurgulamaktadırlar. Farklı çizim teknikleri, suluboya, yağlıboya seramik, ebru gibi sanatlarında, örneklerle desteklenerek öğretilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Böylece çocuklarının, daha bilinçli çalışmalar yapabileceklerine inanmaktadırlar. Velilerin burada üzerinde durduğu güzel ve bilinçli resim yapma düşüncesinin altında, gerçekçi resimler yapma becerisi olduğu düşünülmektedir. Çünkü veliler genellikle çocuklarındaki resim yapma becerisini, gerçekçi resimler yapabilme ile orantılı olarak değerlendirmekte ve gerçekçi resimleri başarılı bulmaktadırlar.

Özel İnal Ertekin İ.Ö.O.'ndan bir veki düşüncelerini şöyle aktarmaktadır: “Resim-iş’in ders anlayışıyla düşünülmemesi gerekir. Her çocuğun farklı yetenekleri

olabilir. Resim-iş geliştirilebilir, fakat yetenek gerektirir. O nedenle, not değerlendirmelerinin, bu anlayışla yapılmasını bekliyorum. Çocuklara danışılarak zorlayıcı değil de, zevk almır hale getirilmesi gerekir. Resim, heykel atölyesinin ortam olarak (klasik müzik yayını olabilir) ve ekipmanın olarak (üç ayaklı sehpa, tuval) geliştirilmesi gerekir.”

Bir grup veli, resim-iş derslerinde, kendi kültürümüze ve diğer kültürlerle ait bilgilerin verilmesi, onlara ait sanat etkinliklerinin tanıtılması, çocukların müzelere sergilere götürülerek, kültürlerinin sevdirmesi gerektiğini söylemektedirler. Aynı zamanda slayt vb. teknolojik imkânlarla, görsel olarak çocuğa bu dersin verilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Bu olumlu görüşler yanında, olumsuz düşünceler de aktaran velilerde bulunmaktadır. Örneğin bazı veliler, resim-iş dersine ilgisi olmayan çocukların, bu derse girmemesi gerektiğini, onun yerine, başka dersler konması gerektiğini düşünmektedirler. Velilerin bu düşüncelerinin sebebinin, resim-iş dersinin çocuğa kazandırdıkları konusunda bilgilerinin yeterli olmamasından, mevcut sınav sistemi içinde bu dersin yer almayışından, sınav kaygısı nedeniyle, diğer derslere ağırlık verilmesi gerektiği anlayışından kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna karşılık, resim-iş dersinin amacına uygun olarak işlenmesi, gerçekten verimli olabilmesi, anket formunda belirtilen kazanımların (Bkz.EK.3) edinilebilmesi için, bir ders saatinin yeterli olmayacağını, bu nedenle de ders saatinin arttırılması gerektiğini, bu derse biraz daha önem verilmesi gerektiğini düşünen velilerde bulunmaktadır.

Bazı veliler tarafından da, resim-iş dersinin asıl amacının, güzel çalışmalar ortaya koymak değil de, tamamen çocukların psikolojilerine, ruh sağlığına yardımcı olmak, rahatlatmak, huzur vermek olduğu belirtilmiştir. Ergenlik döneminde olan 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bu dönemi sorunsuz olarak atlattıklarında, resim-iş dersinin etkili olabileceği vurgulanmıştır. Buna karşılık bazı veliler, eğitim sistemimizdeki OKS, sonrasında ÖSS gibi gerçekler varken, bu sınavlar çocuklara tek amaç olarak empoze edilmişken, çocukların sanatsal faaliyetlerde bulunmasının ve resim-iş dersine bakış açısının değişmesinin, zor olduğunu düşünmektedirler.

Velilerden bazıları ise, ilköğretim sürecinde, resim-iş dersi üzerinde daha ciddi olarak durulması gerektiğini, ciddi bir resim eğitimi verilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Sayıları az da olsa bazı veliler, resim-iş derslerinde çocuklara, günlük hayatlarında kullanabilecekleri pratik bilgiler verilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Alt-SED’de olduğu varsayılan Hatice Salih İlköğretim Okulu velilerinden bazıları, resim-iş dersinin maddi boyutu ile ilgili düşüncelerini dile getirmişlerdir. Bu veliler, resim-iş derslerinde, öğrencilerin maddi durumlarına uygun, çok pahalı olmayan malzemeler kullanılmasını istemektedirler. Buradan yola çıkarak, resim-iş dersi öğretmenlerinin, bu dersi işlerken çevre şartlarını, öğrencilerin sosyoekonomik şartlarını göz önünde bulundurması gerektiğini söyleyebiliriz.

Yukarıda belirtilen ortak düşünceler dışında, farklı konular üzerinde duran velilerde bulunmaktadır. Örneğin; Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu’ndan bir veli, derslerde tüm öğrencilerin aynı konuyu resmetmesinin, yaratıcılığa bir şey katmayacağını ve sürekli olarak belirli gün ve haftalarla ilgili çalışmalar yaptırılmasının öğrencileri sıktığını düşünmektedir.

Yine Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu’ndan bir veli düşüncelerini şöyle aktarmaktadır; “Yurt dışındaki öğrenciler ile bizim öğrencilerimiz kıyaslandığında sayısal zeka bakımından Türk çocuklarının üstünlüğü görülmektedir. Fakat yaratıcılık ve bunu ortaya koyma açısından, oldukça fakir olduğu da bir gerçektir.(...) Bunun yanında her branşta olduğu gibi klişeleşmiş yaklaşımlardan uzak durulması, dersi çok zevkli kılar düşüncesindeyim (23 Nisan, 19 Mayıs’la ilgili çalışma yapın getirin gibi). Bu ders sayesinde, yalnızca bakmayı değil, görmeyi öğreten bir sistem uygulanırsa, eminin her çocuk farklı bakış açılarına sahip olabilecektir. Kişinin aklına resim deyince suluboya, karakalem, pastel geliyor yalnızca. Bunun nedeni de bu güne kadar böyle gelmiş olması. Farklı uğraşlarında ders içinde hayat bulması (...) derse, çocuğu motive edeceği gibi, bütün sanat dallarının aslında ne kadar iç içe olduğunu görme fırsatı verecektir. (...)”

Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'nda bir diğer veli, çocuklarının yaptıkları çalışmalarını görme fırsatı verilmesini beklemektedir.

Altıparmak Fethi Açançiçek İlköğretim Okulu'ndan bir veli, çocuklarının yapmış oldukları resimlerin, uzman psikologlarca incelenmesi ve çocukların ruh halleri düşünceleri konusunda velilerin bilgilendirilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Yine Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu'nda bir veli, kalıplaşmış ve alışlagelmiş eski yöntemler yerine, güncel ve farklı teknikler ve yöntemler kullanılmasını istemektedir. Yine aynı okuldan başka bir veli, sergi ve yarışmalar konusunda daha aktif olunması, öğretmenlerin ve okul idaresinin, bu konularda daha destekleyici ve girişimci olmalarını beklemektedir.

Velilerin bildirmiş oldukları görüşler incelendiğinde, beklentilerin, genel olarak olumlu yönde olduğu görülmektedir. Ancak bu beklentiler, ilköğretim sürecinde, zaten varolan ve uygulanması gereken etkinliklerdir. Velilerin bu beklentileri dile getirmelerinden yola çıkarak, resim-iş dersinin, kapsamında olmasına karşın, bu etkinliklerin ve uygulamaların, bazı yönleriyle eksik kaldığı ve gerektiği gibi işlenemediği söylenebilir. Bu eksikliklerde, okulların fiziki şartlarına, çevre faktörüne öğrencilerin bu derse bakış açılarına, sosyoekonomik şartlar gibi bir çok etkene bağlanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

1. SONUÇ VE ÖNERİLER

1.1. Sonuç

İlköğretim 2. kademedede öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek, resim-iş dersine bakış açılarını saptamak, görüşlerini almak ve elde edilen bulgular doğrultusunda, resim-iş dersinin gelişimine katkıda bulunacak öneriler getirmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında ilköğretim 2. kademe 673 öğrenci velisine anket uygulanmış, anket sorularından elde edilen verilerden, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Ankete katılan velilerin %34'ü Alt-SED'de ki Hatice Salih İlköğretim Okulu velisi, %35'i Orta-SED'de ki Altıparmak Fethi Açıncı İlköğretim Okulu velisi, %31'i de Üst-SED'de ki Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu velisidir.

Velilerin %54'ünü kadınlar, %46'sını da erkekler oluşturmaktadır.

Velilerin çocuklarının %35'i 6.sınıf öğrencisi, %34'ü 7.sınıf öğrencisi, %31'i de 8.sınıf öğrencisidir ve %53'ü kız, %47'si erkektir.

Velilerin %78 gibi büyük bir çoğunluğu 35-50 yaş arasındadır ve meslek gruplarına ve aylık gelirlerine göre dağılımın oranları, birbirine yakınlık göstermektedir. Velilerin %2'si okuma yazma bilmemekle birlikte, %3'ü ilkokul mezunu, %13'ü ortaokul mezunu, %25'i lise mezunudur. %28'i ise üniversite ve üstü eğitim görmüştür. Velilerin %72'lik çoğunluğu kendi evlerinde ikâmet etmekte, %56'lık çoğunluğu apartman dairesinde yaşamakta, %50'lik çoğunluğunun evi üç oda ve salondan oluşmakta, %69'luk çoğunluğunun ailesindeki kişi sayısı 3-4 kişi arasında değişmektedir.

Velilerin %64'lük çoğunluğu sanatın herhangi bir dalına ilgi duymamakta %49'u sergilere gitmemekte, sadece %26'sı müzeleri ziyaret etmekte, yine sadece %25'i sanatla ilgili yayın ve haberleri takip etmekte, %3'lük çok az bir grup sanatsal

faaliyetlere katılabilmekte ama %60'lık çoğunluk sanatsal faaliyetlere katılmaktan zevk almaktadır.

Velilerin çocuklarının %96'lık çoğunluğunun resim-iş dersine, resim-iş öğretmeni girmektedir. Velilerin %93'lük büyük bir çoğunluğu, eğer çocukları isterse sanat uğraşmalarını destekleyeceklerini, %66'lık çoğunluğu çocuklarının resim-iş dersinden aldıkları notları sorduklarını belirtmişlerdir.

Velilerin %32'lik bir azınlığının resim-iş dersi için haftada bir ders saatini yetersiz görmesine, yine sadece %35'lik bir azınlığın resim-iş dersinin diğer dersler kadar önemli olduğunu düşünmesine karşın %64'lük çoğunluk ilköğretimde resim-iş dersinin zorunlu olması gerektiğine ve %73'lük çoğunluk resim-iş dersinin eğitimsel bir işlevi olduğuna inanmaktadır. Yine velilerin %59'luk çoğunluğu resim-iş dersini pahalı ve masraflı bir ders olarak görmemekte, bu dersten ev ödevi verilip verilmemesi konusundaki dağılımın oranları, birbirine yakınlık göstermektedir. Velilerin %54'lük çoğunluğu resmi bir boş zaman uğraşısı olarak görmemekte, %79'luk çoğunluk resim-iş dersinin, çocuklarının diğer derslerini aksatmadığını düşünmekte, yine %57'lik çoğunluk resmi lüks bir zevk olarak görmemektedir. Bu olumlu düşüncelere karşın velilerin sadece %31'çocuklarının resim ile ilgili bir okula gittiklerinde iş imkânı bulabileceklerine ve %23'lük bir azınlık resimle uğraşarak hayatlarını kazanabileceklerine inanmaktadır. Velilerin, sadece yetenekli çocukların resim yapabileceği ile ilgili düşünceleri arasındaki oranlar birbirine yakınlık göstermekte velilerin %89'luk çoğunluğu resim yapmayı dini açıdan sakıncalı görmemekte, sadece %42'lik bir azınlık veli toplantılarına gittiklerinde resim-iş öğretmeni ile de görüşmektedir. Velilerin düşük not verilip verilmemesi ile ilgili düşüncelerinin oranları birbirine yakınlık göstermekte fakat %51'lik çoğunluğu resim-iş dersinden alınan notun okul başarısı açısından önemli olduğunu düşünmektedir. Yine velilerin %66'lık çoğunluğu sanat eğitiminin çocuklarının yaşamlarına katkı sağlayacağını inanmaktadır.

Velilerin %83'lük çoğunluğu resim-iş dersinin yaratıcılığı geliştirdiğini, %76'luk çoğunluğu resim-iş dersinin çocuklarının duygularını ifade etmede yardımcı olduğunu, %78'lik çoğunluğu resim-iş dersi yoluyla çocukların düşünme, üretme, deneme, kapasitelerinin gelişeceğini, %72'lik çoğunluğu resim-iş dersinin çocukların güzellik

anlayışını geliştireceğini, %67'lik çoğunluğu resim-iş dersinin ruh sağlığına yardımcı olacağını, %58'lik çoğunluğu resim-iş dersinin sorumluluk, işbirliği, dayanışma yardımlaşma, sevgi, saygı gibi duyguları kazandıracığını, %83'lük çoğunluğu resim-iş dersinin hayal gücünü geliştireceğini, %65'lik çoğunluğu resim-iş dersinin çocuklarında sanat eserlerine ve tarihi eserleri koruma bilinci oluşturacağını, %68'lik çoğunluğu da resim-iş dersi aracılığıyla çocuklarının sanata ve sanatçıya değer veren bireyler olabileceğini düşünmektedirler. Velilerin, resim-iş dersi yoluyla çocuklarının daha bilinçli seçimler yapabilen bireyler olabileceği ve düzenli olma, düzensizlikten rahatsız olma alışkanlığı kazandırabileceği konusundaki düşüncelerinin oranları birbirine yakınlık göstermektedir.

Yine velilerin %80'lik çoğunluğu resim-iş dersinin teknik bilgi ve beceri kazandırmasını, %75'lik çoğunluğu resim-iş dersinde güzel sanatlarla ilgili genel bilgilerin verilmesini, %60'lık çoğunluğu resim-iş dersinde çizgisel çalışmalar yaptırılması beklemektedirler. Velilerin %70'lik çoğunluğu resim-iş dersinde yerli sanatçıların ve eserlerinin tanıtılmasını beklerken, %57'lik kısmı yabancı sanatçıların ve eserlerinin tanıtılmasını beklemektedirler. Yine velilerin %79'luk çoğunluğu çocuklarının müzelere, sergilere götürülmesini, %76'lık çoğunluğu tarihi eserleri görme imkânı sağlanmasını, %72'lik çoğunluğu bireysel çalışmaların yanında grup çalışmalarının da yaptırılmasını, %75'lik çoğunluğu tasarım gücünü geliştirici çalışmalar yaptırılmasını, %79'luk çoğunluğu da çocuklarının duygularını ifade edebilecekleri çalışmalar yaptırılmasını beklemektedirler. Velilerin, resim-iş derslerinde el becerisini geliştirici çalışmalar değil de, günlük hayatlarında kullanabilecekleri teknolojik bilgi ve beceriler kazandırılması ile ilgili ve üç boyutlu çalışmalar yaptırılıp yaptırılmaması ile ilgili beklentilerinin oranları, birbirine yakınlık göstermektedir.

Velilerin yazılı olarak bildirdikleri beklentilerde, çoğunlukla üzerinde durdukları konular; resim-iş dersinin ilgi ve yetenek gerektiren bir ders olduğu, bu nedenle de yeteneği olmayan çocuklar üzerinde baskı kurulmaması ve zorlanmaması, yetenekli çocuklarla özel olarak ilgilenilmesi, diğer derslerde başarılı olan çocukların resim-iş dersinden notlarının fazla düşük verilmemesi, resim-iş derslerinde zorlayıcı olunmaması, dersin sevdirilerek ve zevk olmaları sağlanarak işlenmesi, çocukların

resimlerini yaparken özgür bırakılması, resim-iş derslerinde genellikle aynı tekniklerin verildiği, bunun yerine, farklı resim tekniklerinin ve bilgilerinin verilmesi ve velilere çocuklarının çalışmalarını görme imkânı sağlanmasıdır.

Velilerin, resim-iş dersi ile ilgili genel görüşleri (Bkz.EK.3, Bölüm 2), resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları (Bkz.EK.3, Bölüm 3) ve öğrenci velilerinin resim-iş dersinden beklentileri (Bkz.EK.3, Bölüm 4) ile ilgili görüşleri yaş gruplarına göre varyans analizi ile incelenmiş, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Veli beklentileri, meslek gruplarına göre incelendiğinde ise, resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler (Bkz.EK.3, Bölüm 2) arasında mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.005$, $p<0.05$), bu farkın, Post-Hoc testlerinden TUKEY-HSD ile karşılaştırıldığında, işçilerle memurlar arasında, memurlarla düzenli bir işi olmayanlar arasında olduğu görülmüştür. Yine, resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili genel görüşleri arasında (Bkz.EK.3, Bölüm 3) mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ($p=0.093$, $p>0.05$) saptanmıştır. Velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında da (Bkz.EK.3, Bölüm 4) mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.005$, $p<0.05$), bu farkın memurlar ile işçiler arasında olduğu bulgulanmıştır. Bu sonuçlar mesleklerin, beklentileri etkilediğini göstermektedir.

Veli beklentileri, eğitim durumuna gruplarına göre incelendiğinde, resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler (Bkz.EK.3, Bölüm 2) arasında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$), bu farkın ilkokul ile lise, yine ilkokul ile üniversite ve üstü mezunlar arasında olduğu görülmüştür. Yine, resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili genel görüşleri arasında (Bkz.EK.3, Bölüm 3) eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$), farkın ilkokul ile üniversite ve üstü mezunlar ve ortaokul ile üniversite ve üstü mezunları arasında olduğu saptanmıştır. Velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında da (Bkz.EK.3, Bölüm 4) mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$), bu farkın ilkokul ile lise, ilkokul ile üniversite ve üstü mezunlar arasında ve ortaokul ile üniversite ve üstü mezunlar arasında olduğu bulgulanmıştır. Bu sonuçlar, eğitim düzeyinin beklentileri etkilediğini göstermektedir.

Veli beklentileri, aylık gelire göre incelendiğinde ise, resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler (Bkz.EK.3, Bölüm 2) arasında aylık gelire göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.001$, $p<0.05$), bu farkın asgari ücretliler ile geliri 1500YTL ve üstü olanlar arasında ve yine asgari ücret ile geliri 750-1000 YTL olan veliler arasında olduğu görülmüştür. Yine, resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili genel görüşleri arasında (Bkz.EK.3, Bölüm 3) aylık gelire göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.007$, $p<0.05$), farkın yine asgari ücretliler ile geliri 1500YTL ve üstü olan veliler ile asgari ücret ile geliri 1000-1500 YTL olan veliler arasında olduğu saptanmıştır. Velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında da (Bkz.EK.3, Bölüm 4) aylık gelire göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$ $p<0.05$), bu farkın asgari ücretliler ile gelirleri 500-750YTL, 750-1000YTL, 1000-1500YTL ve 1500YTL ve üstü olanlar arasında olduğu bulgulanmıştır. Bu sonuçlar, aylık gelirin beklentileri etkilediğini göstermektedir.

Son olarak, veli beklentileri, farklı sosyoekonomik düzeydeki okullara göre incelendiğinde, Bölüm 2: resim-iş dersi ile ilgili genel görüşler (Bkz.EK.3) arasında okullara göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$, $p<0.05$), bu farkın Alt-SED ile Orta ve Üst-SED arasında ve Alt-SED ile de Üst-SED arasında olduğu görülmüştür. Yine Bölüm 3: resim-iş dersinin öğrenciye kazandırdıkları ile ilgili genel görüşleri arasında (Bkz.EK.3) okullara göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$ $p<0.05$), farkın Üst-SED ile Alt-SED ve Orta-SED arasında olduğu saptanmıştır. Bölüm 4: velilerin resim-iş dersinden beklentileri arasında da (Bkz.EK.3) okullara göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.000$ $p<0.05$), bu farkın Alt-SED ile Orta-SED ve Alt-SED ile Üst-SED arasında olduğu bulgulanmıştır. Bu sonuçlar sosyoekonomik düzeyin de beklentileri etkilediğini göstermektedir.

Verilerin ortaya koyduğu bulgulardan, öğrenci velilerinin beklentilerinde olumsuz görüşler olsa da, genel olarak resim-iş dersi ile ilgili beklentilerinin olumlu yönde olduğu, beklentilerin resim-iş dersi amaçları ile örtüştüğü ve sosyoekonomik faktörlere göre de beklentilerin değiştiği sosyoekonomik düzeyin yükseldikçe olumlu beklentilerin arttığı belirlenmiştir. Beklentilerin olumlu olmasına rağmen bu derse karşı ilgisizliğin görülüyor olması bir tezatlık olarak görülmektedir.

1.2. Öneriler

Yapılan araştırmanın sonuçlarına dayanarak, ilköğretim okulu ikinci kademe öğrenci velilerinin beklentilerinin belirlenmesi, bu beklentilerin en üst seviyeye çıkarılması, velilerin sanat eğitimi sürecine katılımlarının ve desteklerinin sağlanabilmesi, okullarda verilen sanat eğitiminin amacına ulaşabilmesi, diğer dersler arasında hak ettiği yeri ve önemi bulabilmesi için çeşitli öneriler getirilmiştir.

- Sanat eğitiminin, bireyin eğitimi içerisinde çok önemli bir yere sahip olduğu, çocuğun zihinsel, ruhsal, sosyal gelişiminde sanat eğitiminin büyük rol oynadığı, bu nedenle de eğitim sürecinin her döneminde gerekliliği, öğrenci velilerine anlatılmalıdır. Velilerin, çocuklarının resim-iş dersini neden aldıklarını, bu dersin öğrenciye kazandırdıklarını bilmeleri gerekmektedir. Bunun için de veliler zaman zaman okullara çağırılmalı, sanat eğitimcileri, akademisyenler, resim-iş öğretmenleri ve sanatçılar tarafından bilgilendirme seminerlerine alınmalıdırlar. Sadece öğrenci velileri değil, okul yönetimi, diğer öğretmenler, aileler, toplum, sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği konusunda bilgilendirilmelidirler.
- Öğrenci velileri, genel olarak resim-iş dersinden düşük not verilmeyeceğini düşünmektedirler. Bu nedenle de resim-iş öğretmenleri, bu dersi notla değerlendirirken nelerin göz önünde bulundurulduğunu, hangi kriterler doğrultusunda değerlendirme yapıldığını, velilerle paylaşmalıdırlar. Yapılan değerlendirmenin sadece güzel resim yapıp yapmamayla ilgili olmadığı, bunun dışında dikkat edilen birçok nokta olduğu velilere anlatılmalıdır.
- Velilerin, çocukları üzerindeki etkileri tartışılmaz bir gerçektir. Velinin çocuğuna yaklaşımı, yönlendirmesi, çocuğun eğitiminde çok önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle de veli, okul, öğretmen sürekli iş birliği içerisinde olmalıdır. Veliler okullara çağırılarak, okullarda yapılan sanat etkinliklerine, sergilere, çeşitli performanslara, birebir katılmaları sağlanmalıdır. Veli, çocuğunu aktif olarak sanat etkinlikleri içerisinde görmeli ve bunu paylaşmaktan zevk almalıdır.
- İlköğretim okullarında, sene sonlarında düzenlenen sergiler genişletilmelidir. Sergiler sadece sene sonlarında değil, yıl içerisinde, düzenli periyotlar halinde

yapılmalıdır. Bu sergilere veliler çağırılmalı, katılımları sağlanmalıdır. Veliler resim-iş dersinde çocuklarının yaptıkları çalışmalarını görmeli, bu dersin boşa geçen bir zaman olmadığını fark etmelidirler.

- İlköğretimde uygulanan resim-iş dersi müfredat programına göre, öğrencilerin devam ettikleri sınıflarda uygulanacak çalışmaların, etkinliklerin listesi ve kazanımları mektup ya da yazılı bir açıklama ile velilere bildirilmelidir. Bu yolla veli, çocuğunun alacağı sanat eğitimi ile ilgili bilgileri edinebilir, yıl içerisinde yapılan çalışmalarını takip edebilir. Aileler resim-iş dersi programının farkında olur ve severlerse, gerekliliğine inanırlarsa, resim-iş dersini diğer derslerle eşit statüde görebilirler.
- Resim-iş derslerinde müfredat programına da bağlı kalarak, farklı konular ve teknikler öğrencilere gösterilmeli, teknik olarak zenginleştirilmelidir. İlköğretim süreci boyunca hep aynı tekniklerin öğrenciye verilmesi ve programa alınması dersi sıkıcı hale getirmektedir. Çocuklara farklı tekniklerin gösterilmesi, çalışmaların çeşitlendirilmesi, öğrencilerin istek ve ilgileri arttıracak aynı zamanda, velilerinde ilgisini çekecektir.
- Sürekli gelişen ve ilerleyen teknolojik imkânlardan da faydalanılmalıdır. Okulların resmi web sitelerinde (web sitesi yoksa oluşturulmalı) düzenli olarak sanal sergiler düzenlenmelidir. Resim-iş derslerinde yapılan çalışmalar, seçilerek, gruplandırılarak (her etkinlik sonunda) internet üzerinden sergilenmelidir. Veli toplantılarında velilere bu etkinlikler duyurulmalı ve bilgilendirilmelidir. Böylece veli çocuklarının çalışmalarına kolaylıkla ulaşabilir, velilerin çocuklarına ait çalışmalarını, bu yolla görmeleri aileler için, özellikle öğrenciler için motive edici olabilir. Aynı etkinlik aylık okul bültenleri çıkarılarak ve bültenlerde öğrenci çalışmalarına da yer verilerek gerçekleştirilebilir.
- Okullarda, öğrenci velilerine, resim-iş dersinden beklentilerini içeren anketler gönderilmelidir. Her okulun sosyoekonomik farklı olduğundan, velilerin beklentileri de farklı olacaktır. Bu nedenle, resim-iş dersinde yapılacak etkinlikler belirlenirken, okulun bulunduğu çevre, ailelerin sosyoekonomik düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle sosyoekonomik düzeyi düşük olan okullardaki veliler

resim-iş dersi ile ilgili yeterli bilgiye sahip değildirler. Bunun için de, özellikle bu okullardaki velilerle daha fazla iletişim kurulmalı ve bilgilendirilmelidirler.

- Okullarda sergiler dışında farklı sanat etkinliklerine de yer verilmeli ve veliler bu etkinliklere, çocukları ile birlikte katılmalıdırlar. Okullarda yapılacak sanat içerikli münazaralar, yarışmalar, tiyatrolar bu anlamda kullanılabilir. Bu yolla, veliler ve dolayısıyla da toplum, sanatsal etkinliklerin içerisine çekilebilir, sanatı sevmeyi öğrenebilir, önyargılar yıkılabilir, çocuklarının sanatla uğraşmalarını destekleme konusunda ki çekimsellikleri azaltılabilir.
- Okullarda düzenlenecek hafta sonu ya da akşam çayları, yemekleri, velinin okula çekilmesi sağlanmalıdır. Okul ve öğretmenler, velilere farklı seçenekler sunarlarsa velinin ilgisi artırılabilir.
- Resim-iş öğretmenleri, çalışmaların derste bitirilmesine ve tamamlanmasına özen göstermeli, çalışmaların süresini iyi ayarlamalıdırlar. Çünkü veliler, çalışmaların evde yapılmasından sıkıntı duymaktadırlar. Aynı zamanda, kendisini yetersiz gören çocuk, çalışmasını evde velisine (anne-babasına) yaptırma eğilimi gösterebilmekte, buda çocuğun gelişimini olumsuz etkilemektedir.
- Öğretmenler, bu alanda yetenekli olan öğrencileri tespit etmeli ve aileleriyle bağlantı kurmalıdırlar. Çocuğunda isteği ve ilgisi varsa, resim-iş çocukları yönlendirmeli, velileri de bu konuda bilgilendirmelidirler. Bu alana yöneldiğinde, seçebileceği bölümler, meslekler, veliyle paylaşılmalıdır.
- Çocuklar, sosyal faaliyetlere yönlendirilirse, çevrelerinde yaşanan olumsuzluklardan, zararlı alışkanlıklardan uzak durmaları sağlanabilir. Bu nedenle öğrencilerin boş vakitleri, sanatsal faaliyetlerle doldurulmalı, sağlıklı ve mutlu bir gelişim için kullanılmalıdır. Hangi sosyoekonomik düzeyde olursa olsun, veliler çocuklarının boş vakitlerini, kötü ortamlarda geçirmelerindense, okul faaliyetlerine katılarak geçirmelerini tercih edeceklerdir. Bu nedenle, özellikle problemlı çocuklar veli ile işbirliğı kurularak, sanatsal faaliyetlere çekilmelidirler.
- Okul faaliyetleri kapsamında düzenlenen sergi, müze, galeri vb. gezilere, çocukları ile birlikte, zaman zaman velilerde çağırılmalı, velilerin de sanatsal etkinliklere

katılımları sağlanmalıdır. Böylelikle, sanata değer veren ve sanattan zevk alan bireyler olmalarında, çocuk ile birlikte velilerde eğitilebilir.

- Bütün bunların yanında, sanat eğitimi bir bütün olarak düşünölmeli, iyi programlanmış, amaçları doğru belirlenmiş ve farklı düzeydeki okullarda da uygulanabilen yada uyarlanabilen bir müfredat oluşturulmalı. Resim-iş dersinin ders saatleri artırılmalı, okullarda donanımlı atölyeler kurulmalı, projeksiyon bilgisayar vb. teknolojik imkânlarla resim-iş dersi desteklenmeli, okullara yardımcı ders kitapları, CD'ler, çeşitli yayınlar MEB yardımıyla temin edilmeli ve bunlardan okullarda arşiv oluşturulmalı, uygulamalı çalışmaların yanında diğer disiplinlere de (sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik) geniş yer verilmeli, yurt dışında yapılan sanatsal çalışmalar, etkinlikler, sanat eğitimi programları ve yöntemleri takip edilmeli, resim-iş öğretmenleri, sanat eğitimcileri iyi bir eğitimden geçirilmeli, ilköğretim 1. kademedede de resim-iş dersleri, sınıf öğretmenleri tarafından değil resim-iş öğretmenleri tarafından yürütölmeli, öğrencilerin kendilerini rahat hissettikleri, kendilerini rahat ifade edebildikleri bir ders ortamı yaratılmalı, sınıf ya da atölye ortamının kalabalık olmamasına dikkat edilmeli ve bunun için de gerekli düzenlemeler MEB tarafından yapılmalı, resim-iş dersi eğitimin her döneminde zorunlu ders kapsamında olmalı, özellikle, maddi durumu yetersiz öğrenciler tespit edilerek, malzeme temininde bu öğrencilere okul tarafından destek sağlanmalı, öğrenciler sürekli olarak sanatsal ortamların içine sokulmalıdır. Bunların dışında, resim-iş öğretmenleri, yaşanan olumsuzluklardan ve imkânsızlıklardan dolayı umutsuzluğa ve isteksizliğe kapılmamalı, dersi hak ettiğı biçimde yürötmeye gayret göstermelidirler. Ancak bütün bu etmenler bir araya geldiğinde ve yaşanan olumsuzluklar ortadan kaldırıldığında, resim-iş dersi gerektiğı gibi, amacına uygun olarak işlenebilir ve okullarda yeterli ve kaliteli bir sanat eğitimi verilebilir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Hüseyin, *Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram Ve Alanları Üzerine Bir Araştırma*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2001.
- Arısoy,Alev, “İlkokullarda Resim-İş Eğitimi Ve Karşılaşılan Sorunlar”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1994.
- Artut, Kazım, *Sanat Eğitimi: Kuramları Ve Yöntemleri*, 2.baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, 2002.
- Artut, Kazım, “Okulöncesinde Resim Eğitiminin Çocuğun Duygusal Ve Sosyal Gelişimine Etkisi”, *Yaşadıkça Eğitim*, sy.83-84, YA/BA, İstanbul, Temmuz-Eylül, 2004, ss.52-55.
- Asher, Mustafa, “İnsan Yapısı Dünyada Sanatı Yeri”, *HÜGSF Ülke Kalkınmasında Sanatın Yeri: Kalkınma Ve Sanat Sempozyumu*, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları:11, 1991, ss.9-13.
- Atan, Ahmet, “Çocuk Gelişiminde Resim Eğitiminin Yeri”, <http://www.ahmetatan.com/mak-cocukgel.htm>, 18.02.2006.
- Ayhan, Mahmut, “Orta Öğretimde Resim Dersinin Diğer Derslere Etkisi”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1992.
- Ayık, Fuat-Şükrü Ada, “Okul-Aile İşbirliği”, Türkiye’de Sanat Eğitimi Ve Öğretmen Yetiştirme”, *Gazi Üniversitesi’nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu: 08-09-10 Mayıs 2002*, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası, Ankara, 2002, ss.169-181.
- Bacanlı, Hasan, *Sosyal İlişkilerde Benlik (Kendini Ayarlama Psikolojisi)*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2004.
- Baltacıoğlu, İsmail H., *Resim Ve Terbiye*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1931.
- Başaran, İsmail E., *Eğitim Yönetimi*, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1983.
- Bayram, Aylin, “Ortaokul Çağı (12-15 Yaş) Çocuğu’nun Resim-İş Dersine Bakış Açısını Belirleyen Etkenler”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1993.
- Bayram, Nuran, *Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi*, 1.baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2004.

- Berger, Eugenia H., “Parent Involvement Yesterday And Today”, *Metropolitan State College Of Denver, The Elementary School Journal*, Volume 91, Number 3.
- Biçer, Halis, “Sanat Eğitiminin Geleceği”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi: Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi (24-28 Eylül 1990)*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1993.
- Binbaşoğlu, Cavit, *Aile Ve Okulda Eğitim Sorunları*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1989.
- Bingöl, Cemal, *Resim Nedir? Nasıl Yapılır, Nasıl Öğretilir*, 1.basım, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1975.
- Bowman, Barbara T., “The Arts And Development”, *Early Childhood Creative Arts*, American Alliance For Health Physical Education, Reston, Virgini, 1991.
- Cibelek, Elif N., “Sosyo-Ekonomik Ve Kültürel Yaşantının İlkokul Çağı (6-12 Yaş) Çocuk Resimleri Üzerine Etkisi”, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Ankara, 1990.
- Çetin, Turan, “Sanat Eğitiminin Gerekliği Üstüne”, *Türkiye’de Sanat Eğitimi Ve Öğretmen Yetiştirme: Gazi Üniversitesi’nin Eğitimde 75.Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası, Ankara, 2002, ss.205-209.
- Çoşkun, Nuray “Farklı Sosyoekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Resim Dersine Yönelik Tutumları İle Okul Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Gaziantep Örneği)”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Gaziantep, 2001.
- Demirbulak, Dilara, “Veli-Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma”, <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/demirbulak.htm>, 18.02.2006.
- Dewey, John, *Türkiye Maarifi Hakkında Rapor*, 2.baskı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1952.
- Eisner, Elliot W., *The Arts And The Creation Of Mind*, Yale University Pres, New Haven, Landon, 2002.

- Eldeleklioğlu, Jale, “Anne-Baba Tutumlarıyla İlgili Yapılan Bazı Araştırmalar”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, c.XI, sy.2, Bursa, 1996-1997-1998, ss.285-289.
- Erbay, Mutlu, *Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2002.
- Erinç, Sıtkı M., “Bireysel Ve Toplumsal Kimlik Aramada Kólürün Ve Sanatın Rolü”, *Sanat Yazıları II*, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakóltesi, Güzel Sanatlar Fakóltesi Yayınları:7, y.y.,ts., ss.47-53.
- Etike, Serap, “Sanat Eğitiminde Çocuğa Ve Gence Sanattan Anlayan Bir Kişilik Kazandırmak Hedeflenir”, *Milli Eğitim Dergisi: Eğitim-Sanat-Kólür*, Türkiye’de Sanat Eğitimi, sy.131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1996, ss.23-23.
- Etike, Serap, *Sanat Eğitimi Yazıları*, 1.baskı, İlke Kitabevi Yayınları, y.y., 1995.
- Etike, Serap, “Sanat Nedir”, fotografya, <http://www.fotografya.gen.tr>, 18.02.2006.
- Etike, Serap, “Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.108-123.
- Etike,Serap, *Cumhuriyet Dönemi Resim Eğitimi: 1923-1950*, 1.basım, Güldikeni Yayınları, Ankara, 2001.
- Fischer, Ernts, *Sanatın Gerekliliği*, çev.Cevat Çapan, 9.basım, Payel Yayınevi, İstanbul, 2003.
- Gel, H.Yücel, “Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılık”, *Çağdaş Eğitimde Sanat*, 2.baskı, Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları: 9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1996, ss.37-51.
- Gel, H.Yücel, “Türkiye’de Resim-İş Öğretiminde Yöntem Ve Değerlendirme”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları*, Türk Eğitimi Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.179-201.
- Gel, Yücel, “Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılık”, Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi, <http://www.eğitim.aku.edu.tr/gel/htm>, 18.02.2006.
- Genç, Salih Z., “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen Ve Veli Görüşleri”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, c.3, sy.2, y.y., Bahar, 2005, ss.227-241.

- Gençaydın, Zafer, “Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları*, Türk Eğitimi Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.43-55.
- Gökaydın, Nevide, “Amaç, Çocuğun Ve Gencin Yaratıcı Gücünü Ve Estetik Sezgisini Geliştirmek Olmalıdır”, *Milli Eğitim Dergisi: Eğitim-Sanat-Kültür*, Türkiye’de Sanat Eğitimi, sy.131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1996, ss.27-28.
- *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)*, T.C.Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara, 2006.
- *İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1992.
- İnce, Metin, “Sanatta Eğitim Sorunu Ve Sanat Eğitimi İlişkisi”, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.10, sy.2, Eskişehir, Güz, 2000, ss.145-151.
- İpşiroğlu, Nazan, “Duyu Algılarının Eğitimi”, *Çağdaş Eğitimde Sanat*, 2.baskı, Çağdaş Eğitimi Destekleme Derneği Yayınları-9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1996, ss.13-20.
- Jill, Safranski, “Improving Student And Parent Attitudes Towards Visual Arts”, Saint Xaier University-Irı Field Based Masters Program, Chicago, 1994.
- Karasar, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 13.baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2004.
- Katıranlı, Meltem D., “Sanat Eğitimi Nasıl Olmalıdır?”, <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/katiranci.htm>, 08.04.2006.
- Kazak, Ender, “Okul-Aile İşbirliği Ve Sorunları (Adapazarı Örneği)”, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya, 1998.
- Kentz, Ponny J.-Orman, Lori N., “Improving Parental Involvement In Elementary Art And Physical Education”, Saint Xavier University Irı/Skylight Field-Based Masters Program, Chicago, 1998.
- Kıncal, Remzi Y., “Aile Ve Eğitim”, *Eğitim Dergisi*, sy.5, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1993, ss.63-69.

- Kırışoğlu, Olcay T., *Sanatta Eğitim: Görmek, ğrenmek, Yaratmak*, 2.basım, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002.
- Kırışoğlu, Olcay, “Okullarda Sanat Eğitimi Sorunları Ve Okul-Toplum İlişkisi”, *I.Plastik Sanatlar Sempozyumu 25-27 Nisan 1985*, T.C.Kültür Ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Ankara, Ağustos, 1986, ss.68-71.
- Kırışoğlu, Olcay, “İlkokullarda Dört Ayrı Program Tipinde Resim-İş Dersinin Konumu, nemi, İşlevi”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Türkiye’de İlköğretim Sempozyumu:21-22 Mayıs, sy.8, 1992, ss.199-208.
- Kırışoğlu, Olcay, “Resim-İş ğretiminde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş ğritimi Ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.89-107.
- Kırışoğlu, Olcay, “Gençlerin Sanat Eğitimi”, *Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi: Sanat Yazıları II*, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları: 7, Ankara, ts., ss.73-78.
- Koçak, Yasemin, “Okul-Aile İletişiminin Engelleri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sy.6, Ankara, 1991, ss.129-133.
- Kökalan,Başak, “Farklı Sosyal evrelerde Ekonomik Kültürel Faktörlerin İlköğretim Okullarında Plastik Sanatlar Eğitimine Yansımaları”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 2001.
- Kurtuluş, Yıldız, *Köy Enstitülerinde Sanat Eğitimi Ve Tonguç*, 1.basım, Gldikenî Yayınları:150, Ankara, 2001.
- Mc Fee, June K., “Trends In Multicultural Art Education”, *Journal Of Multicultural And Cross-Cultural: Research In Art Education*, Volume 11, USSEA, 1996, ss.6-17.
- Mercimekçi, Mehmet, “Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Sanat Eğitimi Derslerinin ğrencilerin Sanatla İlgili Meslek Seçimlerine Etkisi”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2003.
- Öktem, Ferhunde, “Okul-Aile İşbirliği”, *Aile Ve Eğitim*, yay.haz.Sabri Koç, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.89-98.

- Pekmezci, Hasan, “Eğitim-Sanat Eğitimi-Nitelikli Sanat Eğitimi”, *Türkiye’de Sanat Eğitimi Öğretmen Yetiştirme*, Gazi Üniversitesi’nin Eğitimde 75.Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu:08-09-10 Mayıs, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası, Ankara, 2002, ss.31-38.
- Read, Herbert, *Sanat Ve Toplum*, çev.Selçuk Mülayim, Umran Yayınları, Sanat Dizisi:1, Ankara, Temmuz, 1981.
- Roucher, Noncy- Louanao-Kerr, Jessie, “Can The Arts Maintain Integrity In Interdisciplinary Learning?”, *Art Education Policy Review*, Mar/Apr 95, Vol.96 Issue 4, p20, 6p.
- San, İnci, *Sanat Eğitimi Kuramları*, 2. basım, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2003.
- San, İnci, “Sanatta Yaratıcılık: Oyun, Drama”, *Yaratıcılık Ve Eğitim*, yay.haz., Ayşegül Ataman, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.71-99.
- San, İnci, *Sanat Ve Eğitim: Yaratıcılık, Temel Sanat Kuramları, Sanat Eleştirisi Yaklaşımları*, 3.baskı, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2003.
- Saylan, Nevin, “Okul-Aile İşbirliği’nin Çocuğun Eğitimine Etkileri”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.VI, sy.2, Bursa, 1991, ss.139-143.
- Serin, Yaşar, “Çocuğun Sanat Eğitiminde 4-14 Yaş Gruplarına Göre, Aileye, Eğitime Düşen Görev Ve Sorumluluklara Eleştirel Bir Bakış”, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.13, sy.1, Eskişehir, 2003, ss.125-138.
- Sezer, Hulusi, *İlköğretimde Resim-İş Eğitimi: İlköğretimde Etkili Öğretme Ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*, Modül 10, y.y., Ankara, 2001.
- Sönmez, Veysel, “Yaratıcı Okul, Öğretmen, Öğrenci”, *Yaratıcılık Ve Eğitim*, yay.haz.Ayşegül Ataman, Türk Eğitim Derneği Yayınları, y.y., ts., ss.145-154.
- Stockrocki, Mary-Olcay T. Kırıçoğlu, *Ortaöğretim Sanat Öğretimi*, YÖK Dünya Bankası, Milli Eğitim Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara, 1997.
- Telli, Hidayet, “Türkiye’de Resim-İş Öğretimine Genel Bir Bakış”, *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, ts., ss.3-33.

- Tozlu, Necmettin, *İsmayil Hakkı Baltacıoğlu'nun Eğitim Sistemi Üzerine Bir Araştırma*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları:Araştırma-İnceleme Dizisi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1989.
- Türkdoğan, Galip, *Sanat Eğitimi Yöntemleri (Resim-İş Öğretimi)*, Ankara, 1981.
- Türkkan, Burçin, "İlköğretim Okulları Resim-İş Öğretim Programının Değerlendirilmesi", *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.9, sy.1-2, Güz, 1999, ss.61-75.
- Uçan, Ali, "Sanat Eğitiminin Niteliği, Üç Ana Türü Ve Bazı Temel Sorunlar", *Eğitim Dergisi*, c.1, sy.2, 1991, ss.56-73.
- Uçan, Ali, "Türkiye'nin Kalkınmasında Sanatın Yeri Ve İşlevi", *Ülke Kalkınmasında Sanatın Yeri*, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları:11, Ankara, ts., ss.115-121.
- Ulusavaş, Mualla, "Aile Ana-Baba Ve Çocuk Yönünden Türkiye'de Durum", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.V, sy.1, Bursa, 1990, ss.137-145.
- Ulusoy, Demet M., *Sanatın Sosyal Sınırları*, 1.baskı, Ütopya Yayınları, Ankara, 2005.
- Ünalın, Sema A., "İlköğretim Okullarında Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Eskişehir, 1999.
- Yavuzer, Haluk, *Resimleriyle Çocuk*, 3.basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Yavuzer, Haluk, *Ana-Baba Ve Çocuk*, 17.basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2004.
- Yıldırım, Ali- Hasan şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 3.baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Yılmaz, Melek, "1980'den Günümüze İlkokullarda Resim-İş Eğitiminin Önemi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya, 1994.

EKLER

EK:1. İzin Belgesi

EK:2. Araştırma Kapsamındaki Okullar

EK:3. Anket Formu

EK:4. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı 6.7.8. Sınıflar Kazanım Tabloları

EK:1. İzin Belgesi

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.16.00.07- 050/ 3828

27 OCAK 2006

Konu : Anket Uygulaması

VALİLİK MAKAMINA

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Sezen AKSU'nun "İlköğretim İkinci Kademedeki Öğrenci Velilerinin Resim-İş Dersinden Beklentileri " konulu anket çalışmasını İlimiz Osmangazi İlçesine bağlı Özel İnal Ertekin, Altıparmak Fethi Açıncı ve Hatice Salih İlköğretim Okulu İkinci Kademedeki Öğrenci Velilerine uygulamak istediği Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 03/01/2006 tarih ve 350/85 sayılı yazıları ile istenmektedir.

Söz konusu anket soruları Yıldırım Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünde kurulan komisyon tarafından incelenmiş olup, İlimiz Osmangazi İlçesine bağlı Özel İnal Ertekin, Altıparmak Fethi Açıncı ve Hatice Salih İlköğretim Okulu İkinci Kademedeki Öğrenci Velilerine uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarımızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini müsaadelerinize arz ederim

Reşat KUMBASAR
Millî Eğitim Müdürü V

OLUR
2005

Ali Rıza ÇALIŞIR
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK:2. Araştırma Kapsamındaki Okullar

1. Hatice Salih İlköğretim Okulu / Osmangazi-Bursa
2. Altıparmak Fethi Aanıek İlköğretim Okulu / Osmangazi-Bursa
3. Özel İnal Ertekin İlköğretim Okulu / Osmangazi-Bursa

EK:3. Anket Formu

Sayın Veli,

Bu anket özel ve resmi ilköğretim okullarında resim-iş dersinden veli beklentilerini ölçmek, görüşlerini almak amacı ile hazırlanmıştır. Anket sonucunda veli beklentilerinin ve tutumlarının resim-iş dersi amaçlarıyla ne kadar örtüştüğü bulgulanacaktır. Elde edilen sonuçların resim-iş dersini geliştirme de ve programlamada katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sorulara içtenlikle cevap vereceğinizi düşünüyor ve bunun analiz ve bulguları etkileyeceğini hatırlatarak duyarlılığınıza şimdiden teşekkür ediyorum.

(Lütfen seçenekleri boş bırakmayınız.)

Sezen Aksu
Resim-İş Öğretmeni

BÖLÜM I KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki soruların seçeneklerinden kendinize uygun olanına (X) işareti koyarak belirtiniz.

1- Cinsiyetiniz

- Kadın
 Erkek

2- Çocuğunuzun cinsiyeti (İkinci kademedeki;6.7.8.sınıftaki)

- Kız
 Erkek

3- Yaşınız

- 20- 35
 35- 50
 50 ve üstü

4- Mesleğiniz

- İşçi
 Memur
 Esnaf
 Serbest meslek (Lütfen belirtiniz)
 Düzenli bir işim yok

5- Aylık geliriniz

- Asgari ücret
 500- 750 YTL
 750- 1000 YTL
 1000- 1500 YTL
 1500 YTL ve üstü

6- Eğitim durumunuz

- Okuma yazma bilmiyor
 İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite ve üstü
 Diğer (Lütfen belirtiniz)

7- Yaşadığınız ev

- Kendinin
 Kira
 Lojman

8-Oturduğunuz konutun tipi nedir?

- Gecekondu
 Müstakil ev
 Apartman dairesi
 Lüks konut
 Diğer

9- Evinizdeki oda sayısı

- Tek oda ve salon
 İki oda ve salon
 Üç oda ve salon
 Dört ve daha fazla oda ve salon

10- Ailenizdeki kişi sayısı

- 3- 4 kişi
 5- 6 kişi
 6- 7 kişi
 8 ve üzeri

11- Oturduğunuz evin ısıtma sistemi

- Soba
 Kalorifer
 Doğal gaz

12- Sanatın herhangi bir dalına ilginiz var mı?

- Var (Lütfen belirtiniz).....
 Yok

13- Resim sergilerine gider misiniz?

- Evet
 Hayır
 Bazen

14- Müzeleri fırsat buldukça ziyaret eder misiniz?

- Evet
 Hayır
 Bazen

15- Sanatla ilgili haber ve yayınları takip eder misiniz?

- Evet
 Hayır
 Kısmen

- 16- Sanatsal faaliyetlere katılabiliyor musunuz? (Sinema, konser, tiyatro vs.)**
 Evet
 Hayır
 Bazen
- 17- Sanatsal faaliyetlere katılmaktan zevk alır mısınız?**
 Evet
 Hayır
 Kısmen
- 18- Eğer isterse çocuğunuzun sanatla uğraşmasını destekler misiniz?**
 Evet
 Hayır
- 19- Çocuğunuzun resim-iş dersine resim-iş öğretmeni mi giriyor? (Branşı resim-iş olan öğretmen)**
 Evet
 Hayır
- 20- Çocuğunuzun resim-iş dersinden aldığı notu sorar mısınız?**
 Evet
 Hayır
 Bazen

BÖLÜM II

RESİM-İŞ DERSİ İLE İLGİLİ GENEL GÖRÜŞLER

Aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuyarak her maddenin karşısındaki katılıyorum kısmen katılıyorum ve katılmıyorum seçeneklerinden düşüncenizi yansıtan seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1-Resim-iş dersi için haftada bir ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	()	()	()
2-Resim-iş dersinin diğer dersler kadar (Matematik, Türkçe vb.) önemli olduğunu düşünüyorum.	()	()	()
3-İlköğretimde resim-iş derslerinin zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
4-Resim-iş derslerinin pahalı ve masraflı bir ders olduğunu düşünüyorum.	()	()	()
5-Çocuğuma resim-iş derslerinden ev ödevi verilmemesi gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
6-Resmin bir boş zaman uğraşısı olduğunu düşünüyorum.	()	()	()
7- Resim-iş dersinin eğitimsel bir işlevi olmadığını düşünüyorum.	()	()	()
8-Resim-iş dersinin çocuğumun diğer derslerini aksattığını düşünüyorum.	()	()	()
9- Resmin lüks bir zevk olduğunu düşünüyorum.	()	()	()
10-Çocuğumun resim ile uğraşarak hayatını kazanabileceğini düşünüyorum.	()	()	()
11-Çocuğumun sanatla ilgili bir okula gittiğinde iş imkânı bulabileceğini düşünüyorum.	()	()	()
12- Sadece yetenekli çocukların resim yapabileceğini düşünüyorum.	()	()	()
13- Dini açıdan resim yapmayı sakıncalı buluyorum.	()	()	()
14-Veli toplantılarına gittiğimde resim-iş öğretmeni ile de görüşüyorum.	()	()	()

15-Resim-iş dersinden düşük not verilmemesi gerektiğini düşünüyorum. () () ()

16-Resim-iş dersinden alınan notun okul başarısı açısından önemli olduğunu düşünüyorum. () () ()

17-Çocuğumun aldığı sanat eğitiminin, yaşamına bir katkısının olmayacağını düşünüyorum. () () ()

BÖLÜM III RESİM-İŞ DERSİNİN ÖĞRENCİYE KAZANDIRDIKLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER

Bu bölümdeki soruları dikkatlice okuyarak her maddenin karşındaki katılıyorum, kısmen katılıyorum ve katılmıyorum seçeneklerinden düşüncenizi yansıtan seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1- Resim-iş dersinin çocuğumun yaratıcılığını geliştireceğini düşünüyorum.	()	()	()
2- Resim-iş dersinin çocuğumun duygularını ifade etmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum.	()	()	()
3- Resim-iş dersi yoluyla çocuğumun düşünme, üretme, deneme kapasitesinin gelişeceğini düşünüyorum.	()	()	()
4- Resim-iş dersinin çocuğumun güzellik anlayışını geliştireceğini düşünüyorum.	()	()	()
5- Resim-iş dersinin çocuğumun ruh sağlığına yardımcı olacağını düşünüyorum.	()	()	()
6- Resim-iş dersinin çocuğumun kendini ifade etmesinde yardımcı olacağını düşünüyorum.	()	()	()
7- Resim-iş dersinin çocuğumun sorumluluk, dayanışma, işbirliği, yardımlaşma, sevgi, saygı gibi duyguları kazandıracağını düşünüyorum.	()	()	()
8- Resim-iş dersinin çocuğuma düzenli olma, düzensizlikten rahatsız olma alışkanlığı kazandıracağını düşünüyorum.	()	()	()
9- Resim-iş dersinin çocuğumun hayal gücünü geliştireceğini düşünüyorum.	()	()	()
10- Resim-iş dersinin çocuğumda sanat eserlerini ve tarihi eserleri koruma bilinci oluşturacağını düşünüyorum.	()	()	()
11- Resim-iş dersi aracılığıyla çocuğumun daha bilinçli seçimler yapabilen bir birey olabileceğini düşünüyorum.	()	()	()

12-Resim-iş dersi aracılığıyla çocuğumun sanata ve sanatçıya değer veren bir birey olabileceğini düşünüyorum. () () ()

BÖLÜM IV

ÖĞRENCİ VELİLERİNİN RESİM-İŞ DERSİNDEN BEKLENTİLERİ İLE İLGİLİ SORULAR

Bu bölümdeki soruları dikkatlice okuyarak her maddenin karşındaki katılıyorum, kısmen katılıyorum ve katılmıyorum seçeneklerinden düşüncenizi yansıtan seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1- Resim-iş dersinde çocuğuma resim-iş dersi ile ilgili teknik bilgi ve beceri kazandırılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
2- Resim-iş dersinde çocuğuma el becerisini geliştirici sanatsal çalışmalar değil de, günlük hayatında kullanabileceği teknolojik bilgi ve beceriler kazandırılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
3- Resim-iş dersinde çocuğuma güzel sanatlarla ilgili genel bilgilerin verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
4- Resim-iş dersinde çocuğuma çizgisel çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
5- Resim-iş dersinde çocuğuma üç boyutlu çalışmalar (heykel gibi) yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
6- Resim-iş dersinde çocuğuma yerli sanatçılarımızın ve eserlerinin tanıtılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
7- Resim-iş dersinde çocuğuma yabancı sanatçıların ve eserlerinin tanıtılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
8- Resim-iş dersinde çocuğumun çeşitli müzelere, sergilere götürülmesi gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
9- Resim-iş dersinde çocuğuma tarihi eserleri görme imkânı sağlanması gerektiğini düşünüyorum	()	()	()
10- Resim-iş dersinde çocuğuma bireysel çalışmaların yanında grup çalışmaları da yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()
11- Resim-iş dersinde çocuğuma tasarım gücünü geliştirici çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()

12- Resim-iş dersinde çocuğuma duygularını ifade edebileceği çalışmalar yaptırılması gerektiğini düşünüyorum.

()

()

()

Bunların dışında beklentileriniz ve düşünceleriniz varsa lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....
.....
.....

EK:4. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı 6.7.8. Sınıflar Kazanım Tabloları

6. Sınıf Kazanım Tablosu

Öğrenim Alanları Ve Kazanımlar		
Görsel Sanatlarda Biçimlendirme	Görsel Sanatlar Kültürü	Müze Bilinci
<p>1. Nokta ve çizgi etkisini üç boyutlu çalışmalarında kullanır.</p> <p>2. Yüzey üzerinde hareket ve üç boyutluluk etkisi yaratmada çizgileri kullanır.</p> <p>3. Sanatçıların, mekânı belirtmek için ışık ve gölgeyi nasıl kullandığını tartışır.</p> <p>4. Kompozisyonlarında üç boyutluluk etkisi yaratmada ışık ve gölgeyi kullanır.</p> <p>5. Sanat eserlerindeki denge unsurunu tartışır.</p> <p>6. Renklerin, duygu ve ruh hâllerini yansıttığını fark eder.</p> <p>7. İki ve üç boyutlu çalışmalarında benzerlik, zıtlık ve tekrarları kullanır.</p> <p>8. Her rengin bir leke değeri olduğunu fark ederek renklerin açık-orta- koyu değerleri ile kompozisyonlar yapar.</p> <p>9. Çalışmalarında diğer alanların müzik, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi ürünlerinden esinlenir.</p>	<p>1. Sanat eserlerini ve endüstri ürünlerini örneklerle açıklar.</p> <p>2. Sanat eserleri ile endüstri ürünlerini karşılaştırır.</p> <p>3. Ulusal kültür mirasımızdan örnekler verir.</p> <p>4. Ulusların tanınmasında güzel sanatların önemini tartışır.</p> <p>5. Ulusal kültürü yansıtan ve tanıtan görsel çalışmalar yapar.</p> <p>6. Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin eder.</p> <p>7. Gösterilen sanat eserlerinden edindiği izlenimlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.</p> <p>8. Sanattaki niteliği insan eli ve duyarlılığının belirlediğini fark eder.</p> <p>9. Doğadaki güzellik ile sanattaki güzelliği karşılaştırır.</p>	<p>1. Sanat eserlerini ve endüstri ürünlerini örneklerle açıklar.</p> <p>2. Sanat eserleri ile endüstri ürünlerini karşılaştırır.</p> <p>3. Ulusal kültür mirasımızdan örnekler verir.</p> <p>4. Ulusların tanınmasında güzel sanatların önemini tartışır.</p> <p>5. Ulusal kültürü yansıtan ve tanıtan görsel çalışmalar yapar.</p> <p>6. Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin eder.</p> <p>7. Gösterilen sanat eserlerinden edindiği izlenimlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.</p> <p>8. Sanattaki niteliği insan eli ve duyarlılığının belirlediğini fark eder.</p> <p>9. Doğadaki güzellik ile sanattaki güzelliği karşılaştırır.</p>

7. Sınıf Kazanım Tablosu

Öğrenim Alanları Ve Kazanımlar		
Görsel Sanatlarda Biçimlendirme	Görsel Sanatlar Kültürü	Müze Bilinci
<p>1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>2. Nesne ve figürlerin geometrik biçimleri olduğunu algılar.</p> <p>3. Nesne ve figürleri yalın bir anlayışla geometrik biçimlere dönüştürür.</p> <p>4. Çalışmalarında ve izlediği sanat eserlerinde görsel biçimlendirme öğelerini ayırt eder.</p> <p>5. Sanatsal düzenleme ilkelerine doğadan ve çevresinden örnekler gösterir.</p> <p>6. Kompozisyonlarında çeşitli renk ilişkilerini uygular.</p> <p>7. Pozitif ve negatif biçimlerin ilişkisini kurar</p> <p>8. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>9.Yaptığı çalışmalarını sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.</p>	<p>1. Doğanın, sanat eserinin oluşumundaki rolünü örnekler vererek açıklar.</p> <p>2. Farklı duyu hâllerinin sanatsal yaratıcılığa katkısını fark eder.</p> <p>3. Görsel sanatlar alanındaki soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt eder.</p> <p>4. Grafik tasarım ürünlerinde sembol, işaret, renk ve lekelerin işlevlerini ayırt eder.</p> <p>5. Piktogramların evrensel görsel semboller olarak günlük yaşamdaki önemini kavrar.</p> <p>6.Gösterilen eserin konusunu göz önünde bulundurarak, sanatçının çevresinden nasıl etkilendiğini tartışır.</p> <p>7. Sanat eserlerinin toplum ile sanatçı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder.</p> <p>8. İlgi duyduğu sanat eserleri ve sanatçılar hakkında araştırma yapar.</p> <p>9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar.</p> <p>10. Bir eserin niçin gerçeğe benzemek zorunda olmadığını tartışır.</p> <p>11.Yaşadığı çevrenin yöresel özelliklerinden esinlenerek görsel tasarımlar yapar.</p>	<p>1. Müzelerin, ulusal ve evrensel kültür ürünlerinin geçmişten geleceğe taşıdığı mekânlar olduğunu kavrar.</p> <p>2.Ulusal kültürümüze sahip çıkmanın önemini kabul eder.</p> <p>3.Tarihî eserlerin ve kültürün taşıyıcısı niteliğindeki sanat eserlerinin kayıt altına alınmasının gerekliliğini ve önemini fark eder.</p> <p>4. Sanat eserinin özelliklerini kavrar.</p> <p>5. Tarihî eserlerin özelliklerini açıklar.</p> <p>6.Tarihî eser ile sanat eserinin özellikleri arasındaki farkı belirler.</p> <p>7. İlgi duyduğu sanat eserleri hakkında araştırma yapar.</p> <p>8. Bulunan bir tarihi eserin müzeye nasıl ulaştırılması gerektiğini bilir.</p> <p>9. Kültürel miras olan eserlerin, kaçakçılığının sonuçlarını tartışır.</p> <p>10. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p>

8. Sınıf Kazanım Tablosu

Öğrenim Alanları Ve Kazanımlar		
Görsel Sanatlarda Biçimlendirme	Görsel Sanatlar Kültürü	Müze Bilinci
<p>1. Şiir, öykü, masal, efsane, mitoloji, karikatür gibi çeşitli alanların ürünleri ile ilişki kurarak görsel biçimlendirme çalışmaları yapar.</p> <p>2. Görsel çalışmalarında ton derecelendirmeleri ile derinlik etkisi oluşturur.</p> <p>3. Sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanarak özgün kompozisyonlar meydana getirir.</p> <p>4. Coğrafi ve kültürel etkenlerin renk seçimindeki belirleyici rolünü tartışır.</p> <p>5. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>6. Çizgilerin kişiye özgü olduğunu kavrar.</p> <p>7.Yaptığı çalışmaları sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.</p>	<p>1. Sanatın kendine özgü bir anlatım dili olduğunu kabul eder.</p> <p>2. Sanatın anlatım dilinin evrensel olduğunu fark eder.</p> <p>3. Farklı sanat akımları hakkında bilgi edinir.</p> <p>4. Farklı ifade biçimlerinin sanatın dallarını oluşturduğunu fark eder.</p> <p>5. Duygu ve düşüncelerini görsel sanatların farklı dalları ile ifade edebileceğini bilir.</p> <p>6. Gördüğü sanat eserindeki görsel biçimlendirme öğelerinin sanatsal düzenleme ilkelerine göre nasıl kullanıldığını açıklar.</p> <p>7. Karşılaştığı evrensel ve ulusal sanat eserlerinin sanatçıların yaşam öykülerini öğrenmeye istek duyar.</p> <p>8. Sanat eserlerindeki konu çeşitliliğini sorgular.</p> <p>9. Görsel sanat eserinin oluşmasında, dönemin düşünce ve inanç sistemlerinin, coğrafi özelliklerinin ve çeşitli olayların etkisini tartışır.</p> <p>10. Sanatın, kültürü aktarma yollarından biri olduğuna ilişkin örnekler verir.</p> <p>11. Teknolojik gelişmelerin görsel sanatlara etkisini açıklar.</p> <p>12. Duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini yansıtan görsel tasarımlar yapar.</p> <p>13. Gördüğü sanat eseri hakkında bir yargıya varır.</p>	<p>1. Türk müzeciliğinin kurulmasında öncülük eden kişileri araştırarak bilgi edinir.</p> <p>2. Seçtiği herhangi bir eserin müzeye ulaşma sürecini araştırır.</p> <p>3. İnternet üzerinden bir müze ziyareti yapar.</p> <p>4. İnternet üzerinden araştırdığı müzeye yönelik tanıtıcı görsel çalışmalar yapar.</p> <p>5. Kültürel mirasa sahip çıkmanın önemini pekiştirmede bilişim teknolojilerinden yararlanır.</p> <p>6. Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.</p> <p>7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p> <p>8. Tarih, kültür ve görsel sanatlar arasındaki ilişkinin farkına varır.</p>

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Yeri Ve Yılı : Bursa / 15.02.1980

Öğr.Gördüğü Kurumlar	Başlama Yılı	Bitirme Yılı	Kurum Adı
Lise	: 1994	1998	Burs Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
Lisans	: 1998	2002	Resim Bölümü Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Yüksek Lisans	: 2003	2008	Güzel Sanatlar Eğitimi A.B.D. Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitimi
Medeni Durum	: Bekâr		

Bildiği Yabancı Diller Ve Düzeyi : İngilizce (İyi)

Çalıştığı Kurumlar	Başlama Ve Ayrılma Tarihleri	Çalışılan Kurumun Adı
1.	20.09.2002 04.09.2003	Adapazarı Atatürk Lisesi
2.	04.09.2002 31.08.2004	Adapazarı Mustafa Kemalpaşa İlköğretim Okulu
3.	01.09.2004 03.02.2006	İnegöl Çakırçiftliği 80.Yıl İlköğretim Okulu
4.	03.02.2006 Çalışmaya Devam Ediyor	Bursa Adnan Menderes İlköğretim Okulu

Aldığı Ödüller : 1- U.Ü. 1.Ulusal Resim-Grafik-Fotoğraf Yarışması Mansiyon
2- 27.06.2007 Tarihli 840 Sayılı Teşekkür Belgesi
(Adnan Menderes İlköğretim Okulu)

Sezen AKSU